

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**XII - XVI. DÖNEMLERİ ARASI TÜRKİYE
BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDE MARAŞ
MİLLETVEKİLLERİ VE SİYASİ
FAALİYETLERİ**

Zeynel KOLUTEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
AĞUSTOS– 2015**

**T.C.
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

**XII-XVI. DÖNEMLERİ ARASI TÜRKİYE
BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDE MARAŞ
MİLLETVEKİLLERİ VE SİYASİ
FAALİYETLERİ**

**DANIŞMAN: Prof. Dr. Ahmet EYİCİL
JÜRİ : Prof. Dr. İlyas GÖKHAN
JÜRİ : Yrd. Doç. Dr. Cengiz ŞAVKILI**

Zeynel KOLUTEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KAHRAMANMARAŞ
AĞUSTOS- 2015**

**KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI**

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**XII-XVI. DÖNEMLERİ ARASI TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET
MECLİSİNDE MARAŞ MİLLETVEKİLLERİ VE
SİYASİ FAALİYETLERİ**

Zeynel KOLUTEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kod No:

**Bu Tez/...../2015 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından
Oy Birliği / Oy Çokluğu ile Kabul Edilmiştir.**

**Prof. Dr. Ahmet EYİCİL
BAŞKAN**

**Prof. Dr. İlyas GÖKHAN
ÜYE**

**Yrd. Doç. Dr. Cengiz ŞAVKILI
ÜYE**

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

**Doç. Dr. Abdullah SOSYAL
Enstitü Müdürü**

Not: Bu tez ve projede kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**XII-XVI. DÖNEMLERİ TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDE
MARAŞ MİLLETVEKİLLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ**

Zeynel KOLUTEK

Danışman : Prof. Dr. Ahmet EYİCİL

Yıl : 2015, Sayfa: 74+XIV

Jüri : Prof. Dr. Ahmet EYİCİL (Başkan)
: Prof. Dr. İlyas Gökhan (Üye)
: Yrd. Doç. Dr. Cengiz ŞAVKILI (Üye)

XII-XVI dönem aynı zamanda ülkemizde askeri bir ihtilal yaşanmış 1960 askeri müdahalesini gerçekleştirenler bu hareketin yapılma amacını; tıkanan demokratik sürecin önünü açmak olarak değerlendirmişlerdir. Farklı siyasi düşünce yapısına sahip insanlar ise 27 Mayıs'ı, değişik şekillerde yorumlamışlardır. 27 Mayıs; kimilerine göre halkın elinden özgürlüklerini almak, kimilerine göre ise çıkmaza giren demokratik sürecin önünü açmak için yapılan bir müdahaledir.

27 Mayıs 1960 askeri darbesi; Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde 20 yıl sürecek darbeler dönemini başlatmıştır. 1960 darbesinden sonra Türk Silahlı Kuvvetleri'nin siyasete etkisi artmıştır. TSK'nın Türk siyasetine bundan sonra yaptığı müdahaleler 12 Mart 1971 muhtırası ve 12 Eylül 1980 askeri darbesinde Maraş da etkilenenecekti. Bu dönem aynı zamanda iki ihtilal arası bir dönemdir. 27 Mayıs'tan sonra MBK tarafından, temel hak ve hürriyetleri anayasa güvencesi altına alan, çok partili demokratik sistemi pekiştiren, TC'nin en özgürlükçü anayasası olma niteliğindeki 1961 Anayasası hazırlandı ve DP dönemindeki akıllar meclisine benzer bir senato vücuda getirildi. Bunun yanında rejimin kurallarını belirleyen Anayasa Mahkemesi kuruldu. Danıştay'ın sahip olduğu, idarenin ve yürütmenin tasarruflarını denetleme yetkisi genişletildi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisinde yer alan siyasi kişilerin sosyo-ekonomik özellikleri ortaya çıkarılmıştır. Buradan hareketle 1961-1980 yıllarında Maraş'tan milletvekili seçilmiş siyasi şahsiyetlerin profilleri ile birlikte siyasi performansları ve yasama faaliyetlerindeki etkinlikleri araştırılmış ve ortaya konulmuştur. Söz konusu milletvekillerinin ülke sorunları başta olmak üzere bölgesel sorunların çözülmesindeki rolleri değerlendirilmiştir. Böylece Maraş şehrinin Cumhuriyetin ilk yıllarındaki sosyo-ekonomik anlamda kalkınma ve

gelişme sürecinde hangi temel dinamiklerin etkin olduğu konusu da ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Demokrasi, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Maraş Milletvekilleri

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM UNIVERSITY
SOCIAL SCIENCES
HISTORY DEPARTMENT

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

**XII-XVI. PERİODS BETWEEN MARAŞ MPs and POLITICAL
ACTIVITIES AT TURKISH GRAND NATIONAL ASSEMBLY**

Zeynel KOLUTEK

Supervisor : Prof. Dr. Ahmet EYİCİL

Year : 2015, Page: 74+XIV

Jury : Prof. Dr. Ahmet EYİCİL (President)
: Prof. Dr. İlyas GÖKHAN (Member)
: Yrd. Doç. Dr. Cengiz ŞAVKILI

XII-XVI periods between also experienced a military coup in our country who performs the 1960 military intervention made the purpose of this act ; They pave the way for a democratic process that considers blocked. May 27 is commented on various terraces by people who different political mindset. May 27 is getting freedom from the people according to some and also some people think taht it is an intervention to pave the way for the democratic process into a deadlock

May 27, 1960 military coup ; Republic of Turkey has launched an era of military coups in the last 20 years . After the 1960, coup the Turkish Armed Forces have increased the influence of politics. After his intervention , the Turkish Armed Forces Turkish politics 12 Maras memorandum in March 1971 and will also be affected on 12 September 1980 military coup .

This period is between two international revolution . After 27 May by the fundamental rights and freedoms of the area under the constitutional guarantee of multiparty consolidate the democratic system , is Turkey's 1961 Constitution, was prepared in the most liberal of the nature of the constitution and the DP era wise were brought into a similar Senate to parliament. Besides, the Constitutional Court determines the rules of the regime was established. Council of State owned , their savings were expanded authority to supervise the administration and the executive .

Located in Grand National Assembly of Turkey was revealed socio-economic characteristics of political contacts. Hence the events of 1961-1980 years

of political and legislative activities with performance profiles of the MPs elected political figures from Marash were investigated and revealed . Role in resolving regional problems , especially the problems of the country said lawmakers were evaluated. Thus, the dynamics of basic subject is active in socio-economic development in terms of the first years of the Republic is revealed.

Keywords: Turkey, Democracy, National Congress, Maras Deputy

ÖN SÖZ

XII-XVI Dönemleri arası TBMM’de Yer Alan Maraş Milletvekilleri ve Siyasi Faaliyetleri adını taşıyan bu çalışmada, Türkiye Büyük Meclis’inde 1961-1980 yılları arasında görev yapmış olan otuz üç Maraş Milletvekilinin siyasi faaliyetleri araştırıldı.

27 Mayıs 1960 ve 12 Eylül 1980 ihtilali arasında yer alan XII, XIII, XIV, XV ve XVI dönemde seçilen Maraş milletvekillerinin biyografisi anlatıldı.

Çalışmada, Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi’nde yer alan belgelerden istifade edildi. Bu belgeler milletvekillerinin özgür ortamda amaç ve taleplerini ifade etmeleri bakımından çok önemliydi. Milletvekillerinin görüşlerini açıkça söyleyebildikleri yer, milli iradeyi temsil eden TBMM idi. TBMM’de milletvekillerinin yaptıkları konuşmalar meclis zabıtlarında bulunmaktaydı.

Araştırma sırasında, arşiv belgelerinin yanı sıra çeşitli literatürlerden istifade edildi.

XII.-XVI. Dönem de, yani beş dönem de seçilen toplam 33 milletvekili meclise girdi. Meclise giden vekiller çeşitli partilere mensup idi. Bu dağılım şöyle idi: Adalet Partisi 13, Cumhuriyet Halk Partisi 12, Milli Selamet partisi 3, Milliyetçi Hareket Partisi 1, Demokrat Parti 1 ve Bağımsız 1 milletvekilinden oluşmaktaydı.

XII.-XVI. dönem milletvekillerinin biyografileri hakkında yeteri kadar yazılı belge bulunamadı. Bunların birçoğunun vefat etmesi, ayrıca 19 yıllık Cumhuriyet Senatosu’nun arşivinin 12 Eylül döneminde imha edilmesi araştırmanın eksik kalmasına neden oldu. Yapılan bu çalışmada Tercüme-i hal evrakları ve meclis albümlerinden yararlanıldı.

1923-1950 yılları arasında girilen çok partili rejim denemelerine rağmen ülke yönetimini aralıksız olarak elinde bulunduran tek ve öncü parti Cumhuriyet Halk Partisiydi. 1923 yılından 1946 yılına kadar Terk Parti idaresi hâkimiyeti vardı. Bu dönem de birçok kez seçimler yapılmış olmasına rağmen, Türkiye Cumhuriyetini kuran bir parti olarak Cumhuriyet Halk Partisi Türk siyasi hayatını tek başına yönlendirdi. Nitekim bu dönem, illerden seçilen milletvekillerinin tamamı Cumhuriyet Halk partisi tarafından belirleniyordu. Bu itibarla seçilen milletvekilleri bir taraftan seçildikleri bölgenin, diğer taraftan da ülke meseleleri üzerinde çözüm önerilerini ortaya koymak suretiyle ülke kalkınmasında rol sahibi oldular. 1950 ve sonraki 10 yıl da demokrat parti iktidara gelmiş bu meclis de Cumhuriyet Halk Partisi ve Demokrat parti Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin iki önemli partisi oldu.

1960 ihtilalinden sonra Cumhuriyet Senatosu kuruldu. 1960 ile 1980 yılları arasında 5 seçim yapıldı. Maraş da seçilen milletvekillerinin meclis deki yasama faaliyetlerine araştırmamda yer verildi.

Tez giriş bölümü hariç 8 bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Maraş hakkında kısa bilgi verildi. 2. ve 3. Bölümlerinde ise tek partili dönemi, CHP iktidarı ile çok partili döneme geçiş bu dönemde yaşananlar anlatıldı. 1950-1960 yıllarında Demokrat Parti Dönemi, Demokrat Partinin faaliyetleri ile 1960 ihtilali doğru giden süreç olarak anlatılmaya çalışıldı.

Tezin 4. bölümünde 12. Dönem Maraş milletvekillerinin biyografisi ve siyasi faaliyetleri anlatıldı. 5. Bölümünde 13. Dönem Maraş milletvekillerinin biyografisi ve siyasi faaliyetleri, 6. Bölümünde 14. Dönem Maraş milletvekillerinin biyografisi ve siyasi faaliyetleri, 7. Bölümünde 15. Dönem Maraş milletvekillerinin biyografisi ve siyasi faaliyetleri, 8. Bölümünde ise 16. Dönem Maraş milletvekillerinin biyografisi ve siyasi faaliyetleri anlatıldı. Tezin 9. Ve son bölümünde sonuç ve tartışmaya yer verildi. Tez de 5 dönem de seçilen Maraş milletvekilleri incelenirken biyografi ve siyasi

faaliyetleri anlatıldı. Tercüme-i Hal kağıtları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşiv belgeleri temel kaynak olarak kullanıldı.

Araştırmayı yaparken danışman hocam Prof. Dr. Ahmet EYİCİL, konuya bizzat müdahale ederek hatalarımı düzeltti ve eksiklerimi tamamladı. Sabırla çalışmamın tamamlamasını sağladı. Bu nedenle kendisine teşekkür ederim.

Zeynel KOLUTEK
AĞUSTOS 2015

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT	III
ÖN SÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR LİSTESİ	XIV
1. GİRİŞ	1
1.1. Maraş Hakkında Kısa Bilgi	1
1.2. Araştırmanın Problematiği	2
2. TEK PARTİ DÖNEMİ	3
2.1. TBMM'nin Açılması (23 Nisan 1920)	3
2.2. Cumhuriyetin İlanı	3
2.3. CHP İktidarı	4
3. ÇOK PARTİLİ DÖNEME GEÇİŞ	5
3.1. Tek Parti Döneminin Sıkıntıları	5
3.2. Demokrat Parti Dönemi (1950-1960)	6
3.3. 27 Mayıs İhtilali	7
4. 12. DÖNEM TBMM'DE YER ALAN MARAŞ MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOĞRAFİLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ	9
4.1. Abdulkadir Kemali Bayazıt'ın Biyografisi	9
4.1.1. Kemali Bayazıt'ın Meclis Faaliyetleri	9
4.1.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	9
4.1.1.1.(1) Anayasa Komisyonu Üyeliğinden İstifa Ettiğine Dair	9
4.1.1.1.(2) Cumhuriyet Senatosu Kısmi Seçimleri münasebetiyle	10
4.1.1.1.(3) Komisyonlardan Çıkmış Olup Aynı Yıl İçinde Görüşülmesine Başlanmış Olan İşlerin Kaldığı Yerden Devamı Hakkında	10
4.1.1.1.(4) Komisyonların Üye Sayılarının Hizalarında Gösterilen Esaslar Dairesinde Tespit Edilmesine Dair	10
4.1.1.1.(5) Seçimlerle İlgili Kanunların Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı	11
4.1.1.1.(6) TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğüne Bağlı Sağlık Teşkilâtında Çalışan Tabip, Dış Tabibi ve Eczacıların 472 ve 224 Sayılı Kanunların İmkânlarından Faydalanmalarına Dair Teklif	11
4.2. Hasan Fehmi Evliya'nın Biyografisi	11
4.2.1. Hasan Fehmi Evliya'nın Meclis Faaliyetleri	12
4.2.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	12
4.2.1.1.(1) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinin İlgası ve Yeni Hükümler İhdasına Dair	12
4.2.1.1.(2) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinin İlgası ve Yeni Hükümler İhdasına Dair Kanun Teklifinin Gündeme Alınması Hakkında Önergesi	12
4.2.1.3. Andırın İlçesinde Geçen Bir Zabıta Olayına ve Karakollarda Vatandaşlara Gayrikanuni Muamelenin Yapıldığına Dair Gündem Dışı Demeci	13
4.2.1.4. Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı Tezkeresi ve Karma Bütçe Komisyonu Raporu ile Bayındırlık Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	13
4.3. Kemal Bağcıoğlu'nun Biyografisi	13

4.3.1. Kemal Bağcıoğlu'nun Meclis Faaliyetleri	14
4.3.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	14
4.3.1.1.(1). İdare Âmirleri, Denetçiler, Başkanlık Divanı Kâtipleri ve Bakanlar Kurulu Üyelerinin İstihkakları Hakkında Kanun Teklifi Münasebetiyle.....	14
4.3.1.1.(2) Milletvekillerini Temsil Etmek Üzere Başkan veya Başkanvekillerinden Birinin Maraş'ın Kurtuluş Bayramına Katılmasına Dair Önergesi Münasebetiyle.....	14
4.3.1.1.(3) Anayasanın 25 Ekim 1963 Gününe Kadar Çıkarılmasını Emrettiği Kanunların Bu Müddete Kadar Çıkarılmasını Sağlamak Üzere Tedbir Alınmasına Dair	14
4.3.1.1.(4) Milli Savunma Bakanlığı Bütçesine Bağlı, Askerî Yargıtay, Askeri Savcılar ve Askerî Mahkemelerde Çalışan Başkâtip, Başkâtip Muavini, Zabıt Kâtibi ve Zabıt Kâtibi Muavinlerine Tazminat Verilmesine Dair	15
4.3.1.1.(5) 1965 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısında Yapılan Değişikliğe Dair ..	15
4.4. Enver Kaplan'ın Biyografisi.....	16
4.4.1. Enver Kaplan'ın Meclis Faaliyetleri.....	16
4.4.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	16
4.4.1.1.(1) Ceyhan Elektrik Santralinin Tamiri İçin Hükümetçe İlgi Gösterilmesi Hakkında Demeci Münasebetiyle	16
4.4.1.1.(2) Maaş Kanununa Ek 4379 Sayılı Kanunun Birinci ve İkinci Maddelerinin Değiştirilmesine Muvakkat Bir Madde İlâvesi Hakkında	16
4.4.1.1.(3) Arife Kozak'a Vatani Hizmet Tertibinden Maaş Bağlanması Hakkında	16
4.5. Ali Hüdayioğlu'nun Biyografisi	17
4.5.1. Ali Hüdayioğlu'nun Meclis Faaliyetleri	17
4.5.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	17
4.5.1.1.(1) 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Bazı Madde ve Fıkralarının Değiştirilmesi ve Geçici Komisyon Raporu Münasebetiyle	17
4.6. Adnan Karaküçük'ün Biyografisi	17
4.6.1. Adnan Karaküçük'ün Meclis Faaliyetleri	18
4.6.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	18
4.6.1.1.(1) Yeni Hükümet Kuruluncaya Kadar Gündeme Devam Edilmesi ve Müzakerelerin Yapılması Hakkında	18
4.6.1.1.(2) Maraş Milletvekili Adnan Karaküçük'ün, Asayiş Bozan Hâdiselere ve Bunların Önlenmesi Bakımından Alınan Tedbirlere Dair Yazılı Soru Önergesi	18
5. 13. DÖNEM TBMM'DE YER ALAN MARAŞ MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOĞRAFİLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ	20
5.1. Enver Kaplan'ın Biyografisi.....	20
5.1.1. Enver Kaplan'ın Meclis Faaliyetleri.....	20
5.1.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	20
5.1.1.1.(1) Anayasa Komisyonu Üyeliğinden İstifa Ettiğine Dair	20
5.1.1.1.(2) Ahmetoğlu Aziz Sinan'a Vatani Hizmet Tertibinden Maaş Bağlanması Hakkında Kanun Teklifi.....	20
5.1.1.1.(3) Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi münasebetiyle	20
5.2. Hacı Ahmet Özsoy'un Biyografisi	20
5.2.1. Hacı Ahmet Özsoy'un Meclis Faaliyetleri.....	21

5.2.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	21
5.2.1.1.(1) Ankara Milletvekili Hüseyin Balan'ın, Elbistan Olayları Hakkında Meclis Araştırması Açılmasına Dair Önergesi Münasebetiyle	21
5.3. Veysi Kadioğlu'nun Biyografisi	22
5.3.1. Veysi Kadioğlu'nun Meclis Faaliyetleri	22
5.3.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	22
5.3.1.1.(1) Maraş Milletvekili Veysi Kadioğlu'nun, Maraş Ağabeyli Bucağı Devlet Yolunun Yapımına Dair Yazılı Soru Önergesi	22
5.3.1.1.(2) Maraş Merkez İlçesi Dâhilinde Bulunan Açık Derelerin Kapatılmasına Dair Sorusu	23
5.4. Vefik Pirinçcioğlu'nun Biyografisi	23
5.4.1. Vefik Pirinçcioğlu'nun Meclis Faaliyetleri	24
5.4.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	24
5.5. Kemali Beyazıt'ın Biyografisi	24
5.5.1. Kemali Beyazıt'ın Meclis Faaliyetleri	24
5.5.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	24
5.5.1.1.(1) Bir Toplantı Yılında İki Aydan Çok İzin Alan Maraş Milletvekili Kemali Beyazıt'a Ödeneğinin Verilmesi Dair	24
5.6. Hüseyin Yaycioğlu'nun Biyografisi	24
5.6.1. Hüseyin Yaycioğlu'nun Meclis Faaliyetleri	24
5.6.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	24
5.6.1.1.(1) Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonunun, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Hakkındaki Raporu Münasebetiyle	24
5.6.1.1.(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karıma Komisyonunun Türkiye Zirai Donatım Kurumu Hakkındaki Raporu Münasebetiyle	25
5.6.1.1.(3) 1967 Bütçe Kanunu Tasarısı ile Ulaştırma Bakanlığı ve Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Bütçeleri Münasebetiyle	25
5.6.1.1.(4) Tarım Bakanlığı ile Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğü 1968 Yılı Bütçeleri Münasebetiyle	26
5.6.1.1.(5) Tarım, Bakanlığı 1969 Yılı Bütçesi Münasebetiyle	27
6. 14. DÖNEM TBMM'DE YER ALAN MARAŞ MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOĞRAFİLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ	28
6.1. Atila İmamoğlu'nun Biyografisi	28
6.1.1. Atila İmamoğlu'nun Meclis Faaliyetleri	28
6.1.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	28
6.1.1.1.(1) Ticaret Bakanlığı 1972 Yılı Bütçesi Münasebetiyle	28
6.1.1.1.(2) Ticaret Bakanlığı 1973 yılı Bütçesi Münasebetiyle	28
6.2. İbrahim Öztürk'ün Biyografisi	28
6.2.1. İbrahim Öztürk'ün Meclis Faaliyetleri	29
6.2.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	29
6.2.1.1.(1) Petrol Ofisi Genel Müdürünün Görevinden Alınışının Nedenlerine Dair Soru Önergesi	29
6.2.1.1.(2) Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, 1970-1971 Öğretim Yılı İçinde, Maraş İlindeki Okulların Öğretmen İhtiyacına Dair	29

6.2.1.1.(3) Maraş'ı Kayseri ve Andırın'a Bağlayacak Olan Yolun Yapımına Dair Sorusuna Bayındırlık Bakanı Cahit Karakaş'ın Sözlü Cevabı Münasebetiyle.....	31
6.2.1.1.(4) Kahraman Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Kahraman Maraş İlnde Fakülte Açılmasına Dair	31
6.2.1.1.(5) Kahraman Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Kahraman Maraş İlnde Bir Milli Park Kurulmasına Dair Yazılı Sorusu.....	31
6.3. Mehmet Nejat Çuhadar'ın Biyografisi.....	32
6.3.1. Mehmet Nejat Çuhadar'ın Meclis Faaliyetleri.....	32
6.3.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri.....	32
6.3.1.1.(1) Maraş ve Bu İle Bağlı İlçeler İle Yukarı Ceyhan Barajı ve Sulama Projelerine Dair.....	32
6.3.1.1.(2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Hangi İllerde Bölge Müdürlüğü Kurduğuna Dair	34
6.3.1.1.(3) Maraş ilinde bir stadyumun ne zaman yapılacağına dair soru önergesi	35
6.3.1.1.(4) Çeltik Taban fiyatlarının Biran Evvel Açıklanmasına Dair Soru Önergesi ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ayhan Çilingiroğlu'nun Yazılı Cevabı	35
6.4.1. Mehmet Zekeriya Kürşat'ın Meclis Faaliyetleri	36
6.4.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	36
6.4.1.1.(1) Maraş İlinin Adının Kahraman Maraş Olarak Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifleri.....	36
6.4.1.1.(2) 12.5.1971 Günü Burdur ve 22.5.1971 Günü Bingöl'de Vuku Bulan Depremler Dolayısıyla Deprem, Bölgelerinde Çalıştırılacak Personele Yapılacak Ödemeler Hakkında Kanun Tasarısı ve İmar İskan ve Plan Komisyonları Raporları Münasebetiyle	37
6.4.1.1.(3) Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı 1973 Yılı Bütçesi Münasebetiyle.....	37
6.4.1.1.(4) Cumhuriyetin ilanının 50. Yıldönümünün kutlanması hakkında kanun tasarısı münasebetiyle	37
6.5. Mehmet Özdal'ın Biyografisi.....	37
6.5.1. Mehmet Özdal'ın Meclis Faaliyetleri.....	38
6.5.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri.....	38
6.5.1.1.(1) Maraş Lisesinde Boş Geçen Derslere Dair Sorusu ve Milli Eğitim Bakanı Orhan Oğuz'un Yazılı Cevabı.....	38
6.5.1.1.(2) Orman Köylüsü Tarafından Üretilen Odunların Satılmasına Dair	38
6.5.1.1.(3) Kahramanmaraş'ın Türkoğlu İlçesindeki Tarımsal Toprakların Dağıtılmasına Dair Soru Önergesi.....	39
6.5.1.1.(4) Maraş'ın Pazarcık İlçesinde Vuku Bulan Deprem Felaketine Dair	39
6.6. Veysi Kadioğlu'nun Biyografisi.....	39
6.6.1. Veysi Kadioğlu'nun Meclis Faaliyetleri.....	40
6.6.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	40
7. 15. DÖNEM TBMM'DE YER ALAN MARAŞ MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOĞRAFİLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ	41
7.1. Ahmet Tevfik Paksu'nun Biyografisi	41
7.1.1. Ahmet Tevfik Paksu'nun Meclis Faaliyetleri	41

7.1.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	41
7.1.1.1.(1) 1974 yılı Ticaret Bakanlığı Bütçesi münasebetiyle	41
7.1.1.1.(2) 1975 Yılı Bütçe Kanunu tasarısı münasebetiyle	41
7.1.1.1.(3) 1977 Yılı Ticaret Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	42
7.2. Ali Zülfikaroğlu'nun Biyografisi	43
7.2.1. Ali Zülfikaroğlu'nun Meclis Faaliyetleri	43
7.2.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	43
7.2.1.1.(1) 1976 yılı Bayındırlık Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	43
7.2.1.1.(2) 1977 Yılı Bayındırlık Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	45
7.2.1.1.(3) 1977 Yılı Köy İşleri Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	45
7.3. Halit Evliya'nın Biyografisi	46
7.3.1. Halit Evliya'nın Meclis Faaliyetleri	46
7.3.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	46
7.3.1.1.(1) 1974 yılı Cumhurbaşkanlığı Bütçesi Münasebetiyle	46
7.3.1.1.(2) Yüksek Dereceli Memurlarından Bazılarının Siyasî Toplantılara Katıldıklarına İlişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından Sözlü Soru Önergesi	46
7.3.1.1.(3) 1976 yılı Dışişleri Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	46
7.4. İsmet Ağaoğlu'nun Biyografisi	47
7.4.1. İsmet Ağaoğlu'nun Meclis Faaliyetleri	47
7.4.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	47
7.4.1.1.(1) Kahraman Maraş ve Gaziantep İlindeki Bir Kaçak Sanığa ve Türkoğlu Kaymakamına İlişkin İçişleri Bakanından Yazılı Soru Önergesi ..	47
7.4.1.1.(2) Kahraman Maraş İli Sınırları İçindeki Belediyelere İlişkin İmar ve İskân Bakanından Yazılı Soru Önergesi	48
7.5. Mehmet Pamuk'un Biyografisi	48
7.5.1. Mehmet Pamuk'un Meclis Faaliyetleri	48
7.5.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	48
7.5.1.1.(1) 1975 Yılı Cumhurbaşkanlığı Bütçesi Münasebetiyle	48
7.5.1.1.(2) Son Yağışlar Nedeniyle Meydana Gelen Sel Baskınlarının Kahraman Maraş ve Çevresinde Sebep Olduğu Hasarlar ve Alınması Gereken Tedbirler Münasebetiyle	49
7.5.1.1.(3) 1976 Yılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	49
7.5.1.1.(4) 1977 Yılı Cumhurbaşkanlığı Bütçesi Münasebetiyle	50
7.6. Mehmet Özdal'ın Biyografisi	51
7.6.1. Mehmet Özdal'ın Meclis Faaliyetleri	51
7.6.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	51
7.6.1.1.(1). Eğitim Enstitüsü ile Öğretmen Lisesinin Öğrenci Alış Şekline İlişkin Millî Eğitim Bakanından Yazılı Soru Önergesi	51
7.6.1.1.(2). 1976 yılı Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	51
7.7. Oğuz Söğütü'nün Biyografisi	52
7.7.1. Oğuz Söğütü'nün Meclis Faaliyetleri	53
7.7.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri	53
7.7.1.1.(1). Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne Atanan Kişiye İlişkin Başbakanın Yazılı Soru Önergesi	53
8. 16. DÖNEM TBMM'DE YER ALAN MARAŞ MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOĞRAFİLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ	54

8.1. Halit Evliya'nın Biyografisi	54
8.1.1. Halit Evliya'nın Meclis Faaliyetleri	54
8.1.1.1. 1980 Yılı Dışişleri Bakanlığı Bütçe Münasebetiyle	54
8.2. Hasan Seyithanoğlu'nun Biyografisi	55
8.2.1. Hasan Seyithanoğlu'nun Meclis Faaliyetleri	55
8.2.1.1. Milli Eğitim Bakanlığında Yapılan Tayin ve Nakiller Konusunda Açılan Genel Görüşme Münasebetiyle	55
8.2.1.2. 1978 yılı Kültür Bakanlığı Bütçesi münasebetiyle	56
8.2.1.3. Kahramanmaraş'ta Meydana Gelen Olaylarla İlgili Olarak Emniyete Götürülen Vatandaşlara İşkence Yapılmasına Dair İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı Hakkında Bir Gensoru Açılmasına İlişkin Önerge Münasebetiyle ..	56
8.2.1.4. Milli Eğitim Bakanlığında Yapılan Uygulamaların Yasalara Aykırı Olup Olmadığını Saptamak Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergesi Münasebetiyle	56
8.2.1.5. Kahramanmaraş Olaylarına Sebebiyet Verdiği İddiasıyla Bakanlar Kurulu Hakkında Bir Gensoru Açılmasına İlişkin Görüşme Münasebetiyle ...	57
8.2.1.6. 1979 Yılı Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	57
8.2.1.7. 1980 Yılı Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	58
8.3. Hüseyin Doğan'ın Biyografisi	58
8.3.1. Hüseyin Doğan'ın Meclis Faaliyetleri	59
8.3.1.1. Kahramanmaraş'ta Meydana Gelen Olayların Faillerine İlişkin İçişleri Bakanından Yazılı Soru Önergesi	59
8.3.1.2. 1979 Yılı Diyanet İşleri Başkanlığı Bütçesi Münasebetiyle	60
8.3.1.3. Kahramanmaraş'ta Meydana Gelen Sel Felaketi Sonucu Yapılan Çalışmalar İle Bölgedeki Bazı İşçi ve Üreticilerin Hakları Münasebetiyle	60
8.4. Mehmet Şerefoğlu'nun Biyografisi	62
8.4.1. Mehmet Şerefoğlu'nun Meclis Faaliyetleri	62
8.4.1.1. 1978 yılı Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bütçesi münasebetiyle.	62
8.4.1.2. Bakanların Yurt Dışı Seyahatlerine İlişkin Başbakan'dan Yazılı Soru Önergesi	63
8.4.1.3. 1979 Yılı İçişleri Bakanlığı Bütçesi münasebetiyle	63
8.4.1.4. 1979 Yılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	63
8.4.1.5. 1979 Yılı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	64
8.5. Mehmet Yusuf Özbaş'ın Biyografisi	64
8.5.1. Mehmet Yusuf Özbaş'ın Meclis Faaliyetleri	64
8.5.1.1. 1978 Yılı Sayıştay Başkanlığı Bütçesi Münasebetiyle	64
8.5.1.2. 1978 Yılı Adalet Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	65
8.5.1.3. 1978 yılı Orman Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	65
8.5.1.4. Kahramanmaraş'ta Meydana Gelen Olaylarla İlgili Olarak Emniyete Götürülen Vatandaşlara İşkence Yapılmasına	65
8.5.1.5. 1980 Yılı Maliye Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle	65
8.5.1.6. 1980 Yılı Sayıştay Başkanlığı Bütçesi Münasebetiyle	66
8.6. Oğuz Söğütü'nün Biyografisi	66
8.6.1. Oğuz Söğütü'nün Meclis Faaliyetleri	67
8.7. Orhan Sezal'ın Biyografisi	67
8.7.1. Orhan Sezal'ın Meclis Faaliyetleri	67

9. SONUÇ VE TARTIŞMA	68
KAYNAKLAR	71
ÖZ GEÇMİŞ	
EKLER	

KISALTMALAR LİSTESİ

B	: Birleşim
BCA	: Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi.
Bkz.	: Bakınız.
C	: Cilt.
Çev.	: Çeviren
CHF	: Cumhuriyet Halk Fırkası
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
D.	: Dönem/ Devre
Dos	: Dosya
Der.	: Derleyen
DP	: Demokrat Parti
DTCF	: Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
HF	: Halk Fırkası
Haz.	: Hazırlayan
İTC	: İttihat ve Terakki Cemiyeti
MEBY	: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları
MMZC	: Meclis-i Mebusan Zabıt Ceridesi
SDN	: Sicil Dosya Numarası
ŞDN	: Şahsi Dosya Numarası
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi.
TBMM ZC	: Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi.
TBMM TD	: Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi
TTK	: Türk Tarih Kurumu
S.	: Sayı
s.	: Sayfa.
Yay.	: Yayınları
Yay. Haz.	: Yayına Hazırlayan

1. GİRİŞ

1.1. Maraş Hakkında Kısa Bilgi

Maraş isminin nereden geldiği ve anlamı hususunda çeşitli görüşler mevcuttur. Herodot, Maraş şehrinin Hitit komutanlarından Maraj isimli bir kumandanın kurması sebebiyle şehre Maraj adı verildiğini belirtmektedir. Hitit İmparatorluğu döneminde bu devletin önemli merkezleri arasında yer alan şehrin adı, Hititlerden kalan yazıtlarda Maraj ve Markasi olarak geçmektedir. Maraş isminin Hititlerden geldiğini doğrulayan Asur kaynaklarında da şehrin ismi Markaji olarak geçmektedir. Asur Krallarından Sargon döneminden kalma Boğazköy yazıtlarında Maraş ismi geçmektedir. Geç Hititlerin en önemli merkezleri arasında bulunan Maraş'ın ismi bu dönemde Gurgum olarak belirtilmektedir (Eyicil, 2009: 19).

Elbistan, tarihte pek çok ad alarak Ablasta, Ablastha, Ablastayn, Ablistan gibi adlarla anılmaktadır. Elbistan adının Hititlerin atası olduğu kabul edilen Luvilerin dilinde su geçidi, gür su, bol su gibi anlamlara geldiği tahmin edilmektedir. Arap kaynaklarında ise bu şehrin adı Bilistin, Eblistin şeklinde geçmekte olup bağ, bahçe ve bostanlık anlamına gelmektedir.

Göksun, Tarihi Roma İmparatorluğuna çıkan ve Bizans döneminde kaynaklarda yer almaktadır. Göksun'un eski isminin Latin kaynaklarında Cocussos'tan olduğu bunun sonunda ussos, ssos kelimesinin köy, kasaba ve kent anlamlarına geldiği bilinmektedir. Ancak Cocussos kelimesinin ne anlama geldiği bilinmemektedir.

Andırın, Kahramanmaraş'ın batısında bulunan ve pek çok tarihi mekana sahip olan Andırın'ın aslı Andurana olup Yüce Ana Tanrıça Yurdu anlamına gelmektedir.

Afşin'in adına gelince eski ismi Arabissos olup daha sonra Türkler tarafından Yarpuz denilmiştir. Eski isimlerinden biride Efsus'tur. Afşin adına gelince 1060'larda bölgede fetihler yapan Afşin Bey'in hatırasına 1944 te dönemin Maraş milletvekili Hasan Reşat Tankut ve tarihçi Ord.Prof. Mikrimin Halil Yinanç tarafından önerildi bu öneri üzere TBMM Efsus'un adını Afşin olarak değiştirdi.

Pazarcık adını Kayseri-Elbistan-Halep tarihi ticaret yolu üzerinde kurulan Pazardan almaktadır. Buraya kurulan Pazar nedeniyle ilçeye Pazarcık adı verilmiştir.

Türkoğlu, Bu ilçenin adı İloğlu olup halk ağzında Eloğlu olarak telaffuz edilmekteydi. 1960 da kaza haline getirilen Eloğlu'nun adı Türkoğlu'na çevrildi.

Çağlayancerit; ilçenin ismi bölgede yaşayan Oğuzların bir boyuna mensup olan Cerit Aşiretinden gelmektedir.

Nurhak; Nurhak adını arkasında bulunan dağdan almıştır. Rivayetlere göre bu dağda geceleyin bulunan bir maden parlamasından dolayı bu ismi almıştır.

Ekinözü; XVII. Yüzyılda Osmanlı arşiv belgelerinde Cela adı ile bilinen yerin adı Ekinözü olarak değiştirilmiştir. (Gökhan, 2011:21-22)

Tarih boyunca çeşitli medeniyetlere sahne olan Maraş; coğrafi konumu, tarihî ve tabii güzellikleriyle İslam-Türk geleneğinin izlerini taşıyan şehirlerden birisidir. Maraş, Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının birbirleriyle karşılaştıkları bölgede yer alır; Anadolu gibi birçok medeniyet ve kültürlerin harmanlandığı bir coğrafyadır.

Maraş, en eski devirlerden bu yana pek çok kavimlerin ve milletlerin yaşadığı bir bölgedir. Maraş'ın bu tarihi kıymet ve ehemmiyetini ortaya koyabilecek ölçüde bilimsel çalışmaların şimdiye kadar yeteri kadar yapılmamış olması hayrete şayan bir olgu olarak karşımızda durmaktadır. Maraş tarihi ne yüzey araştırmaları (alan-yerel tarih-etnoğrafik) ne de dip tarih; arkeolojik ve vb. çalışmalar ne de tarihi ve sosyolojik anlamda yeteri kadar işlenmiştir. Bu eksiklik son yıllarda epeyce hissedilmiş olmalı ki,

Maraş'ın tarihini konu alan çalışmalar oldukça artmış ve değerli eserler neşrolunmuş ve olunmaya devam etmektedir. Ancak yine de bunların nicelik bakımından henüz şehrin tarihi-coğrafi konumuna, stratejik ve jeopolitik durumuna eşdeğer bir seviyede olduğu söylenemez. Maraş tarihi üzerine yapılan çalışmaları konu edinen makale çalışması (Kaya, 2008: 442-473) ve yüksek lisans (Polat, 2009: 208) düzeyinde bazı çalışmaların yapıldığı bilinmektedir. Ancak bunların da Maraş Tarihi üzerinde yapılan çalışmaların tamamını ortaya koyduğunu söylemek mümkün değildir.

1.2. Araştırmanın Problematığı

XVII. yüzyılda başlayıp XX. Yüzyılı da içene alan bir süreç içerisinde gerçekleştirilen ve farklı tarzlarda ortaya çıkan bu yeniliklerin en önemlisi hiç şüphesiz Osmanlı'nın ilk anayasası olan Kanun-u Esasi'nin 1876 yılında ilan edildi. Kanun-u esasi ile Osmanlı Devletinde ilk meşruti bir sistem kuruldu. Bu gelişmeler doğrultusunda ilk defa parlamentolu bir sisteme geçildi. I. Meşrutiyet olarak adlandırılan bu dönemde yürürlüğe giren Kanun-u Esasiye göre yürütme görevi padişaha ve hükümete ait, kanun yapma yetkisi ise meclise aittir. Fakat kanunları tasdikleyen son yetkili padişah'tı. I. Meşrutiyet'te padişahın yetkilerini kısıtlayan maddeler bulunmakla birlikte; padişaha savaş-barış yapma istediği kimseyi sürgün etme milletvekillerinin padişahın onayı olmadan kanun teklifinde bulunmaması ve en önemlisi parlamentoyu süresiz izin veren maddelerin bulunması, I. Meşrutiyet'in başarılı olmamasına neden olmuştu. Nitekim 1877-1908 Osmanlı-Rus Harbinin görüldüğü olağanüstü toplantıda dönemin padişahı II. Abdülhamit Meclis-i Mebusan'ın anayasa da belirtilen yetkilerini aştığı gerekçesiyle anayasanın kendisine verdiği yetkiyle 14 Şubat 1878 de parlamentoyu dağıttı. Bu I. Meşrutiyetin sonunu getirmişti. (Doğan, 2011:69)

I. Meşrutiyet denemesinden ve Kanun-u Esasi de padişaha olağanüstü yetkiler veren maddelerden çok muzdarip olmuş olan İttihatçılar yeni anayasayı hazırlarken oldukça dikkatli davrandılar. Olabildiğince padişahın elini zayıflatılar ve parlamentonun elini güçlendirdiler. Bu yüzden ki II. Meşrutiyet Dönemi ve yeni anayasa birincisine nazaran çok daha demokratik oldu.

II. Meşrutiyet dönemi cumhuriyet tarihi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu dönemde devlet içinde aktif rol oynayan birçok kişi cumhuriyet döneminde de rol oynamıştır. Bu dönemde ki fikir farklılıkları veya siyasi görüş ayrılıkları gerek milli mücadele sırasında gerekse de Cumhuriyet'in ilk yıllarında aynen devam etmiştir.

Cumhuriyetin ilk döneminde Maraş Milletvekilleri ve faaliyetleri adıyla belirlediğimiz bu çalışmaya karar verirken temel düşünce bugünden hareketle geriye dönüp bugünün sorularına cevap bulabilmektir. Osmanlı Devleti'nin yıkılmasından sonra kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin, kalkınma ve gelişmesinde toplum içerisinde yer alan kadrolar büyük gayret sarf ettiler.(Alpaslan, 2013:4)

Araştırmanın konusu XII.-XVI. dönem arası TBMM'de bulunan Maraş Milletvekilleri ile bunların siyasi faaliyetlerini kapsamaktadır. Türkiye'deki siyasal gelişmelerin temsilcileri olan Maraş milletvekilleri, yasama alanındaki çalışmalarda ve ulusal ve bölgesel kalkınmalarda etkili oldu.

2. TEK PARTİ DÖNEMİ

2.1. TBMM'nin Açılması (23 Nisan 1920)

İstanbul 16 Mart 1920 tarihinde resmen işgal edildi. 18 Mart 1920 yapılan Meclis-i Mebusan'ın son toplantısında işgal altında işgal altındaki bir yerde hür karar alınamayacağı kararına varıldı. Padişah Vahdettin 11 Nisan 1920 de Meclis-i Mebusanı feshetti. Meclis-i Mebusan'ın tarihe karışması Ankara da TBMM 'nin açılmasına zemin hazırladı. 23 Nisan 1920 de Cuma günü Meclisin en yaşlı üyesi Sinop Mebusu Şerif Bey'in açılış konuşması ile açıldı. 1921 tarihinde meclisin yapısına bakıldığında, meclis içinde Tenasüt (dayanışma) Grubu, İstiklal Grubu, Islahat Grubu, Müdafaa-i Hukuk Zümresi ve Halk Zümresi gibi çeşitli gruplar bulunmaktaydı. Bu gruplardan her biri Meclis görüşmelerinde disiplini sağlamak ve oyları birleştirmek amacıyla kurulmuş olmalarına rağmen birbirleriyle yarıştılar. Birbirlerine saygısız davrandıklarından meclisi kargaşaya sürüklediler. Özellikle Kurtuluş Savaşı sırasında Meclis içinde anlaşmazlıklar çıktı. (Korkmaz, 2006:420)

23 Nisan 1920 tarihinde açılan, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ilk meclisi olan, kurucu meclis çatısı adı altında faaliyete geçirdi. Atatürk gerçekleştireceği yenilikleri meşru zemine oturtmak, gerekse de rahat bir çalışma ortamı sağlamak için 11 Eylül 1923 tarihinde Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerini, Halk Fırkası adı altında birleştirdi. Atatürk kurduğu bu yeni siyasi parti, Halk Fırkası, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş aşamasında yönetim alanında büyük yararlılıklar gösterdi. Bu partinin sonradan altı oka dönüşecek dokuz umdesi, Türkiye'nin ilk siyasi programı oldu. Ölümüne kadar genel başkanlığını yaptığı Halk Fırkası, daha sonra Cumhuriyet Halk Partisi adını aldı. Türk siyasi hayatının TBMM'deki tek partisi, 1950 seçimlerine kadar iktidar partisi oldu. 1960'a kadar Türkiye Cumhuriyeti'ni yönetecek siyasi kadrolar CHP bünyesinden çıktı.(Erdoğan, 1991:265)

2.2. Cumhuriyetin İlanı

Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasal rejimi, 29 Ekim 1923 tarihinde cumhuriyetin ilanı ile belirlendi. Bundan sonra Türkiye, halkın kendi kendisini yöneteceği, kendisini yönetenleri kendisinin seçeceği Cumhuriyet rejimi ile yönetilecekti. Bu sisteme göre, halkın oyları ile seçilen milletvekilleri, parlamenter sistemin unsuru olacaklardı. Devrimci kadroların uygulamaya soktuğu parlamenter sistemin en büyük eksikliği; çok partili sistemden yoksunluktu. CHP dışındaki bir siyasi partinin kurulması ve meclis bünyesinde faaliyet göstermesi, parlamenter sistemin sağlıklı yürütülmesi açısından gerekliydi. Siyasal hayata demokrasiyi yerleştirmek için, çok partili hayata geçmek bir zorunluluk haline gelmişti. Milli mücadeleyi kazanmak ortak fikrinin bir araya getirdiği toplum kesimleri, milli mücadelenin kazanılmasından sonra fikir ayrılıklarına düştüler ve bir süre sonra, bir arada bulunamaz hale geldiler. Mustafa Kemal kadrosunun cumhuriyeti ilanı, hilafeti, Şer'iyye ve Efka Vekaleti'ni kaldırması ve Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nu kabul etmesi gibi reformist uygulamaları, muhafazakar çevrelerde tepkiye yol açtı. Bu anlamda Atatürk'ün, yakın silah arkadaşları ile siyasi yasamdaki yolları ayrılmaya başladı. Meclis çatısı altındaki farklı düşünceye sahip vekiller, yeni siyasal düşünce gruplarının oluşmasına yol açtı, bu da yeni siyasal teşekküllerin alt yapısını meydana getirdi (Erdoğan, 1991:265).

2.3. CHP İktidarı

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün vefatı üzerine, Türk siyasi hayatında ve CHP'de yeni bir dönem başlamıştır. Atatürk'ten sonra Cumhurbaşkanlığı makamına, 1950 yılına kadar ayrılmamak üzere İsmet İnönü geçmiştir. Başbakanlık makamına ise, sertlik yanlısı politikalar ile Atatürk devrimlerinin gerçekleştirileceği düşüncesini benimseyen Recep Peker getirilmiştir. Artık ülke yönetiminde tek yetkili kişi, Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'dür. 1950 yılına kadar devam eden bu dönem, yönetim alanındaki uygulamaların iyice sertleştiği, milli şef dönemi olmuştur. Halk, CHP'nin bu baskı politikasından son derece şikayetçiydi ve tek parti yönetiminden bunalmış vaziyetteydi. (Erdoğan, 1991:265-284) Atatürk döneminde uygulanmaya çalışılan çok partili siyasal rejim çalışmaları, iki başarısız teşebbüs neticesinde sekteye uğramıştır. Bu iki başarısız teşebbüs neticesinde, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin çok partili siyasal rejime hazır olmadığı anlaşıldığından ve Atatürk döneminde bir daha böyle bir teşebbüste bulunulmamıştır. Mustafa Kemal Atatürk çok istediği çok partili siyasal rejimi hayatta iken göremeyecektir. Türkiye Cumhuriyeti'nde çok partili siyasal rejime ancak; 7 Ocak 1946 tarihinde Demokrat Parti'nin kurulması ve aynı yıl yapılacak genel seçimlerin sonucunda, bu partinin TBMM'ye girmesi ile geçilecektir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde 1945 yılında, çok partili siyasal rejime geçmek bir zorunluluk haline gelmiştir, çünkü iç ve dış konjonktür çok partili siyasal rejimi gerekli kılıyordu. İsmet İnönü, 1945'in iç ve dıştaki dinamiklerini iyi değerlendirmiştir. İnönü tek partili rejimi devam ettirmenin, ülkenin iç dinamikleri bakımından olduğu kadar, dünya şartları bakımından da mümkün olmayacağını düşünerek, tek partili siyasal rejimi terk etmenin tam zamanı olduğu kanaatine varmıştır. CHP'nin 23 yıl süren tek parti yönetimi, İsmet İnönü'nün yeni bir siyasi partinin kurulmasına izin vermesi ile bitmiştir. İsmet İnönü, o dönemdeki en büyük siyasi rakibi olan Celal Bayar'a, yeni bir siyasi parti kurması için izin vermiştir (Burçak, 1979:51).

İsmet İnönü, 1 Kasım 1945 günü TBMM'deki açılış söylevinde, bir muhalefet partisinin varlığının gerekliliğini şu sözlerle ifade etmiştir; *“Bizim tek eksiğimiz, hükümet partisinin karşısında bir parti bulunmamasıdır. Bu yolda memlekette geçmiş tecrübeler vardır. Hatta iktidarda bulunanlar tarafından teşvik olunarak teşebbüse girişilmiştir. İki defa memlekette çıkan tepkiler karşısında teşebbüsün muvaffak olamaması bir talihsizliktir. Fakat memleketin ihtiyaçları sevkiyle hürriyet ve demokrasi havasının tabii işlemesi sayesinde başka siyasi partinin de kurulması mümkün olacaktır”* (Toker, 1970:76).

3. ÇOK PARTİLİ DÖNEME GEÇİŞ

3.1. Tek Parti Döneminin Sıkıntıları

Siyasal bağımsızlığın kazanılmasından sonra, geri kalmış ülkelerin önemli bir kesiminde, iki ya da çok partili demokrasi denemeleri yaşanmıştır. Ekonomik ve toplumsal atılımlardaki başarısızlıklar ve beklentilerin karşılanamaması sonucu doğan düş kırıklığı, kendisine hedef olarak, çok partili sistemi seçmekte gecikmemiştir. Tek partiye dayalı rejimler, otoriter ve baskıcıdır. Çünkü is bölümünün yeterince gelişmemesi sonucu, toplumsal işlev ve yetkilerin belirli kurum ve ellerde toplanmış bulunması, rejimin bu özelliğini güçlendirmektedir. Ulusal birliğin sağlanması ve ekonomik-toplumsal gelişmelerin hızlanması için, güçlü bir merkezi otoritenin varlığı da çoğunlukla bir ön koşul gibi göründü (Kışlalı, 1993:258-259).

Demokrat Parti, CHP’li dört milletvekilinin parti içerisindeki muhalefetleri neticesinde kurulmuştur. Bu muhalefet hareketi sonucunda CHP bünyesinden, yeni bir yönetici kadro siyaset sahnesine çıkmıştır. Dörtler adı verilen bu muhalif gruptan bası çeken isim; İzmir milletvekili Celal Bayar’dır. Bayar, daha İttihat ve Terakki zamanından beri Atatürk’ün yanında yer almıştır. Kurtuluş Savaşı’nın Galip hocası lakaplı Celal Bayar, Atatürk’ün son dönemlerinde başbakanlık yaptı. Siyasi alanda İsmet İnönü ile yıldızı hiç barışmayan Bayar’ın asıl mesleği iktisatçılıktı. Türkiye İş Bankası’nı kuran isim de oydu (Eroğul, 2003:28-29).

Türkiye’nin, İkinci Dünya Savaşı’na girmemesi büyük başarıydı, ancak Türkiye’nin savaşın yaydığı fikirlerden etkilenmemesi de olanaksızdı. İkinci Dünya Savaşı sırasında, Türkiye’de sıkıyönetim ilan edilmiştir. Sıkıyönetim Türkiye’de ancak 1947 yılında kaldırılmıştır. Savaş döneminde ülkede mal kıtlığı artmıştır ve fiyat artışları devamlı hale gelmiştir. Bozulan devlet ekonomisini düzeltmek için çıkarılan yeni vergiler yoksul halkı ezmiştir. Savaş sırasında çıkarılan, Milli Korunma Kanunu ile halkın CHP yönetimine karşı duyduğu bıkkınlık iyice artmıştır. Halk nazarında CHP, yokluğun ve baskının partisi olarak özdeşleşti.

İkinci Dünya Savaşı’nın yapıldığı dönemde tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de ekonomik alanda sıkıntı yaşandı. Bu dönemde iktisadi hayat üzerindeki devlet baskısı daha da arttı. Savaş döneminde devletin iktisadi yapısı devletçi kurallarla denetim altına alınmaya çalışıldı. 18 Ocak 1940’da kabul edilen “Milli Korunma Kanunu” hükümete olağanüstü geniş iktisadi yetkiler verdi. 1939 yılında başlamış olan ikinci beş yıllık kalkınma dönemi, savaş nedeniyle artan askeri harcamalar ve hammadde kıtlığı dolayısıyla iptal edildi. Savaşa katılan bütün dünya devletlerinde tarım üretiminin durması nedeniyle Türk tarım ürünleri bu dönemde büyük değer kazandı ve yüksek fiyatlardan satıldı. Türk ürünlerindeki fiyat artışı ile birlikte ekonomi alanında ülkede, önemli bir enflasyonist baskı meydana gelmiştir. Bu dönemde İstanbul’da tacirler, simsarlar ve acenteler büyü servet yapmışlardır. Hükümet büyük rant elde eden bu kesimden tam anlamıyla vergi alamamıştır, bu yüzden de devlet ekonomisi sekteye uğramıştır. Bu duruma engel olabilmek amacıyla CHP Hükümeti; varlık vergisini çıkardı. Bu vergi iktisadi ve mali alanda sıkıntı yasayan ülkede, zaten yokluk içerisinde ezilen halkın üzerine büyük bir yük daha yükledi. 11 Ekim 1942’de kabul edilen varlık vergisi, adaletli bir şekilde toplanılmadı (Lewıs, 1984:295-296).

3.2. Demokrat Parti Dönemi (1950-1960)

İkinci Dünya Savaşı'yla birlikte dünyaya yayılan demokrasi fikri ve ülke içerisinde yeni bir siyasi partinin kurulması gerekliliğinin de etkisi ile; Celal Bayar, Adnan Menderes, Refik Koraltan ve Fuat Köprülü, 7 Ocak 1946 tarihinde DP'yi kurmuşlardır. Böylelikle 1946 seçimleri ile, zaman zaman kesintiye uğrasa da Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde çok partili siyasal rejime geçilmiştir Demokrat Parti'nin programına liberalizm ve demokrasi öğeleri hakimdir. Liberalizm, özgürlükler ve ekonomik alanlarda etkisini göstermektedir. Kastedilen özgürlükler, temel hak ve özgürlüklerin kazandırılması ve dernek kurma hürriyetlerinin verilmesini öngörür. İktisadi açıdan ise liberalizm ilkesi; anayasada yer almış olan devletçiliğin özel kuruluşların teşvik edilmesi ve desteklenmesini öngörür. DP'nin kuruluş amaçlarından olan demokrasi ilkesi; parti programının asıl amacını oluşturmaktadır. Parti programının ilk maddesi; DP'nin, Türkiye'de demokrasiyi her alanda ve tam anlamıyla uygulamaya sokmak amacıyla kurulduğudur. Bu amaç doğrultusunda parti programında, tek dereceli serbest seçim yapılması öngörülmüş ve devlet idaresine halkı etmenin en büyük hedef olduğu vurgulanmıştır. Programın hükümet işleri bölümünde ise, ikinci bir yargı kademesi kurulması maddesi vardır. Vaat edilen özgürlükler kapsamında, üniversitelere bilimsel ve idari özerklik verilmesi amaçlanmıştır. İktisadi açıdan ise; özel teşebbüs ve sermayenin devlet tarafından desteklenmesi, devlet kuruluşlarının özel sektöre devri, piyasa faaliyetlerinde liberal sistemin ilkelerinin uygulanması, piyasalara zorunluluk olmadıkça devletin müdahale etmemesi, ülke kalkınmasında tarım sektörüne dayanılması ve vasıtalı vergilerden ziyade vasıtasız vergilere ağırlık verilmesi yer almaktadır (Eroğul, 2003:31-32).

DP, 1950 yılında büyük çoğunluk sağlayarak iktidarı ele geçirdi. 14 Mayıs 1950 demokrasinin zaferi olarak yorumlandı. Artık Türk halkı yepyeni umutlarla doluydu. DP'nin ilk icraatı bu umutların yersiz olmadığını gösteriyordu. Örneğin yeni bir basın kanunu yapıldı, kısıtlayıcı hükümler kaldırıldı, askerlik süresi kısaltıldı, antidemokratik kanunları tespit etmek üzere komisyon oluşturuldu. DP'nin ilk icraatları hem içte hem dışta siyasi bir güven ve istikrar oluşturmuştu. Türkiye'ye yabancı ülkelerden kredi imkanları tanındı. Hızlı bir kalkınma programı başlatıldı 1950 ve 1954 yılları arasında Türkiye'nin hem siyasi, hem ekonomik, hem de sosyal yapısında önemli değişiklikler gözlemlendi. Bu gelişmeler sonucunda da DP 1954 seçimlerini kazanmakta güçlük çekmedi (Torcu, 1994:113).

DP'nin ortaya attığı yeni ve özgürlükçü fikirler, o güne kadar böyle bir siyasetin uygulanması bir yana, vaatlerini bile duymayan toplumun her kesiminde büyük yankı uyandırmıştır ve DP, Türkiye'de ilgi odağı haline gelmiştir. DP'nin beklenilmeyen bu yükselişi, CHP kanadında tedirginlik yarattı. Bu durum CHP'yi yeni tedbirler almaya sevk etti. Bu amaçla halkı ezen vergiler hafifletildi, öğrencilere dernek kurma ve örgütlenme hakkı verildi, üniversitelere özerklik verildi, basit suçlara af getirildi, işçi kesimine sendikal haklar ve sigorta güvencesi verildi. Atatürk'ün ölümü ile 1938'de İsmet İnönü'ye verilen değişmez başkanlık payesi kaldırıldı ve İnönü'yü milli şef haline getiren hak kendi isteğiyle elinden alındı. Bundan sonra CHP'de liberalleşme çabaları başladı.

1954 sonrasında genel durumda duraklama başladı. Çünkü siyasi alanda vaat edilen demokratikleşme tam sağlanamadı. 1954'ten sonra ekonomideki durgunluk iktidarın diğer konulardaki açıklarının da fark edilmesine neden oldu. Zaten muhalefet iktidarı yakından takip ediyor, her türlü açığını basına yansıtıyordu.

On yıllık DP iktidarı döneminde Türkiye Cumhuriyeti Devleti, birçok alanda tarihinde görülmemiş bir kalkınma ivmesi kazanmıştır. Tarım, ticaret, sanayi ve benzeri alanlarda müthiş rakamlara ulaşılmış, ülkenin her tarafında şantiyeler kurulmuştur. DP bu kalkınma ve tarım alanındaki kapasiteyi yükseltme programlarını, ABD’den aldığı krediler vasıtasıyla yürütmüştür. Bu yöntem, DP iktidarın ilk yıllarında etkili oldu. Ancak sonraki dönemlerde alınan dış borçlarda ödeme zorlukları çekilmiş, bunun neticesinde DP’nin ekonomi politikası çökmüştür (Aydemir, 1993:263).

3.3. 27 Mayıs İhtilali

1957 yılına gelindiğinde DP yıpranmış olmakla beraber tekrar seçimler sonucunda iktidarda kalmayı başardı. Ancak oyların büyük bölümü CHP’ye kaymıştı. Artık muhalefeti çok güçlü bir şekilde mecliste de karşısına almıştı. Bundan sonra durumu daha da güçleşecekti. Güçleşen durumdan DP’nin sıyrılma çabaları DP’nin hırçınlığının artmasına neden olacak, uyguladığı sert politika ise gençlik dahil tüm kamuoyunu huzursuz edecekti. İşte bu huzursuzluk ortamının sonucu olarak 1959 da Uşak’ta ardından Topkapı ve Çanakkale’de daha sonra da Kayseri’de bir takım olaylar meydana geldi. İktidar muhalefetin yurtiçi gezilerine dahi müdahale etme yolunu seçmişti. Buna şiddetle tepki gösteren halk ve askerler yavaş yavaş belirgin bir şekilde muhalefeti desteklemeye başlayınca DP’nin hırçınlığı daha da arttı ve basın üzerindeki baskılarını çoğalttı. Artık 1959 sonları ile 1960 başlarında hemen hemen her gün birkaç gazeteci hapse giriyor, bazı gazeteler belirli süreler kapatılma cezaları alıyordu. Yalnızca muhalefet değil basın da genellikle DP’nin karşısında yer alıyordu. İ. İnönü’nün meclis de yaptığı tepkili konuşma onun meclisten 12 oturum çıkarıldı. Meclisteki bu olumsuz konuşma tüm yurda yansiyarak olaylar çıktı. Hükümet ise bu olayları asker kullanarak Ankara ve İstanbul da sıkıyönetim ilan etti (Torcu, 1994:109).

Hükümet darbeleri ve ihtilaller, sosyal birer olaylardır. Sosyal olayların sebepleri tek bir nedene bağlanamaz. Farklı sosyal olaylar ve etkenler birleşerek büyük sosyal olayları meydana getirirler. 27 Mayıs 1960 askeri darbesinin nedenlerine de bu bağlamda bakmamız gerekmektedir. 27 Mayıs’ın gerçekleştirilmesinde birçok faktör etkili olmuştur. Birbirleriyle birleşerek 27 Mayıs’ın alt yapısını oluşturacak bu faktörler genel itibari ile; DP’nin on yıllık iktidarı sırasındaki icraatlarından etkilenen, muhalefet, üniversite, basın ve ordunun iktidara karşı duyduğu hoşnutsuzluk ortamıdır (Özdağ, 2004:55).

27 Mayıs 1960 yılındaki askeri harekât ile Milli Birlik Komitesi (MBK) yasama görevini üstlenmiş ve 17 Haziran 1960 tarihinde çoğu sivillerden oluşan yeni bir hükümet kurulmuştur. MBK, Aralık 1960’da yeni anayasa ve seçim yasası hazırlamakla yükümlü “Kurucu Meclis” in oluşturulmasını kararlaştırmış ve bu Meclis, 6 Ocak 1961’de görevine bağlamıştır. Kurucu Meclis tarafından hazırlanan yeni Anayasa, 9 Temmuz 1961’de yapılan halk oylaması sonucu kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. 1961 Anayasası’na göre Türkiye Büyük Millet Meclisi iki meclisten oluşmaktaydı. Bunlar Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu’ydu

Darbeden sonraki ilk seçimler 15 Ekim 1961 tarihinde yapılmış, bu seçimlerde DP çizgisini takip eden siyasi partiler büyük bir zafer kazanmışlardır. 1961 seçimlerinde CHP’nin 173 milletvekiline karşılık, kendisini DP’nin devamı olarak gören Adalet Partisi 158, Yeni Türkiye Partisi 65, Cumhuriyetçi Köylü Partisi 54 milletvekili çıkarmıştır. Bu seçim kamuoyunda, Adnan Menderes’in zaferi olarak yorumlanmış, DP çizgisinin hala büyük bir oy potansiyeline sahip olması orduda büyük bir tedirginliğe neden olmuştur. 1961 seçimlerinden sonra AP’nin yükselişi devam etmekle birlikte,

1965 seçimlerinde Süleyman Demirel liderliğindeki AP, CHP'nin 134 milletvekiline karşılık, 240 milletvekili çıkararak iktidara gelmiştir (Demirel, 1995:3).

27 Mayıs 1960 darbesi, Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasal yaşantısında yirmi yıl sürecektir darbeler dönemini açmıştır. Bu dönemde TSK tarafından, 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 Askeri Müdahaleleri yapılmıştır (İnsel, 2002:2).

4. 12. DÖNEM TBMM'DE YER ALAN MARAŞ MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOĞRAFİLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ

4.1. Abdulkadir Kemali Bayazıt'ın Biyografisi

1903(1319) tarihinde tarihin de İstanbul'da doğdu. Babası Mahmut Arif Bey, annesi Nazire Hanım'dır. Maraş'ın Bayazıt oğulları ailesine mensuptur. İlkokul ve ortaokulu Maraş da okudu. Liseyi ise İstanbul da Vefa Lisesinde okudu. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden 1925 de mezun oldu. 1926 ve 1927 yıllarında mecburi hizmetini Dersimin Ovacık kazasında yaptı. 1928 den sonra 3 buçuk yıl özel şirketlerde çalıştı. Daha sonra tekrar Eskişehir de tabipliğe döndü. Antalya da halkevi başkanlığına seçildi.

Milletvekili olduğu tarihte Eskişehir ve Ankara'da gençlik kolları teşkilatı ve Halkevi kolları ile meşguldü. (Tercüme-i Hal Kağıdı, 12. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:1098).

1936 da Halk Partisine giren Bayazıt Antalya Halkevi Başkanı iken 1939'da VI. dönem de Maraş milletvekili olarak meclise girmiştir. 10.06.1948-22.05.1950 yılları arasında sağlık bakanlığı yapmış, 1950 yılından sonra ziraat ve ticaretle uğraşmış 1957 de seçimlere katılan Bayazıt yeniden CHP Maraş milletvekilliğine seçilmiş XII. ve XIII. Dönemlerde Maraş milletvekili olarak yasama faaliyetini sürdürmüştür. Bayazıt 19 Mart 1972 de vefat etmiştir. (Arslan,2011:724).

4.1.1. Kemali Bayazıt'ın Meclis Faaliyetleri

4.1.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

4.1.1.1.(1) Anayasa Komisyonu Üyeliğinden İstifa Ettiğine Dair

Maraş Milletvekili Kemali Bayazıt'ın, 22.03.1963 de Millet meclisinin 61. Oturumunda Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, şahsını ve bir millî müesseseyi hedef tutan usulsüz kredi mevzuundaki konuşmasına şu şekil cevap vermiştir.

“Muhterem Arkadaşlarım, yazılı konuşmak adetim olmadığı halde huzurunuzu belki lüzumsuz sözlerle rahatsız ederim mülâhazasıyla beyanlarımı yazılı okuyacağım. Muhterem arkadaşlarım; Bundan evvelki Birleşimde Ziraat Bankası Umum Müdürünü ve dolayısıyla bu millî müesseseyi hedef tutan ve Ticaret Bakanlığından sorulan bir sözlü sorunun müzakeresi esnasında Antalya Milletvekili Sayın İhsan Ataöv benden de bahsetmiştir. Ataöv'e göre; Ziraat Bankası bana usulsüz kredi vermiştir. Bu banka ile aramda olan ve her namuskâr vatandaşın yaptığı gibi normal muamele hududunu aşmayan olay beyanda bulunulmuştur. O anda Mecliste bulunamamak ve hemen bu arkadaşımı cevaplayamayarak benim için hakikaten bahtsızlık olmuştur. Zabıtları tetkik ettim. Sayın Ticaret Vekili verdiği cevapta Ataöv'ün hakkımdaki beyanlarını ihbar telâkki ettiğini ve müfettişler, vasıtasıyla konuyu inceleteceğini bildirmiştir. Bu incelemenin sonunda hakikat elbette meydana çıkacak ve hakkımdaki iddianın asılsızlığı anlaşılacaktır. Sayın Ticaret Vekilinden bu meselenin bir an evvel incelenmesini ben rica etmekteyim. Şeref ve haysiyetlerin korunmasının bundan başka çıkar yolu yoktur. İhsan Ataöv, bu mevzular hakkında Meclis tahkikatı açılmasını da talep etmektedir. Bizler bütün hayatının hesabını vermeye hazır insanlar olarak bu gibi taleplerin karşısında değil, yanındayız.

Yüksek Meclis bu lüzumu duyar ve böyle bir karara varırsa bendeniz bu kararı en derin minnet ve şükranla karşılarım. Sayın İhsan Ataöv, konuşmasında şahsıma karşı çok 'büyük hürmet duyduğundan ve beni çok sevdiğinden ve saydığından bahsederek ithamlarına başlamıştır. Acaba sevmese ve saymasa daha ne yapacaktı, bunu hakikaten düşünmekteyim. Zabıtlara ve Ataköy'ün iddiasına göre, ben Ziraat Bankası Umum Müdürünün yanına oturmuşum ve Finike'de yapacağım çeltik ziraatı sebebiyle 70 000 lira kredi talep etmişim ve almışım. Sonradan da zarar ettim, borcumu ödeyemiyorum, alacağınızı tecil ediniz diyem” (TBMM, TD, D.4, C.30, B.115,s.485) konuşmasında anlaşıldığı gibi usulsüz bir kredi çekilmediği şahsını ve mensubu olduğu partiyi karalamadan ibaret olduğunu belirtmiştir.

4.1.1.1.(2) Cumhuriyet Senatosu Kısmi Seçimleri münasebetiyle

Cumhuriyet Senatosu Kısmi Seçimleri münasebetiyle Millet Meclisinin 15 Mayıs 1964 tarihinden 15 Haziran 1964 Pazartesi gününe kadar tatile girmesi ve 15 Haziran tarihinden itibaren kabul edilmiş bulunan protokolün uygulanması ve tatilden sonra Millet Meclisinin Cumartesi, Pazar günleri dışında her gün saat 15:00 de toplanılması hakkında *Cumhuriyet Senatosu kısmi seçimleri münasebetiyle Millet Meclisinin 15 Mayıs 1964 tarihinden 15 Haziran Pazartesi gününe kadar tatile girmesinin ve 15 Haziran tarihinden itibaren yapılacak çalışmalardan mevcut işlerin intacı için evvelce kabul edilmiş bulunan protokolün uygulanmasının ve tatili mütaakıp Millet Meclisinin Cumartesi, Pazar günleri hariç her gün saat 15 te toplanmasının Yüce Meclisin tasvibine sunulmasını arz ve teklif ederim.* Yapılan oylamada meclisin 1 ay tatil edilmesine kara verilmiştir. (TBMM, TD, D.1, C.30, B.104, s.513)

4.1.1.1.(3) Komisyonlardan Çıkmış Olup Aynı Yıl İçinde Görüşülmesine Başlanmış Olan İşlerin Kaldığı Yerden Devamı Hakkında

Komisyonlardan çıkmış işlerin meclis de kalmış olduğu yerden devam etmesi için grup başkanlarınca verilen soru önergesinde A)-Üçüncü toplantı yılında Geçici komisyonlardan çıkmış olup gündeme giren işlerle, B)-Üçüncü toplantı yılında Geçici komisyonlardan çıkmış olup Cumhuriyet senatosunda değiştirilerek Millet Meclisine iade edilen işlerin aynı Geçici komisyonlarda ve mevcut üyeler tarafından görüşülmesi, 2. Daimi komisyonlardan çıkmış olup aynı yıl içinde görüşülmesine başlanmış olan işlerin kaldığı yerden müzakeresinin devamı hakkında varılan kararın tasvibine dair önerge verilmiştir.

Yapılan oylamada komisyonlarda yarım kalan işlerin devamı, komisyonlardan çıkmış işlerin ise kaldığı yerden devam etmesine oy çokluğu ile karar verilmiştir. (TBMM, TD, D.1, C.33, B.1, s.14)

4.1.1.1.(4) Komisyonların Üye Sayılarının Hizalarında Gösterilen Esaslar Dairesinde Tespit Edilmesine Dair

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını ilgilendiren işlerin sanayi Komisyonuna havalesine, Köy İşleri Bakanlığı için 15 üyelik yeni bir komisyon kurulmasına ve ilişik cetvelde adlan yazılı komisyonların üye sayılarının hizalarında gösterilen esaslar

dairelerinde tespit edilmesine dair soru önergesi parti grup başkanları tarafından önerge olarak verilmiş.

<u>Komisyonlar</u>	<u>Üye adedi</u>
<i>Dışişleri</i>	20
<i>Sanayi</i>	20
<i>Millî Eğitim</i>	20
<i>Maliye</i>	15
<i>Millî Savunma</i>	20
<i>Ulaştırma</i>	15
<i>Bayındırlık</i>	15
<i>Sağlık ve Sosyal Yardım</i>	15
<i>Ticaret</i>	15
<i>Tarım</i>	24
<i>imar ve İskân</i>	15
<i>Turizm ve Tanıtma</i>	15

Yapılan oylamada komisyonlar ve sayıları kabul edilmiştir. (TBMM, TD, D.1, C.33, B.1, s.16-17)

4.1.1.1.(5) Seçimlerle İlgili Kanunların Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı

22/01/1965 tarihinde Grup Başkanvekillerinin, «Seçimlerle ilgili Kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkındaki Kanun tasarısı»nın görüşülmesinin bitirilmesine kadar çalışma saatlerinin, resmi tatil günleri de dahil olmak üzere, her gün saat 14'ten 16.30 a ve 18.30'dan 24'e kadar devamına dair teklif vermişlerdir. (TBMM, TD, D.1, C.35,B.35, s.44 116.)

Yapılan oylamada; Seçimlerle ilgili kanunların bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısının görüşülmesine, çalışma saatleri, meclis deki konuşmaların 10 dakikayı geçmemesi oy çokluğu ile kabul edilmiştir. (TBMM, TD, D.1, C.35,B.35, s. 118.)

4.1.1.1.(6) TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğüne Bağlı Sağlık Teşkilâtında Çalışan Tabip, Diş Tabibi ve Eczacıların 472 ve 224 Sayılı Kanunların İmkânlarından Faydalanmalarına Dair Teklif

Maraş Milletvekili Kemali Bayazıt ve 3 arkadaşı, TCDD işletmesi Genel Müdürlüğüne bağlı sağlık teşkilâtında çalışan tabip, diş tabibi ve eczacıların 472 ve 224 sayılı kanunların imkânlarından faydalanmalarına dair Ulaştırma ve Plân komisyonlarına kanun teklifi vermişlerdir. (TBMM, TD, D.1, C.42,B.127, s.82.)

Kanunun ivedilikle görüşülmüş. Yapılan oylamada teklif kabul edilmiştir. (TBMM, TD, D.1, C.43,B.143, s.264)

4.2. Hasan Fehmi Evliya'nın Biyografisi

1336(1920) yılında Maraş da doğdu. İlk ve ortaokulu Maraş da, liseyi Kayseri de, hukuk fakültesini İstanbul da okudu. İsviçre Hukuk doktorasını yaparak hukuk doktoru olarak yurda döndü. 1949 senesinde yurda dönerek askerlik görevini yedek

subay olarak yaptı. Hakimlik stajını Ankara da tamamlayarak Mersin'e hakim olarak atandı. Mersin de 5yıla yakın hakimlik yaptıktan sonra istifa ederek Maraş'ta avukatlık yaptı. 1957 seçimlerinde CHP adayı olarak milletvekili seçildi. 1960 İnkılabından sonra avukatlık mesleğine geri döndü. 1961 seçimlerinde yeniden CHP adayı olarak Maraş milletvekili seçildi. (Tercüme-i Hal Kağıdı, 12. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:327). Hasan Fehmi Evliya 24.08.1994 tarihinde vefat etmiştir.

4.2.1. Hasan Fehmi Evliya'nın Meclis Faaliyetleri

4.2.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

4.2.1.1.(1) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinin İlgası ve Yeni Hükümler İhdasına Dair

Maraş Milletvekili Hasan Fehmi Evliya ve Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun bazı maddelerinin ilgası ve yeni hükümler ihdasına dair Maliye, Tarım ve Bütçe komisyonlarına kanun teklifi vermişlerdir. (TBMM, TD, D.1 C.1 B.13 - Sayfa 117)

Bu teklif 29.01.1962 toplanan 39. Birleşimde tekrar gündeme getirilmiş, maliye bakanı Şefik İnan tarafından Tekliflerin Geçici Komisyona tevdi kabul buyurularak oylama ile kabul edilmiştir. (TBMM, TD, D.1 C.2 B.39 - Sayfa 173)

4.2.1.1.(2) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinin İlgası ve Yeni Hükümler İhdasına Dair Kanun Teklifinin Gündeme Alınması Hakkında Önergisi

Hasan Fehmi Evliya daha önce vermiş olduğu kanun teklifi gündeme alınmamıştır. Bu nedenle Adana milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu ile beraber 12.01.1962 tarihinde meclise önerge verdiler.

Gelir Vergisi ile ilgili hükümlerinin ilgası ve yeni hükümler ihdasına dair kanun teklifimiz, 20.11.1961 tarihinde Riyasetinizce Maliye, Tarım ve Bütçe komisyonlarına havale edilmiş olduğu halde, aradan 53 gün geçmiş bulunmaktadır. İktüzüğün 36. maddesinin sarıh hükmüne rağmen teklifimizin müzakeresi tamamlanarak Umumi Heyete gönderilmemiş, hatta havale edilen komisyonların hiçbirinde bugüne kadar müzakeresine başlanmak lüzumu dahi hissedilmemiştir. İktüzüğün 36. maddesi aynen:

«Encümenlere muhavvel bir lâyiha veya teklif, havalesi gününden nihayet bir buçuk ay içinde Heyeti Umumiyeye gönderilmek lâzım gelir». demektedir. Bu açık ve âmir hüküm muvacehesinde memleketin büyük ekseriyetini hayati manada ilgilendiren kanun teklifimizin İktüzüğün 36. maddesi gereğince Meclis gündemine alınmasını arz ve teklif ederiz. (TBMM, TD, D.1 C.2 B.35, s. 48-49)

Bu madde kabul edilmiş fakat 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesi ve bir kısım hükümlerin kaldırılması hakkında kanun tasarısı münasebetiyle yine söz istemiş değişiklik istemiştir. Maddenin özünde karı- koca gelirlerini ayrı beyan etmesi şeklindedir. Gelir vergisi kanunda birkaç değişikliğe gidilmiştir.

4.2.1.3. Andırın İlçesinde Geçen Bir Zabıta Olayına ve Karakollarda Vatandaşlara Gayrikanuni Muamelenin Yapıldığına Dair Gündem Dışı Demeci

Maraş milletvekili Hasan Fehmi Evliya Andırın ilinin Gökçeli köyünde yaşanan jandarma karakolundaki usulsüz bir şekilde vatandaşın alıkonulması ve parasına el konulması gibi durumların olduğunu şeklinde meclise bilgi vermiş, kolluk güçlerinin bu tür hareketlerinin önlenmesini istemiştir. (TBMM, TD, D.1 C.39 B.106 s.283)

4.2.1.4. Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı Tezkeresi ve Karma Bütçe Komisyonu Raporu ile Bayındırlık Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

23.05.1965 tarihinde 113. Birleşim 1. Oturumda 1965 yılı Bütçe Kanunu tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu Raporu ile 1965 yılı Bütçe Kanunu tasarısında yapılan değişikliğe dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Karma Bütçe Komisyonu Raporu ile Bayındırlık Bakanlığı Bütçesi münasebetiyle söz aldı. Hasan Fehmi Evliya, Yeşilköy hava meydanının genişletilmesi ve Kadirli-Andırın ile Maraş-Andırın yolunun yapılması hakkında konuşmuştur. Konuşması

“Sayın Bakan biraz evvel Yeşilköy pistlerinin yapılacağından, daha genişletileceğinden bahsettiler. Bu memnuniyet vericidir. Fakat malûmlardır ki, sadece pistlerin yapılması tayyarelerin bilhassa kapalı havalarda inip ve kalkmasını temin edemez. Bizim bildiğimize göre Yeşilköy Hava Meydanının bilhassa dakik aletleri mevcut değildir; çok eskimiştir ve oradaki fedakâr memurlarımızın sırf ferasetine bağlıdır. Acaba Yeşilköy Hava Meydanı genişletilirken bu aletler de beraber değiştirilecek midir, bunlar da temin edilecek midir? Ve benim kanaatime göre ancak bu sayede geniş bir trafiğin yapılabileceğine inanıyorum. İkinci husus; il yollarının Karayollarına bağlanmış olduğundan bahsedildi. Bu il yollarımızdan bazı vilâyetleri kazalara bağlayan yollar bakımsız vaziyettedir. Karayolları vilâyet hudutlarını bilhassa bakımda tefrik etmektedir. Meselâ Kadirli - Andırın arasındaki yolda sınır olan geçit köprüsüne kadar bakarlar, ondan sonrasına, Andırın sınırından sonrasına katiyen geçmezler. Bu yoldan çok gelip geçerim, çok zaman halk şikâyet eder. Ancak muayyen sınıra kadar gelir, ondan sonrasına bakmazlar. Üçüncü bir istirhamım, bu Andırın Maraş'ın kazasıdır, ama Maraş'la arasında rabita yoktur, ancak Ceyhan tarikiyle gidilir. Bu yolun bu sene yapılması lâzım geliyordu. Bu sene bitirilecek midir? Bunu istirham ediyorum.” (TBMM, TD, D.1 C.40 B.113 s.366)

4.3. Kemal Bağcıoğlu'nun Biyografisi

1338 (1922) yılında Çanakkale'de dünyaya geldi. İlk ve ortaokulu Çanakkale de liseyi Haydarpaşa Lisesinde okudu. 1941 yılında İstanbul Hukuk Fakültesini kazanarak 1945 yılında mezun oldu. Çalışma hayatına 1947 yılında Ezine, Lapseki ve İmroz da sorgu hakimlikleri 1948 de Göksun hakim muavinliği, Elbistan, Afşin, Turhal, Mesudiye ilçelerinde hakimlik yaptı. 1953 yılında hakimlikten istifa edip Amasya Şeker Fabrikası A.Ş.'nin hukuk müşavirliği ve genel sekreterliği vazifesine geçti. Amasya da ilk olarak 1953 senesinde D.P.'ye girdi. DP teşkilatlarında görevler aldı. Adalet

Partisine 16.02.1961 tarihinde girdi. Amasya, Çorum ve Çanakkale illerinde parti kurucusu olarak çalıştı. Samsun, Çorum, Amasya, Tokat ve Kastamonu illerini içine alan 6. Bölge parti müfettişi olarak tayin edildi. 15.10.1961 tarihinde Maraş milletvekili seçildi. (Tercüme-i Hal Kağıdı, 12. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:325)

4.3.1. Kemal Bağcıoğlu'nun Meclis Faaliyetleri

4.3.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

4.3.1.1.(1). İdare Âmirleri, Denetçiler, Başkanlık Divanı Kâtipleri ve Bakanlar Kurulu Üyelerinin İstihkakları Hakkında Kanun Teklifi Münasebetiyle

Kemal Bağcıoğlu 27.12.1961 tarih 27. Birleşim 1. Oturumda söz alarak yolluk ve maaşlar arasında eşitlik olmadığı, bazı üyelerin katiplerin maaşlarının yüksek olduğu maaşlar arasındaki bu dengesizliğin Türkiye'nin ekonomik durumunun kaldıramayacağını belirtmiştir. Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi İdare Âmirlerinin T.B.M.M. üyeleri, Senato ve Millet Meclisi Başkanları ile Başkanvekilleri İdare Âmirleri, Denetçiler, Başkanlık Divanı Kâtipleri ve Bakanlar Kurulu üyelerinin istihkakları hakkında kanun teklifinin kabul edilirse ülke ekonomisine önemli bir yük olacağını belirtmiştir. (TBMM, TD, D.1 C.1 B.27 s.422)

4.3.1.1.(2) Milletvekillerini Temsil Etmek Üzere Başkan veya Başkanvekillerinden Birinin Maraş'ın Kurtuluş Bayramına Katılmasına Dair Önergesi Münasebetiyle

Maraş milletvekilleri Adnan Karaküçük, Enver Kaplan, Ali Hüdâioğlu ve Kemal Bağcıoğlu vermiş oldukları önergede “12 Şubat kurtuluşunun 43.yıldönümü münasebetiyle, vali ve belediye başkanımızın davetini teyiden Maraş milletvekilleri olarak Yüksek Meclisin Başkan ve Başkanvekilleriyle muhterem üyelerini törenimize davetten şeref duymaktayız.” Önerge millet meclisinde oylanarak kabul edilmiştir. (TBMM, TD, D.1 C.12 B.45 s.105)

4.3.1.1.(3) Anayasanın 25 Ekim 1963 Gününe Kadar Çıkarılmasını Emrettiği Kanunların Bu Müddete Kadar Çıkarılmasını Sağlamak Üzere Tedbir Alınmasına Dair

Maraş milletvekili Kemal Bağcıoğlu vermiş olduğu önergede anayasanın geçici 7. maddesi «Bu Anayasa ile kabul edilmiş olan yeni organ, kurum ve kurulların kuruluş ve işleyişleriyle ilgili kanunlar, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilk toplantısından başlayarak en geç altı ay içinde çıkarılır, demiştir. Önergesinde bazı kanunların görüşülmesinin geciktirildiğini belirtmiştir. Geciktirilen bu kanunlar;

1. Anayasanın 5 ve 6. maddesinde yer alan Millî Sarayların yürütme organına bağlanması konusundaki kanun,
2. Anayasanın 5, 6 ve 126. maddelerinde yer alan Cumhurbaşkanlığı bütçesinin Yasama Meclisleri idareci üyelerince hazırlanmasına dair mevcut hükümleri değiştiren kanun,
3. 21. maddede yer alan özel Okullar Kanunu,
4. 27. maddede yer alan Basında Düzeltme ve cevap hakkına dair kanun,

5. 29.maddede yer alan Cemiyetler Kanununun Anayasaya aykırı hükümlerinin kaldırılması hakkındaki kanun,
 6. 30. maddede yer alan Kanunsuz tutuklanan veya yakalananların zararlarının tazmini Hakkında ki kanun,
 7. 46. maddede yer alan işçi niteliği taşımayan kamu hizmeti görevlilerinin sendika kurma ve sendikalara üye olma hakkına dair kanun,
 8. 54. maddede yer alan Vatandaşlık kanunu,
 9. 56 ve 57. maddeler gereğince çıkarılması icap eden siyasi partiler kanunu,
 10. 121. maddede yer alan Devlet Radyo ve Televizyon Kanunu,
 11. 127. maddede yer alan Sayıştay Kanunu,
 12. 5 ve 6.maddelerle 127. Maddenin 3. fıkrasında yer alan Kamu İktisadi Teşebbüslerinin T. B. M. Meclisince denetlenmesi hakkındaki kanun
 13. Anayasanın 138. maddesi gereğince çıkarılması gereken Askerî Mahkemeler ve Askerî Disiplin Mahkemeleri hakkındaki kanundur.
- Millet meclisinde okunan bu önerge yapılan oylama sonucunda kabul edilmiştir. (TBMM, TD, D.1 C.20 B.126 s.443)

4.3.1.1.(4) Milli Savunma Bakanlığı Bütçesine Bağlı, Askerî Yargıtay, Askeri Savcılar ve Askerî Mahkemelerde Çalışan Başkâtip, Başkâtip Muavini, Zabıt Kâtibi ve Zabıt Kâtibi Muavinlerine Tazminat Verilmesine Dair

Maraş Milletvekili Kemal Bağcıoğlu ile Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Fikret Gündoğan'ın milli savunma bakanlığında çalışanların ekonomik olarak destek sağlamak için kanun teklifi vermişler teklife göre;

Millî Savunma Bakanlığı bütçesine bağlı, Askerî Yargıtay, askerî savcılıklar ve askerî mahkemelerde çalışan başkâtip, başkâtip muavini, zabıt kâtibi ve zabıt kâtibi muavinlerine tazminat verilmesi dair kanun teklifinde bulunmuşlardır. (TBMM, TD, D.1 C.34 B.36 s.564)

4.3.1.1.(5) 1965 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısında Yapılan Değişikliğe Dair

1965 yılı Bütçe Kanunu tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu Raporu ile 1965 yılı Bütçe Kanunu tasarısında yapılan değişikliğe dair Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve Karma Bütçe Komisyonu raporunun tümünün görüşülmesi münasebetiyle Maraş milletvekili Kemal Bağcıoğlu yaptığı konuşmada;

“Kıymetli arkadaşlar, biraz önce verilmiş bir taktirle bütçenin tümü hakkında grup sözcülerinin sözlerinin 20 şer dakika ile tahdidi hakkındaki taktir yüce oylarınıza arz edilmiş ve oylarınızla karar haline gelmişken, kabul edilmişken, hatibin sözü biter bitmez verilen bir önergenin oya sunulamayacağı bir bedahettir, bir gerçektir. Buna rağmen Başkanın hemen okunan taktiri, yani alınan kararı bir daha değiştirmeye matuf, üzerinden hiçbir zaman geçmemiş olan bir taktiri oya sunamayacağını, usul bakımından buna imkân olmadığını arz ederim. (TBMM, TD, D.1 C.41 B.119 s.429)

4.4. Enver Kaplan'ın Biyografisi

Maraş ilinin Göksun ilçesinde 1339 (1923) yılında doğdu. İlkokulu Göksun da, ortaokulu Maraş da okudu. Harp okulu sınavlarını kazanarak Ankara 30.08.1944 yılında mezun olarak Hava Asteğmen olarak mezun oldu. İkmal ile 1946 yılında personel sınıfına nakledildi. Daha sonra 3360 sayılı kanunla değişen 1893 sayılı kanunun 3. Maddesi H fıkrasına ile 30.06.1949 tarihinde emekliye ayrıldı. 1949-1953 yılları arasında hukuk fakültesini okudu. Temyiz mahkemesi ve 6. Hukuk dairesinde memur olarak çalıştı. Maliye vekaleti Baş Hukuk müfettişi daha sonra Ziraat Bakanlığı d. Üretim çiftliği umum müdürlüğünde avukat olarak çalıştı. Daha sonra eylül 1957 de Maraş'a dönerek serbest avukatlık yaptı. 21.12.1960 tarihinde baro başkanı seçildi. 1961 seçimlerinde XII. dönem Adalet Partisi Maraş Milletvekili seçildi. Enver Kaplan 3 çocuk babası olup 07.09.2005 tarihinde öldü (Tercüme-i Hal Kağıdı, 12. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:329).

4.4.1. Enver Kaplan'ın Meclis Faaliyetleri

4.4.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

4.4.1.1.(1) Ceyhan Elektrik Santralini Tamiri İçin Hükümetçe İlgi Gösterilmesi Hakkında Demeci Münasebetiyle

Maraş milletvekili Enver Kaplan 20.05.1963' te Millet Meclisinin 83.birleşimin birinci oturumunda yaptığı konuşma yaptı. 14 Mayıs 1963 tarihinde aşırı yağış sonucunda Ceyhan Elektrik Santralini su bastığını, suyun tahliye edildiği halde santralin içine de çamur balçık dolduğu bu nedenle elektrik üretilmediği için Maraş ilinin elektrik verilemediğini belirtmiş şehirde bu nedenle sıkıntıların olduğunu işletmelerin elektrik olmadığı için üretim yapamadığını söyledi. Sanayi ve Millî Savunma Bakanlığı emrinde bulunan 1000 - 1500 kilowatt saat takatli bir dizel motorun var. Derhal ve muvakkaten Maraş'a tahsisi ile karanlıktan kurtarılması ve iktisadi hayatın faaliyete geçirilmesi, azami süratle santralin tamir ve işletilmesi yolunda acilen harekete geçmesini, bütün Maraşlıların ihtiyaç ve dilekleri olarak Yüksek Meclis huzurunda Hükümetin nazarı dikkatine arz ettiğini söyledi. (TBMM, TD, D.1 C.17 B.83 s.105)

4.4.1.1.(2) Maaş Kanununa Ek 4379 Sayılı Kanunun Birinci ve İkinci Maddelerinin Değiştirilmesine Muvakkat Bir Madde İlâvesi Hakkında

Maraş milletvekili Enver Kaplan Millî Savunma, Maliye ve Plân komisyonlarına verdiği teklifte Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun birinci ve ikinci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı geçici maddeler eklenmesine dair 5585 sayılı Kanuna muvakkat bir madde ilâvesi hakkında kanun teklifi vermiştir. (TBMM, TD, D.1 C.24 B.30 s.409)

4.4.1.1.(3) Arife Kozak'a Vatani Hizmet Tertibinden Maaş Bağlanması Hakkında

Maraş Milletvekili Enver Kaplan Mehmetoğlu 1308 doğumlu Murat eşi Arife Kozak'a Vatani Hizmet Tertibinden maaş bağlanması hakkında Millet Meclisine teklif

verdi. Millet Meclisinde yapılan oylamada teklif kabul edildi. (TBMM, TD, D.1 C.42 B.134 s.445)

4.5. Ali Hüdayioğlu'nun Biyografisi

1337(1921) de Maraş da doğdu. İlk ve orta okulunu Maraş da tamamladıktan sonra Haydarpaşa lisesinde ortaöğretimini tamamladı. 1944 tarihinde kazandığı İstanbul Hukuk Fakültesini 1948 yılında bitirdi. 15.10.1961 tarihine kadar Maraş da serbest avukat olarak çalıştı. 15 Ekim 1961 de yapılan milletvekili seçiminde Adalet Partisinden milletvekili oldu (Tercüme-i Hal Kağıdı, 12. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:328). Evli ve iki çocuk Hüdaioğlu 27.09.1988 tarihinde vefat etti. (TBMM albümü 2. Cilt s.295)

4.5.1. Ali Hüdayioğlu'nun Meclis Faaliyetleri

4.5.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

4.5.1.1.(1) 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Bazı Madde ve Fıkralarının Değiştirilmesi ve Geçici Komisyon Raporu Münasebetiyle

Maraş milletvekili Ali Hüdayioğlu ziraat mahsullerinin 11 grupta toplandığını gruplar yapılırken işletmenin büyüklüğü, satış tutarı gibi kriterlere uyulmadığını belirtmiştir. Hüdayioğlu çeltiğin benzeri olan üçüncü grupta olması için önerge vermiştir. Önergeye göre Hüdayioğlu mecliste:

Muhterem arkadaşlarım, küçük çiftçi muaflığını tayin bakımından bir takvim yılı içinde nazara alınacak işletmenin büyüklük ölçüleri bu tasarıda on bir bölümde mütalâa edilmiştir. Bu bölümlerin tanziminde bilhassa satış tutarı ile işletme büyüklüğü ölçüsünün ahenk içinde tanzimi icap ederken hiçbir bölümde bu ahenk tesis edilememiştir. Bilhassa dördüncü grupta mütalâa edilen patates, soğan, sarımsak, kavun, karpuz, çeltik gibi ziraat mahsulleri tespitinde ahenksizlik nisbetsizlik bariz bir şekilde kendisini göstermektedir.

Dördüncü grup; çeltik ziraatı için doksan dönümlük işletme ölçüsü kabul etmiştir. Bu satış tutarı ise 30 bin liradır. Hiçbir zaman doksan dönüm çeltik ekiminde bir yılda 30 000 lira satış tutarı gayrisafı olarak alınmaz. Bu dönümler arasındaki ahenksizlik ve nisbetsizlik bu şekilde kabul edildiği takdirde bilhassa çeltik ziraatın de ki küçük çiftçiler bu sahadan tamamıyla silinmiş durumda olacaktır. İşte arkadaşlar* ben, bunu nisbeten önlemek için çeltiğin çok benzeri olan üçüncü grupta mütalâa edilen pamuk grubuna çeltiğin ilhakı için bir önerge takdim ediyorum, desteklemenizi rica ederim. Hürmetlerimle demiştir. (TBMM, TD, D.1 C.29 B.80 s.200)

4.6. Adnan Karaküçük'ün Biyografisi

Adnan Karaküçük 1927 yılında Maraş'ta doğdu. Maraş İstiklal İlkokulu ve Ortaokulundan Mezun oldu. Lise bulunmaması sebebi ile Edirne'ye giderek liseye gitti. Ankara Hukuk Fakültesini 1951 yılında tamamladı. Bir süre hakimlik yaptıktan sonra

istifa ederek Maraş'a dönerek avukatlığa başladı. Daha sonra siyasi hayata atılarak 1961 seçimlerinde Adalet Partisinden milletvekili seçildi (Tercüme-i Hal Kağıdı, 12. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:330).

Evlü ve iki çocuk babası Adnan Karaküçük 12.07.2005 tarihinde vefat etmiştir.

4.6.1. Adnan Karaküçük'ün Meclis Faaliyetleri

4.6.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

4.6.1.1.(1) Yeni Hükümet Kuruluncaya Kadar Gündeme Devam Edilmesi ve Müzakerelerin Yapılması Hakkında

Maraş milletvekili Adnan Karaküçük Balıkesir milletvekili Cihat Bilginer ile verdiği soru önergesinde hükümet istifa etse dahi Cumhuriyet Senatosu gibi yeni hükümet kurulana kadar gündeme devam etmesi ve görüşmelerin yapılması hakkında önerge vermiştir.

Önergenin cevabında ise hükümetin istifası halinde, eski hükümet vekaleten iş başında bulunduğuna göre Millet Meclisi normal çalışmalarına devam eder denilmiştir. (TBMM, TD, D.1 C.5 B.101 s.577)

4.6.1.1.(2) Maraş Milletvekili Adnan Karaküçük'ün, Asayışı Bozan Hâdiselere ve Bunların Önlenmesi Bakımından Alınan Tedbirlere Dair Yazılı Soru Önergesi

Maraş Milletvekili Adnan Karaküçük'ün, asayışı bozan hâdiselere ve bunların önlenmesi bakımından alınan tedbirlere dair yazılı soru önergesi vermiştir. Önergede;

1. Son 4 - 5 yıl zarfında memleketimizde asayışı bozan ve yukarıda vasıfları gösterilen suçların seneleri ayrı ayrı gösterilmek suretiyle miktarının ve failleri meçhul kalanların keza her yıl ne olduğunu;
2. Hâdiselerin artması karşısında alınan tedbirlerin ve bu artışların hakiki sebep vesaikinin ne olduğunun;
3. Asayışı temin, failleri meçhul kalanları veya suçluları hali firarda bulunanları taharri, tespit ve yakalama içim tavzif kılınan takip müfrezelerinin aldıkları neticelerin ne olduklarının;
4. Zabitanın vazife ifası sırasında vatandaşa yaptığı muamele tarzı ile suç teşkil edecek herhangi bir harekette bulunup bulunmadığının ve ezcümle Maraş Elbistan İlçesi Büyük Yapalak köyü ile Gaziantep Merkez İlçesine bağlı Büyük Araptar köyünde ve diğer bazı yerlerde vatandaşlara reva görülen muamele tarzının ve bilhassa ismi geçen köylerde bazı evlerin kapıları kırılarak sandık ve konsolları açılmak suretiyle, kaçak iddiasıyla bir kısım eşyaların alınıp alınmadığı, kaçak olduğu sabitse failleri, değilse usulsüz muamelede bulunanlar hakkında ne gibi işlem yapıldığının, keza takip müfrezesinin yıllardır infaz edilemeyen kesinleşmiş mahkeme ilâmının Elbistan icra memurluğunca talep edilen yardıma mübaşeret etmesine rağmen infaz sırasında aksine hareket edilerek infaza mâni olup olunmadığının,»

Yazılı olarak cevaplandırılması Adalet ve İçişleri bakanlıklarından istenilmektedir Önerge İçişleri ve Adalet Bakanlıklarına gönderilmiştir. Önerge cevabında Adalet

Bakanı Abdülhak Kemal Yörük jandarma üsteğmene asliye ceza mahkemesinde dava açıldığı, icra memuru ve köy muhtarı hakkında da takipsizlik kararı verildiğini söyledi.(TBMM, TD, D.1 C.9 B.1 s.13)

5. 13. DÖNEM TBMM'DE YER ALAN MARAŞ MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOĞRAFİLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ

5.1. Enver Kaplan'ın Biyografisi

Bu milletvekilinin bir önceki dönemde milletvekilliği yaptığı için biyografisi 12. dönem incelendi.

5.1.1. Enver Kaplan'ın Meclis Faaliyetleri

5.1.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

5.1.1.1.(1) Anayasa Komisyonu Üyeliğinden İstifa Ettiğine Dair

Maraş milletvekili Enver Kaplan 30.11.1965 tarih 16. Birleşimin 1. Oturumunda önerge vererek seçilmiş olduğu Anayasa Komisyon üyeliğinden istifa ettiğini söylemiş, meclis başkanı da Millet Meclisini bu konuda bilgi vermiştir. (TBMM, TD, D.2 C.1 B.16 s.420)

5.1.1.1.(2) Ahmetoğlu Aziz Sinan'a Vatani Hizmet Tertibinden Maaş Bağlanması Hakkında Kanun Teklifi

Maraş milletvekili Enver Kaplan vermiş olduğu kanun teklifinde Ahmetoğlu Aziz Sinan'a vatani hizmet tertibinden dolayı maaş bağlanmasını istedi. Bu nedenle 18.01.1967 tarihinde Millet Meclisin 32. Birleşimin 1. Oturumunda kanun teklifinde bulunmuştur. (TBMM, TD, D.2 C.11 B.32 s.186)

5.1.1.1.(3) Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi münasebetiyle

Enver Kaplan diyanet işleri başkanlığı bütçesi nedeniyle yaptığı konuşmada 1969 yılı mali bütçesinde din adamlarımızın gayretleri ve çabalarından dolayı teşekkür etmiş, az ücretli personele fazla mesai ücreti ödenmesi çarelerinin arandığını belirtti. Diyanet işleri Başkanlığını bütçesi yapılan oylamada bütçe kabul edildi. (TBMM, TD, D.2 C.33 B.52 s.250-251)

5.2. Hacı Ahmet Özsoy'un Biyografisi

Maraş milletvekili Hacı Ahmet Özsoy 1921 yılında Maraş ilinin Elbistan ilçesinde doğdu. İlk, ortaokul ve liseyi Elbistan da okudu. Belediye encümen üyeliği yaptı. Hacı Ahmet Özsoy ziraat ve çiftçilik ile uğraştı. 12. Dönem milletvekili seçimlerinde Adalet Partisi milletvekili olarak Millet Meclisine girdi. Hacı Ahmet Özsoy 26.10.2006 tarihinde vefat etti (Tercüme-i Hal Kağıdı, 13. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:630).

5.2.1. Hacı Ahmet Özsoy'un Meclis Faaliyetleri

5.2.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

5.2.1.1.(1) Ankara Milletvekili Hüseyin Balan'ın, Elbistan Olayları Hakkında Meclis Araştırması Açılmasına Dair Önergesi Münasebetiyle

11 Haziran 1967 yılında yazlık sinemada bir pazar akşamı “halk ozanları gecesi” düzenlendi. Konser de Aşık Mahsuni Şerif de katıldı. Konsere sadece aleviler değil Elbistan'ın içinden ve dışından birçok sünni köyden de katılım oldu. Konser esnasında Elbistan da alevi sünni vatandaşlar arasında gerginlik yaşandı. Olaylar ertesi günde devam etti. Olaylarda 65 kişi yaralanırken ve 18 iş yeri tahrip edildi.

Bunun üzerine Ankara milletvekili Hüseyin Balan Elbistan Olayları hakkında anayasanın 88. Maddesi gereğince bir meclis araştırması isteyerek önerge verdi. Önergeye cevaben Hacı Mehmet Özsoy söz alarak özetle şunları söyledi.

“11-12 Haziran günü Elbistan'da meydana gelen Elbistan olayları ile ilgili Hüseyin Balan'ın bir meclis araştırması verdiği; meclis konuşmasında da Hacı Mehmet Özsoy'a suç isnat ettiği; Hacı Mehmet Özsoy'un Hüseyin Balan'ı tanımadığı; olayların meydana geldiği gün de Elbistan'da değil Ankara'da bulunduğu; kendisinin vatandaşların arasına fitne sokacak biri olmadığı belirttikten sonra olayın meydana gelişini şu şekilde anlatmıştır: “Hadise şu şekilde cereyan etmiştir. Hâdisede bir tertip ve tahrik varsa, bunun müsebbibi, Cumhuriyet Halk Partisi sözcüsü arkadaşımızın da izah etmeye çalıştığı gibi, meselenin tahrik ve teşviki tamamen Doğan Kılıç denen Ehlibeyt Gazetesi sahibi veyahut müntesi beyninden bir arkadaşın konuşmasıdır, o vukua getirmiştir. Ben bu arkadaşın bu suretle konuşacağını daha önceden ne bileyim? Böyle bir şey olsa dahi, böyle bir mantık silsilesi olur mu? Ne bileyim ki bunun böyle konuşacağını daha önceden, buna karşı tedbir almak suretiyle tahrike ve teşvike kalkışayım? Sonra bunun benimle ne alâkası var. Sonra Elbistan 90 küsur parça muhtarlıktan ibarettir. Bunun 45 muhtarlığı, hem de büyük köyler olmak üzere Alevî vatandaşlarla meskûndur ve bunlar Adalet Partisine mensup olup reylerini daima Adalet Partisine vermişlerdir. Saniyen Elbistan çok eski bir kasabadır. Burada şimdiye kadar Alevî ve Sünnî vatandaşlar bir arada beraberce yaşamışlar, iktisadi, siyasi, kültürel münasebetler, sıhriyetler tesis etmişlerdir. Hatta bu Doğan Kılıç denen arkadaş Söğütü'nün bir mahallesinde annesi Sünnî, babası Alevidir ve bu suretle sıhriyetler kurulmuştur vatandaşlar arasındadır. Şimdi bunu bir rey meselesi, rey mevzu ederek vatandaşların bu şekilde mazide ki hüsnüniyetle temadi eden sosyal, iktisadi, ticari münasebetlerini bozmak ve bunu bir miting" meydanında konudur. Millet Meclisi kürsüsünden konulmak ve hâdiseyle alâkası olmayan şahısları da bunların içerisinde imiş gibi kalkıp vatandaşları iki ayrı kampta görmek milletvekilliği vazifesinde ve Meclis çalışmalarında mündemiç midir, kendisine soruyorum? fcin bu cihetini böylece kapattıktan sonra ikinci meseleye gelelim. Elbistan da, da her yerde okluğu gibi, her cemiyette olduğu gibi bazı suçlar işlenir ve bunları yasaklayan kanunlarda konmuştur. Bu kanunlar dolayısıyla Devlet otoritesi, Devlet kuvvetleri, bunların karşısındır ve daima takip edilmektedirler. Elbistan'da ela bir hâdisede cereyan ediyor: Bir kadın memleketinden,

köyünden ayrılmış, köye bir kilometre mesafede bir ev yapmış. Burada maişetini temin etmek kastıyla Devletin kanunlarının, kuvvetlerinin himayesi altında yaşayan bu vatandaşın evi 40 - 50 tane silahlı tarafından basılıp cebren ailesi kaçırılıyor ve günlerce taraftarları tarafından himaye ediliyor, zabıta kuvvetlerine teslim edilmiyor. Nihayet zabıta kuvvetleri bunu arayıp buluyor ve getirip teslim ediyor. Annesi babası kızları ile görüşmek emel ve arzusunda iken başçavuş, şimdi ismini hatırlayamayacağım, kızın annesini ve babasını dövüyor ve ben neden dövüldüğünü, ne suretle bir muameleye tabi tutulduğunu sormak üzere Jandarma Kumandanlığına gittiğimde başçavuş bana da karşı geldi Haddizatında ne dövme hâdisesi var, ne dövülme hâdisesi var. Onun için bir şeyi bildiğiniz gibi gelip burada şahısları töhmet altında koyacak şekilde konuşmayı siz-3 yakıştıramadım doğrusu. Eğer, böyle bir hâdisе varsa ihbar ederseniz. Benim de milletvekili olarak Türk kanunlarının karşısında mastın bir vaziyetim yoktur. Usulüne tevfikân hakkımda tahkikat ve takibat icra edilir ve adalete teslim edilir. Eğer sizin bu iddialarınız sabit ise, şerefli bir insansanız bunları mercilerine ihbar edersiniz ve hakkımda tahkikat yaparlar ve bu suretle lüzumlu muameleye tabi tutulurum. Benim söylerim, bundan ibarettir. Size de t0avsiyem bir partinin liderliğini ifa ediyorsunuz. (TBMM, TD, D.2 C.22 B.16 s.487-488)

5.3.Veysi Kadioğlu'nun Biyografisi

1911 yılında Lapseki'de doğdu. Maraş lisesini bitirdikten sonra bir süre serbest çalıştı. 1927 yılında Maraş ilkokul Muallim yardımcılığına tayin edildi. 1931 ile 1936 yılları arası Maraş defterdarlığı muhasebe memurluğunda çalıştı. Daha sonra memurluğu bırakıp serbest mesleğe geri dönmüştür. 1946 yılında belediye meclis üyeliğine, 1950 yılında Çiftçi Koruma Başkanlığına, 1952 yılında Pamuk Tarım Satış Kooperatifi Başkanlığına seçilerek orada çalıştı. 1963 yılında yılın da tekrar Belediye Meclis Üyeliği ve Adalet Partisi il İdare Kurulu üyeliğine seçildi. Veysi Kadioğlu 28 Temmuz 1965 yılında bu görevlerinden istifa ederek Adalet Partisinden Milletvekilliğine adaylığını kayarak Maraş Milletvekili seçildi. Veysi Kadioğlu 27.07.1984 tarihinde vefat etti (Tercüme-i Hal Kağıdı, 13. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:629).

5.3.1. Veysi Kadioğlu'nun Meclis Faaliyetleri

5.3.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

5.3.1.1.(1) Maraş Milletvekili Veysi Kadioğlu'nun, Maraş Ağabeyli Bucağı Devlet Yolunun Yapımına Dair Yazılı Soru Önergesi

Maraş Milletvekili Veysi Kadioğlu 22.02.1968 tarihinde dönemin Bayındırlık Bakanı Orhan Alp'e vermiş olduğu soru önergesi Ağabeyli Köyü Yoluyla ilgili soru önergesidir. Önergesinde

“Maraş (Bertiz) Ağabeyli bucağı Devlet yolunun yıllardan beri sürüncemede kalan ve dağlık bölge olması itibarıyla kış aylarında hiçbir suretle trafiğe açık bulunmayan yolun 1968 programına alınıp alınmadığının, alınmış ise bu yıl ne miktarının yapılacağıının, alınmamışsa

sebebiyle ne zaman yapılacağını sayın Bayındırlık Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletinizi rica ederim” dedi. (TBMM, TD, D.2 C.26 B.53 s.590)

Bayındırlık Bakanı Orhan Alp, Kadioğlu'nun soru önergesine cevap olarak “Maraş ayırımı - Ağabeyli (Bertiz) il yolu onarım programına dâhil olup, 0 + 000 — 12 + *000 kilometre arasına 15 000 m3 kırma taş stabilize malzeme çekilmiş bulunmaktadır. 1968 yılında 12 + 000 — 20 + 000 kilometreler arasında alt ve üst yapı işlerinde çalışılacaktır. Söz konusu yolda bütçe ve makina imkânlarımız nispetinde yürütülen çalışmalar müteakip yıllarda da devam edilecektir.” dedi. (TBMM, TD, D.2 C.27 B.60 s.283)

5.3.1.1.(2) Maraş Merkez İlçesi Dâhilinde Bulunan Açık Derelerin Kapatılmasına Dair Sorusu

Maraş milletvekili Kadioğlu üstü açık derelerin herhangi bir taşkında zararsız hale gelmesi için ıslah çalışmalarının 1968 yılında yapılacağını öğrenmiş bu çalışmaların henüz başlamadığı ve ne zaman başlayacağı şeklinde Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanına soru önergesi verdi. (TBMM, TD, D.2 C.28 B.74 s.56)

Önergeye Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanı Refet Sezgin'in ilgi yazısıyla cevap verdi.

“İlgi:26.02.1968 gün, Kanunlar Müdürlüğü: 7/630 - 6047/37158 sayılı yazınız.

Maraş Milletvekili Veysi Karlıoğlu'nun «Maraş Merkez ilçesi dâhilinde bulunan açık derelerin kapatılmasına» mütedair yazılı soru önergesi cevabı ilişikte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Maraş - Merkez taşkın korunması mevzuu 1969 programının tanzimi sırasında nazarı itibara alınacak konular arasında bulunmaktadır. (TBMM, TD, D.2 C.28 B.74 s.57)

5.4. Vefik Pirinçcioğlu'nun Biyografisi

Maraş milletvekili 1909 tarihinde Diyarbakır da doğdu. İlkokulu Diyarbakır da, ortaokul ve lise tahsilini Galatasaray lisesinde yaptı. Vefik Pirinçcioğlu 1930 yılında Avrupa'ya gitti. Paris de 1935 yılında Siyasi Bilimler, Maliye üniversitesinden 1935 yılında Lozan Üniversitesi hukuk fakültesinden mezun olarak yurda döndü.

Askerliği görevini tamamlayıp Maliye Vekaleti Teftiş Heyetine girdi. Vefik Pirinçcioğlu 1950 yılı seçimlerinde CHP'den Diyarbakır milletvekili adayı olsa de seçimi kaybetti. Pirinçcioğlu 1950 seçimlerinden sonra memuriyetten istifa etti. Daha sonra Diyarbakır da politika ilgilenerek il başkanı oldu. Siyasetle ilgilenirken aynı zamanda çiftçilikle de uğraşan Pirinçcioğlu 15.10.1961 yılında yapılan milletvekili seçimlerinde CHP Maraş Milletvekili olarak meclise girdi. (Tercüme-i Hal Kağıdı, 13. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:135). Pirinçcioğlu 27. ve 28. Hükümet Devlet Bakanı oldu.

5.4.1. Vefık Pirinçcioğlu'nun Meclis Faaliyetleri**5.4.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri**

Bu dönemde meclis zabıtlarında bu milletvekilinin herhangi bir faaliyetine rastlanmamıştır.

5.5. Kemali Beyazıt'ın Biyografisi

Bu milletvekilinin bir önceki dönemde milletvekilliği yaptığı için biyografisi 12. dönem de incelendi.

5.5.1. Kemali Beyazıt'ın Meclis Faaliyetleri**5.5.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri****5.5.1.1.(1) Bir Toplantı Yılında İki Aydan Çok İzin Alan Maraş Milletvekili Kemali Beyazıt'a Ödeneğinin Verilmesi Dair**

Maraş Milletvekili Kemali Beyazıt'a hastalığına binaen, 1 Haziran 1967 tarihinden itibaren 1,5 ay izin verilmesi meclis de oylama yapılarak 1,5 ay izin verilmesi kabul edildi. İzinli olduğu dönemde ödenek alması da yapılan oylama sonucu kabul edildi. (TBMM, TD, D.2 C.18 B.116 s.323)

5.6. Hüseyin Yaycıoğlu'nun Biyografisi

1926'da Maraş ilinin Andırın ilçesinde doğdu. İlk ve ortaokul tahsilinden sonra çiftçilik ve ticarete başladı. Kendi arazisinde ziraat etmekte iken 10 Ekim 1965 de yapılan seçimlerde Millet Partisinden Maraş Milletvekili seçildi. 24.09.1926 tarihinde vefat etti. (Tercüme-i Hal Kağıdı sicil no:631)

5.6.1. Hüseyin Yaycıoğlu'nun Meclis Faaliyetleri**5.6.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri****5.6.1.1.(1) Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonunun, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Hakkındaki Raporu Münasebetiyle**

Hüseyin Yaycıoğlu Ziraat Bankası hakkında yaptığı meclis konuşmasında banka kredilerinin ne şekilde ve nerelerde kullanıldığı hakkında bilgiler verdi. Konuşmasında kredilerle ilgili şu bilgileri verdi.

1. Çevirme kredileri,
2. Sürüm ve satış kredileri,
3. Donatım kredileri,
4. Verimlendirme ve iyileştirme kredileri,

6. Arazi edindirme ve tesis kredileri,
6. Ziraat sanatları kredileri,
7. Vadesi geçen zirai krediler,
8. Taksitlendirme zirai kredilerden vadesi geçenler,
9. Takipteki zirai krediler,
10. Tahsili kabil olmayan zirai krediler,
11. Sulama mahsul eri kooperatifleri cari hesabı,
12. Muhtaç çiftçilere açılan yemeklik buğday kredileri,
13. A.İ.D. Yardım Fonundan açılan zirai kredileri,
14. Yeni arazi açma kredisi,
15. Topraklandırma kredisi,
16. Bankaca tarım kredi kooperatifleri vasıtasıyla müstahsıla açılan krediler,
17. Tarım kredi kooperatifleri cari hesapları,
18. Taksitlendirilen kooperatifler borçları,
19. Tarım satış kooperatifleri birlikleri cari hesapları,
20. Tohumluk yardım kredileri.

Bu saydığımız 20 çeşit hesap nevilerine verilen iki »milyar yedi yüz altmış tonluk miktar diğer teşekküllere verilen kredilere göre çok az ve yetersizdir. Diğer sektörlere verilen krediler ise şöyledir. Kamu sektörü ve ticari krediler on milyar iki yüz elli altı milyon, zirai krediler 2.760, mesken inşaat bir milyar beş yüz yetmiş üç milyon, küçük sanatlar 299, sanayi krediler 587, özel sektör 12,914 tür. Kredilere bakılacak olursak büyük bir dengesizliğin mevcut olduğunu görürüz. Bu memleketin yüzde 77 si çiftçi olan ve geçimini bu yolda temin eden aynı zamanda kalkınmamız bakımından başlıca bir ümit kapısı olan zirai istihsalimizin çoğalmasına ve veriminin artırılmasına verilen kredilerin yetersiz olduğu göz önündedir. Yayıcıoğlu verilen kredilerin yetersiz olduğunu belirterek artırılmasını talep etti. (TBMM, TD, D.2 C.12 B.43 s.126)

5.6.1.1.(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karıma Komisyonunun Türkiye Zirai Donatım Kurumu Hakkındaki Raporu Münasebetiyle

Millet Partisi Meclis Grubu adına konuşan Yayıcıoğlu, ziraatın verimli hale gelmesi, Türk çiftçisinin emeğinin karşılığını görebilmesi için, asırlardan beri devam ede gelen ziraat sahasındaki kullanılan demode olmuş ziraat alet ve vasıtalarının yerine, daha randımanlı çalışan toprağa çok daha işleyen vasıtaların yer alması lâzım olduğunu belirterek gübre kredisi için ayrılan plasman kapasitesi genişletilmeli ve bu krediler için faiz alınmamalı, Zirai Donatım tarafından satılan traktör biçer- döver alet ve edevat gibi satılan ürünlerden kâr haddi çok yüksek şekilde satılmak da olduğunu, bu duruma da bir çare düşünülmesi gerektiğini belirtti. (TBMM, TD, D.2 C.12 B.44 s.199-200)

5.6.1.1.(3) 1967 Bütçe Kanunu Tasarısı ile Ulaştırma Bakanlığı ve Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Bütçeleri Münasebetiyle

1967 yılı Bütçesi hakkında Millet Partisi Meclis Grubunun görüşünü belirtmek için söz alan Yayıcıoğlu Ulaştırma Bakanlığı, yurdun her tarafında teşkilâtı bulunan ve vazifeleri mahiyeti bakımından çok önemli, büyük bir işletme ve kuruluşları kapsayan

bir bakanlık olduğunu söyledi. Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında ulaştırma bölümünde, her ulaştırma sektöründe görülen eksiklikler ve hatalar teker teker gösterildiğini söyledi. Alınacak tedbirler sayıldığını ve bu sektörlerde her yıl yapılacak yatırımların tespit olunduğunu belirtti. Fakat, plânda öngörülen tetkikler yerine getirilmediği gibi, yatırımlar da, gerek yatırım sarfiyatları ve gerekse öngörülen imalât ve hizmetler bakımından program hedeflerinin altında kaldığını söyledi. Bu durumun nedenlerini kısaca şöyle özetledi.

1. Yatırım programlarını uygulayacak icracı daire ve kuruluşlara tahsis olunan kaynaklar zamanında ve tam olarak sağlanmamıştır.
 2. Yatırımlar için lüzumlu malların ithalinde başta malî olmak üzere çeşitli sıkıntı ve güçlüklerle karşılaşmıştır.
 3. Ulaştırma hizmetlerinin kapsadığı, işletmeler, teşekküller ve yatırımcı daireler ayrı ayrı bakanlıklar bünyesinde bulunduğu için, bunlar arasında lüzumlu ahenk, işbirliği ve koordinasyon sağlanamamıştır.
 4. Bakanlığın Kuruluş Kanunu çok eksik olup, çağımızın ihtiyaç gösterdiği hizmetleri ilmî ve teknik esaslara uygun olarak yapabilecek bir teşkilât ve kadrodan yoksun bulunmaktadır.
 5. Masraf daireler, ellerinde muayyen sürede uygulanacak program olduğunu, programın gerçekleşmemesi halinde bunun bütün ekonomiyi etkileyeceğini sosyal ve ekonomik dengenin bozulacağını bilmek ve buna göre hareket etmek zorundadırlar. (TBMM, TD, D.2 C.14 B.62 s.285-286)
- Millet Meclisinde ki konuşmasında ulaştırma sektörü ile ilgili şöyle devam etti.

“Ulaştırma sektörlerimizin hepsinde köklü bir reform gereklidir. Bu reform, koordine bir çalışına ve ahenkli bir düşünce ile mümkündür. Bu konuda şu veya bu kanun çıkartılsın, demeden evvel ulaştırmamıza sorumluluğu ve mesuliyeti taşıyacak bir sahip bulmalıyız. Bugünkü haliyle Ulaştırma Bakanlığı konunun sahibi değildir. Bakanlığa mevdu yetki ve sorumluluk bugünün ihtiyaçlarını karşılayacak kadar tam değildir. Bu bakımdan, liman, demiryolu, hava meydanı gibi ulaştırma tesislerinin yapımından, radyoya varana kadar bilcümle kara, deniz, hava ulaştırma ve ağaçlarını Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde toplanmalı, Bakanlık teşkilâtını da buna göre yeniden düzenlemelidir.

Anayasamızın çok önemli saydığı üç Bakanlıktan birisi Ulaştırma Bakanlığıdır, Bu sebepten de Ulaştırma Bakanım seçimlerden üç ay önce istifası şart koşulmuştur. Bu görüşe uygun olarak, Ulaştırma Bakanı Anayasamızın öngördüğü ölçüde bir yetki ile teçhiz etme gereklidir, önümüzdeki, İkinci Beş Yıllık Plân döneminde bu husus lâayık olduğu şekilde ele alınmalıdır.” diyerek konuşmasını bitirdi. (TBMM, TD, D.2 C.14 B.62 s.288)

5.6.1.1.(4) Tarım Bakanlığı ile Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü ve Orman Genel Müdürlüğü 1968 Yılı Bütçeleri Münasebetiyle

Maraş Milletvekili Yaycıoğlu 1968 yılı bütçeleri münasebetiyle yaptığı konuşmada tarımın halen ülkenin en önemli geçim kaynağı olduğunu söyledi. Son 15 yılda uygulanan yanlış tarım politikaları köylünün ve çiftçinin karnını bile

doğuramayacak hale getirdiğini söyledi. Tarım sektöründe fenni ziraat usullerinin geliştirilmesi, toprak veriminin artırılması gibi tedbirlerin alınmasını istedi. Bu konuda ziraat teknisyenlerine çok iş düştüğünü söyledi. Ziraat Bankasının bir ticari kuruluş olmaktan çıkarılıp çiftçinin emrine verilmesini istedi. Hayvancılık hakkında ise hayvancılığa teşvik edici ve geliştirici tedbirler alınarak hayvan kaçakçılığının önlenerek yurt dışına çıkarılan binlerce hayvan ve mahsullerinin kaçırılmasını önleyecek sıkı tedbirler alınmasını istedi. (TBMM, TD, D.2 C.26 B.49 s.217-218)

Orman köylerinin kalkınması ormanların tıraşlanması ve elde edilen odunun hepsini bu işte çalışan orman köylülerine verilmesini istedi. Sinop ve Maraş illerinde geniş ormanların olduğu bu illere birer başmüdürlük kurulması gerektiğini ve mevcut Orman Kanunun kısa zamanda değiştirilmesi gerektiğini söyledi. Meteoroloji Umum Müdürlüğü ve Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün çalışmalarını takdir ettiğini söyledi. (TBMM, TD, D.2 C.26 B.49 s.219)

5.6.1.1.(5) Tarım, Bakanlığı 1969 Yılı Bütçesi Münasebetiyle

Millet Partisi Grubu adına Tarım Bakanlığı 1969 yılı bütçesi üzerine söz alan Yayıoğlu, tarım sektörümüzü ilgilendiren en önemli konulardan biri, fennî ziraat usullerinin geliştirilmemesi ve toprak veriminin artırılması hususunda alınması gereken tedbirlerin alınmaması şeklinde belirtmiştir. Çiftçilere verilen Banka paralarının faizlerinin mümkün olduğunca düşürülmesi gerektiğini söyledi. Hayvan ve hayvan mahsulleri verimini artırmak için hayvancılığı teşvik edici ve geliştirici tedbirler alınmalı, yurt dışına kaçırılan hayvanların ve ürünlerinin kaçakçılığı önlenmeli dedi. Ayrıca tarım bakanına bazı sorular sordu bu sorular;

1. Orman kanunu tasarısının bugüne kadar Meclise gelmemesinin sebebi nedir? Daha ne zamana kadar gelecektir?
2. Hayvan sağlık memurlarına ait Tazminat Kanunu bugüne kadar çıkmamıştır, ne zaman çıkacaktır?
3. Her sene kesileceği söylenen 12,5 milyon metreküp ağaçtan boşalan yerler, nasıl ve ne şekilde ağaçlandırılacaktır ve bu imkân nereden sağlanacaktır?
4. Orman içi otlama sıranı nasıl nasıl yaptırılacaktır? Metreküpü 191 liraya mal olan tomrukların T. K. ya 150 liraya satış sebebi nedir? Adıyaman'a kurulacak teknik ziraat okulunun, merkezi Adıyaman'a 5 kilometre mesafede karayolu üzerinden bir vatandaşın teberru edeceği 400 dönüm verimli ve merkezi olan yere kurulmayıp, yolsuz ve verimsiz, merkezi değeri olmayan Kâhta ilçesine bağlı 20 dönümlük bir yerde yapılmasının sebebi nedir? (TBMM, TD, D.2 C.34 B.57 s.250-251)

6. 14. DÖNEM TBMM'DE YER ALAN MARAŞ MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOĞRAFİLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ

6.1. Atila İmamoğlu'nun Biyografisi

Atila İnanoğlu 1939 tarihinde Maraş İlinin Afşin ilçesinde doğdu. İlkokul ile ortaokulu Afşin de, liseyi ise K. Maraş da okudu. Yükseköğrenimini Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde okudu. Danıştay ve T.B.M.M. nin çeşitli kademelerinde memur ve yönetici olarak çalıştı. İmamoğlu 1968 de Afşin Belediye Başkanı seçildi. 1969 da yapılan milletvekili seçimlerinde Adalet Partisi Maraş Milletvekili seçilerek meclise girdi (Tercüme-i Hal Kağıdı, 14. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:883).

6.1.1. Atila İmamoğlu'nun Meclis Faaliyetleri

6.1.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

6.1.1.1.(1) Ticaret Bakanlığı 1972 Yılı Bütçesi Münasebetiyle

Maraş Milletvekili Atila İmamoğlu 22.02.1972 tarih 46. Birleşimin 2. Oturumunda 1972 yılı bütçesi üzerine yaptığı konuşmada, ekonominin büyük önem arz ettiğini söyledi. Ticaret Bakanlığının her bütçe konuşmalarında dile getirmesine rağmen yeni teşkilat kanuna kavuşmadığını söyledi. Hükümetin 20'ye yakın kanun tasarısının temmuz ayına kadar çıkarmayı planlamaktadır. Bunlar arasında Ticaret Bakanlığı Teşkilat Kanununda çıkarılması gerektiğini söyledi. (TBMM, TD, D.3 C.21 B.46 s.686)

6.1.1.1.(2) Ticaret Bakanlığı 1973 yılı Bütçesi Münasebetiyle

İmamoğlu 1973 yılı bütçesi münasebetiyle grubu adına yaptığı konuşmada halkımızı ilgilendiren en önemli sorunun, fiyat artışları olduğunu söyledi. Vatandaş her şeyden önce cebine giren paranın her geçen gün satın alma gücünden ne kaybettiğinin hesabı içinde geçinme zorluğunun âdeta her gün bir yeni mücadelesi verdiğini belirtti. Konuşmasının devamında fiyat artışları olarak

“Bu yıllarda görülen yüksek fiyat artışlarının sebepleri, izlenen hükümet politikasından neşet etmektedir. Zamanın darlığı sebebiyle bu konuda geniş tafsilâta girmeksizin satır başları olarak hemen şu üç nedeni sıralamak mümkündür.

1. Temel maddelere yapılan aşırı zamlar.
 2. 1971 programında istikrar için öngörülen tedbirlerin tatbikat sahasına konulmaması ve buna muvazi tedbirlerin devam ettirilmemesi.
 - 3-. Para arzı ile fiyat artışları arasındaki paralelliğin gözden uzak tutulması.”
- söyledi. (TBMM, TD, D.3 C.34 B.65 s.690-691)

6.2. İbrahim Öztürk'ün Biyografisi

1920 yılında Nallıhan ilçesinin Eymür Köyünde doğdu. Annesinin adı Aliye Babasının adı Mustafa'dır. İbrahim Öztürk Bursa Lisesini birincilikle bitirdikten sonra 1940 yılında Sosyal Bilimler fakültesini girdi. Üniversite öğrenimini tamamladıktan

sonra sırasıyla Elvanlı Bucak Müdürlüğü, Sivrihisar Kaymakam Vekilliği, Gediz, Çıldır, Keskin, Çankaya kaymakamlıkları ile Maraş, Van, Niğde Valilikleri yaptı. Merkez Valisi iken Maraş Belediye Başkanlığına adaylığını koyup kazandı. 12 Ekim 1969 yılında milletvekili seçimlerinde bağımsız aday olarak seçimlere girerek kazandı. İbrahim Öztürk daha sonra Cumhuriyet Halk Partisine katıldı. Öztürk evli ve 3 çocuk babasıdır(Tercüme-i Hal Kağıdı, 14. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:886).

6.2.1. İbrahim Öztürk'ün Meclis Faaliyetleri

6.2.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

6.2.1.1.(1) Petrol Ofisi Genel Müdürünün Görevinden Alınışının Nedenlerine Dair Soru Önergesi

İbrahim Öztürk 15.08.1972 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Nuri Kodamanoğlu'na Petrol Ofisi Genel Müdürü Ayhan Açıkalın görevden alınış nedenlerine dair soru önergesi verdi. Ayrıca Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanının yazılı olarak cevaplamasını isteyerek ayrıca 4 soru daha sorarak cevaplamasını istedi sorular.

1. Petrol Ofisi Genel Müdürü Ayhan Açıkalın hangi objektif hukukî nedenlerle görevden alınmıştır?
2. Bu tasarruf bir soruşturmaya dayandırılmış mıdır? Soruşturmayı kim yapmıştır?
3. Ayhan Açıkalın'ın, basın toplantısında ileri sürdüğü güçlü politikacılar kimlerdir?
4. Usulsüz muameleler, akaryakıt ithalatı, hatır işleri, hayalî projeler, usulsüz krediler gibi konularda Sayın Açıkalın'ın ileri sürdüğü hususlar hakkında ne gibi kanunî işlem yapılmıştır?(TBMM, TD, D.3 C.32 B.48 s.697)

6.2.1.1.(2) Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, 1970-1971 Öğretim Yılı İçinde, Maraş İlindeki Okulların Öğretmen İhtiyacına Dair

Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk Milli Eğitim Bakanı Orhan Oğuz'a vermiş olduğu soru önergesinde cevaplamasını istediği sorular şunlardır.

1. 1970 - 1971 öğretim yılı içinde Maraş ili içinde bulunan lise, ortaokul ve mesleki öğretim kurumlarında ne kadar ve hangi ders öğretmenine ihtiyaç vardır? Bu derslerin öğretmen ihtiyacı nasıl karşılanmaktadır? En kısa zamanda asil öğretmen tayinleri yapılacak mıdır?
 2. 1970 ve 1971 yıllarında Maraş ilinde yapılan ve yapılacak olan Millî Eğitim yatırımları nelerdir? İşler ne safhadadır? Ayrılan ve harcanan ödenek miktarı nedir?
 3. Elbistan (Mükremin Halil) Lisesi Matematik öğretmeni ve Elbistan Tös Başkanı Durmuş Kebabcı hangi sebeple Bozova Ortaokuluna nakledilmiştir? (3. Dönem 12. Cilt 66. Birleşim - Sayfa 88-89)
- Milli eğitim Bakanı Orhan Oğuz cevap olarak;

1-Maraş'ın Çokak, Ekinözü ve Tanır ortaokullarında halen öğretmen ihtiyacı yoktur. Maraş Kız İlköğretmen Okulunda 1970 -1971

öğretim yılında (3) Meslek Dersleri ile (1) Ev - İş ihtiyacı vardır. 1970 - 1971 öğretim yılında Maraş Sanat Enstitüsünde;

1. Beden Eğitimi,

1. Yabancı Dil,

1. Tesviye Atölyesi,

1. Demir Atölyesi,

öğretmenine ihtiyaç bulunmaktadır. öğretmen temininde tayin yapılacaktır. Maraş Ticaret Lisesinde halen 18 saat İngilizce dersi açık geçmekte ve öğretmen teminine çalışılmaktadır.

2-1970 yılı Devlet Yatırım Programında Maraş ilinde 34 derslik yapımı ölçü olarak alınmış ve bu maksatla 1 700 000 lira tahsis edilmiştir. İlden alınan ilk bilgilere göre; 10 ilkokul onarılmıştır, 6 ek derslik, 3 derslik (harap okul yerine), 1 öğretmen evi yapılmıştır. 1971 yılında Maraş'ta 141 dersliğin yapılması teklif edilmiştir. Henüz yapılacak yardımın miktarı dolayısıyla yardımın miktarı ve dolayısıyla gönderilecek parayla ne kadar ne kadar derslik yapılacağı bilinmemektedir. 1970 yılında, Pazarcık Yatılı Bölge Okulunun yapımı programa alammış ve ihalesi yapılmıştır. 1971 yılında da Maraş merkezinde bir Yatılı Bölge Okulunun yapımı teklif edilmiştir.

3-Elbistan Mükrimin Halil Lisesi Matematik Öğretmeni Durmuş Kebapçı hakkında soruşturma yapan Bakanlığımız müfettişi tarafından düzenlenen fezlekedeki adı geçen öğretmenin:

a) öğrencileri okul idaresinin emirlerine karşı gelmeye ve saygısızlıkta bulunmaya teşvik ettiği, Hükümet politikası aleyhinde konuşmalar yaptığı,

b) Öğrenci Süleyman Mert'in evinde yapılan toplantıda, öğretmen boykotu ile ilgili pankartlar hazırlattığı,, boykot lehinde öğrencilere telkinde bulunduğu, boykot esnasında öğrencilerin okula gelmelerine mâni olmak için tedbirler kararlaştırdığı, öğrencileri okul idaresi aleyhine kışkırtıcı sözler sarf ettiği,

c) Okulun isminin değiştirilerek «Halk Lisesi» olması fikrini savunarak ve öğrencilere bu yolda telkinlerde bulunarak idare ve bilhassa Müdür Hüsamettin Yınanç aleyhinde bir hava estirmeye çalıştığı,

d) Derslerinde konu ve müfredat programı dışına çıkarak, Türkiye'deki rejim bozukluğundan bahsedip sosyalist bir düzene gidilmesini savunduğu, bir zümreyi diğer zümre aleyhine kışkırtacak nitelikte konuşmalar yaptığı

e) Afşinli olması dolayısıyla, bu ilçeden gelen öğrencilerin hamisi gibi davranarak öğrenciler arasında ikilik yarattığı,

f) öğrencilerin sempatisini kazanarak, kendi tarafına çekmek için notu bir vasıta gibi kullandığı,

g) Problem Öğrencilerle, öğretmen – öğrenci münasebetlerini aşacak derecede ilişki kurduğu, kendileriyle sokakta çok samimî şekilde dolaştığı, sigara içtiği ve tavla oynadığı,

h.) Okulda, yeni olaylar yaratmak yönünden niyetleri (bulunduğu belirtilerek, okulun huzuru bakımından nakli teklif edilmiş, naklen atanması yapılmış ise de tayin durdurularak yerinde bırakılmış ve halen, hakkında

alınacak karara esas olacak vilâyet mütalâası beklenilmektedir.(TBMM, TD, D.3 C.12 B.66 s.90-91)

6.2.1.1.(3) Maraş'ı Kayseri ve Andırın'a Bağlayacak Olan Yolun Yapımına Dair Sorusuna Bayındırlık Bakanı Cahit Karakaş'ın Sözlü Cevabı Münasebetiyle

Maraş - Kayseri yolu Kuzey - Anadolu'yu Güney- Anadolu'ya bağlayan geçitlerden birisidir ve pek çok tarihî akımlar da buradan cereyan etmiştir. 1945 - 1950'lere dayanan bu yol, bugüne kadar bir türlü ikmal edilememiştir, bir yılın hikâyesine döndü dedi. Maraş Andırın yolu ise, il çapında çok önem taşıyan yollardan birisidir. Andırın, ekonomik yönden tamamen Çukurova'ya bağlıdır. Çünkü Maraş ile hiçbir yol irtibatı olmadığı için, sadece idari münasebetlerle bağlı bulunmaktadır. Bu yol biran evvel ikmal edildiği takdirde, hem idari hem de ekonomik münasebet sağlanacak, böylece de bir il bütünlüğü temin edilmiş olacaktır. Maraş - Andırın yolu ise, il çapında çok önem taşıyan yollardan birisidir. Andırın, ekonomik yönden tamamen Çukurova'ya bağlıdır. Çünkü Maraş ile hiçbir yol irtibatı olmadığı için, sadece idari münasebetlerle bağlı bulunmaktadır. Bu yol biran evvel ikmal edildiği takdirde, hem idari hem de ekonomik münasebet sağlanacak, böylece de bir il bütünlüğü temin edilmiş olacaktır dedi.(TBMM, TD, D.3 C.15 B.122 s.80)

6.2.1.1.(4) Kahraman Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Kahraman Maraş İlinde Fakülte Açılmasına Dair

Kahraman Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk, Kahraman Maraş ilinde bir fakülte açılmasına dair yazılı soru önergesi verdi. (3. Dönem 36. Cilt 76. Birleşim - Sayfa 249)

Önergeye cevaben Milli Eğitim Bakanı Sebahattin Öztürk:

“Cumhuriyetin 50. Yılı Kutlama Kanunu ile Sivas'ta bir üniversite kurulması öngörülmüş bulunmaktadır. Bu kanunda başka bir il veya mahalde bu münasebetle ayrıca bir fakülte kurulması bahis konusu edilmemiştir yeni açılacak üniversite ve fakülteler konusu ele alınırken, Kahraman Maraş ilinde bir fakülte açılması ile ilgili talep üzerinde de durulacaktır.” dedi. (TBMM, TD, D.3 C.38 B.118 s.161)

6.2.1.1.(5) Kahraman Maraş Milletvekili İbrahim Öztürk'ün, Kahraman Maraş İlinde Bir Milli Park Kurulmasına Dair Yazılı Sorusu

Maraş milletvekili Öztürk Orman Bakanı İsa H. Bingöl'e verdiği soru önergesinde sinesinde barındıran, özellikle, Maraş - Göksün ve Andırın arasında orman, mağara, akarsu, şelâle, alabalık gibi değerlere sahip olan Kahramanmaraş ilinde bir (Millî Park) kurulması düşünebilmekte midir? Bu hususta yapılan çalışmalar nelerdir diye soru önergesi verdi. Önergeye cevaben Orman Bakanı İsa H. Bingöl;

Kahraman Maraş ilinin doğal zenginlikleri yetkili elemanlarımıza mahallinde tetkik ettirilmiştir. il Mülkî hudutları içerisinde, Tabiatı Mutlak Koruma Sahaları, Tabiat Anıtı, Av Üretme ve Koruma Sahaları mevcut ise de, Millî Park Kriterlerini kapsayan genişlikte saha bulunmamaktadır. Ancak, halen Millet Meclisi gündeminde bulunan «Millî Parklar Kanun Tasarısı» kanunlaştığı takdirde, bu il içerisinde Tabiatı Mutlak Koruma Sahaları ile Tabiat Anıtı karakterini taşıyan yerlerin tefriki mümkün

olabilecektir. Av Üretme ve Koruma sahaları ile ilgili faaliyetlerin masrafları ise yatırımlardan sayılmakta ve Devlet Plânlama Teşkilâtınca saptanmakta olup, 1973 yılında böyle bir konu programa alınmamış bulunmaktadır. Elbistan civarında av üretme ve koruma sahalarına ait etüt yapılmış olup ileriki yıllarda Devlet Plânlama Teşkilâtınca projesi uygun görülüp ödenek tefrik edildiğinde burada gerekli çalışmalar yapılması mümkün olabilecektir dedi. (TBMM, TD, D.3 C.38 B.118 s.164)

6.3. Mehmet Nejat Çuhadar'ın Biyografisi

Maraş Milletvekili Mehmet Nejat Çuhadar 1929 yılında Maraş da doğdu. Baba adı Ali Rıza Annesi ise Belkıs İlhan'dır. Öğrenimini Maraş da tamamladıktan sonra ziraat fakültesini okudu. Bir süre çiftçilik yapan Çuhadar, Beden Terbiyesi Maraş Bölge Müdürlüğü yaptı. 12 Ekim 1969 yılında milletvekili seçimlerinde 13 dönem Maraş Milletvekili olarak meclise girdi. Mehmet Nejat Çuhadar evli ve 3 çocuk babasıdır(Tercüme-i Hal Kağıdı, 14. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:882).

6.3.1. Mehmet Nejat Çuhadar'ın Meclis Faaliyetleri

6.3.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

6.3.1.1.(1) Maraş ve Bu İle Bağlı İlçeler İle Yukarı Ceyhan Barajı ve Sulama Projelerine Dair

Maraş Milletvekili Nejat Çuhadar, Maraş ve bağlı ilçeler ile yukarı Ceyhan baraj ve sulama projelerine dair soru önergesinde:

Maraş ili ve Manas ilinin Elbistan, Büyük Tatlar, Afşin, (Sanız, Çardak, Göksu, Süleymanlı, Çokak, Yenice kale, Narlı, Eloğlu, Andırın bölgelerini kapsayan yukarı Ceyhan Grubu Projesinde yer alan;

1. Kartalkaya Barajı ve Narlı, Gavur Gölü ve Maraş Ovalan Sulaması: 1964 yılında Üçüncü İnönü Hükümeti zamanında plâna alınan ve 1965 programında yapımına başlama tarihi 1965, bitiş 'tarihi 1987 olarak gösterilen ve 420 bin dönüm arazinin sulanmasını mümkün kılacak olan Kartalkaya Barajının tamamlanmasının gecikme sebebi nedir? Halen su tutmaya başlayan barajın sulama sahasında seconder ve tersiyer kanalların yapımı tamamlanmış mıdır? Sulamadan yararlanacak olan miktar, nüfus ve üretim artışı nedir? Manas ilimiz ve Türk ekonomisine katkısı ne olacaktır?
2. Şerefli Barajı ve Elbistan Ovası sulaması: 1964 yılında Plânlama ve proje çalışmaları yapılan ve Elbistan ovasında 82 bin dönüm arazinin sulanması olanağını sağlayacak olan bu barajın durumu nedir? Hangi (devrededir
3. Kümbet Barajı ve Elbistan Ovası sulaması: Elbistan ovasında 42 bin dönüm arazinin sulanmasını sağlayacak olan ve (1984 yılında plânlama ve projesi yapılan bu barajın durumu nedir?
4. Karakuz Barajı ve Afşin - Elbistan Ovaları sulaması: Afşin - Elbistan ovasında 116 bin dönüm arazinin sulanmasını gerektiren Hurman çayı üzerinde yapılacak olan bu barajın yine 1964 yılında plânlama ve proje çalışmaları yapılmıştı. Bugün hangi devrededir?

5. Ada tepe Barajı ve Afşin Ovası sulaması: Göksün çayı üzerinde olup 168 bin dönüm arazinin sulanmasına sağlayacak olan ve 1964 yılında katı proje programına alınan bu barajın yapımı hangi devrededir?

6. Kalealtı ve Kabağaç Pompaj I an ve Afşin Ovası sulaması: 39 bin dönüm arazinin sulanmasını sağlayacak olan Hurman çayı kavşağındaki bu pompajın durumu nedir? 1984 yılında yapılan proje çalışmaları hangi safhadadır?

7. Kandil projesi, Ceyhan Kademle Santralleri Projesi, Andırın Ovası sulanması projesi, Maraş ilinin 23 kilometre Güney - Batısında bulunan Ceyhan nehri üzerindeki yılda 235 milyon KWH enerji üretecek olan Kızıldaş Baraj ve Hidroelektrik santrali, Maraş ve Gavur ovalarına 140 bin dönüm arazinin sulanmasını ve 288 milyon KWH enerji üretimini sağlayacak olan Menzelet Baraj ve Hidroelektrik Santrali, çalışmaları hangi devrededir? 1964 yılında plânlama ve proje çalışmaları yapılan ve bir firmaya ihale edildiği 1964 yılında Üçüncü İnönü Hükümeti Enerji Bakanınca Maraş ve Elbistan'a yanında Devlet Su İşleri Genel Müdürü ve Teknik elemanlar olduğu halde gelinerek açıklanan bu projeler ve bu projelerde gösterilen tüm tesislerin inşaatı,

1. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânına alınmış mıdır?

2. Alınmışsa hangi yıllık program dilimlerine alınmış tır4 veya alınması düşünülmektedir?

3. Plânlama ve proje çalışmaları yapıldığı ve bunlardan icra programıyla 1964 yılında alındığı zamanın Enerji Bakanı tarafından Maraş'- da ifade edilen Kartalkaya Barajı ile diğer (bütün tesislerin bugünkü malî portesi nedir? Sulanma ve enerji üretiminin Türk ekonomisine katkısı nedir? diye sordu.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı İhsan Topaloğlu'nun yazılı cevap olarak;

1.Kartalkaya Barajı, Narlı, Gâvur Gölü ve Maraş ovaları sulaması: Kartalkaya Barajı, Orta- Ceyhan – Kartalkaya projesinin bir ünitesidir ve 7 330 000 tl. tutarında bir tesistir. Sözü edilen Kartalkaya projesi ise, 236 767 000 tl. tutarın da 30 G5o Ea. lık Harlı ve Maraş ovalarının sulanmasını hedef tutan, bu maksatla çeşitli tesisleri ve üniteleri ihtiva eden bir projedir. Yalnız Kartalkaya Barajının ele alınarak süratle ikmalî yerine, fonksiyonları itibariyle biri diğerinin tamamlayıcısı olan tesislerin beraberce ele alınması ve belirli bir süre sonra aynı zamanda hizmete girmeleri ileri seviyeli bir program tekniğinin gereklerindendir. Nitekim; proje bu esaslar dâhilinde uygulamaya konulmuş olup 1971 sulama mevsiminde Kartalkaya Barajı ile birlikte 5880 Ha. lık Dehliz sal sahil I.Ks. sulama sahası hizmete açılmış olacaktır. 7 970 Ha. lık II. Ks.sulaması da mütaakıp aylarda 1971 yılı içinde ikmal edilecektir. Diğer taraftan sağ sahil sulama inşaatları üzerinde de aralıksız çalışmalara devam edilmektedir. Orta-Ceyhan - Kartalkaya projesinin genel rantabilitesi B-2,35 tir. Ve yıllık gelir – gider farkı cö — 14 = 19 milyon tl. sidir. Gâvur Gölü projesi ise 16 000 000 Tl. tutarında bir projedir ve henüz plânlama safhasında bulunmaktadır. Alınacak sonuca göre ileriki yıllar uygulama programlarına teklif edilecektir.

2. — Şerefli Barajı Yukarı Ceyhan projeleri master plân çalışmaları içinde tespit edilen ünitelerden birisidir. Elbistan'ın 25 Km. kadar Kuzey – Doğusunda bulunan Söğütlü nehri üzerinde bir depolama barajı olarak düşünülen Şerefli Barajı, teknik yönden rantabl bulunmamıştır.

3. — Talep, Yukarı Ceyhan havzası master plân çalışmaları içinde tespit edilen

«Kümbet pompaj projesi» ile ilgili bulunmaktadır.

4. — Karakuz Barajı, plânlama çalışmaları ikmal olunan 90 milyon TL tutarındaki, Yukarı Ceyhan Havzası - Karakuz projesinin ünitelerinden birisidir. Hurman deresi üstünde inşa edilecek barajla, dere akımları düzenlenecek, Hurman ve Kuşkayası regülâtörlerinden alınacak sularla Elbistan ilçesi Kuzeyindeki 16 500 hektar arazi sulanabilecektir. Proje, bütçe imkânları muvacehesinde ancak, ileriki yıllar uygulama programlarına teklif edilebilecektir.

a) Kandil proje ve Ceyhan kademe santralleri: Yukarı Ceyhan havzası Master plân çalışmaları içerisinde testait edilen projelerden biridir. Elbistan'ın 22 Km. kadar Güneybatısında Ceyhan nehri üzerinde kurulacak Kandil barajı ve elektrik santrali ile, daha mansapta düşünülen 1 ve 2 nolu iki ilâve santrali kapsayan, birbiriyle irtibatlı üç ayrı proje halinde develope edilmesi öngörülmektedir. Projenin tahakkuku halinde, toplam olarak yılda 911 milyon Kw/saat enerji üretilebilecekti Projeye ait yapılacak plânlama çalışmalarının ikmalini müteakip, konu rantabl bulunduğu takdirde, bütçe imkânlarına bağlı olarak, inşaat programlarının hazırlanması sırasında göz önünde bulundurulacaktır.

b) Andırın Ovası sulanması projesi: Aşağı Ceyhan havzası Master Plân çalışmaları içerisinde ele alınan projelerden biridir. Andırın nehri üzerinde kurulacak Kanlıkaya regülâtöründen alınacak su ile, Andırın Ovasında 1 590 hektar arazinin sulanması teklif edilmektedir. 7.300000 TL. inşaat tutarındaki Andırın projesinin plânlama çalışmalarının 1971 yılında bitirilmesi programlaştırılmış olup, bu çalışmaların ikmalini müteakip, konu rantabl bulunduğu takdirde, bütçe imkânlarına bağlı olarak, inşaat programlarının hazırlanması sırasında göz önünde bulundurulacaktır.

c) Kızıldaş baraj ve hidroelektrik santral: Proje, Orta Ceyhan havzasının su kaynakları developmanı ile ilgili projelerden biri olarak teklif edilmektedir. Hazırlanmış olan fizibilite raporuna göre, Maraş'ın 23 Km. Güney - Batısında Ceyhan nehri üzerinde inşa edilecek bir depolama barajı ile 84 Mw'lık bir enerji santrali ve gerekli nakil hatları teklif edilmektedir. Proje, enerji maksatlı olup, yılda 331 milyon Kw/saat enerji üretilebilecektir. Kızıldaş projesi 352 milyon TL. inşaat tutarında olup, bütçe imkânlarına göre ileriki yıllar uygulama programlarına teklif edilebilecekti. Şeklinde cevap verdi. (TBMM, TD, D.3 C.03 B.102 s.554-555)

6.3.1.1.(2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Hangi İllerde Bölge Müdürlüğü Kurduğuna Dair

Maraş Milletvekili M. Nejat Çuhadar Enerji Tabi Kaynaklar Bakanına verdiği soru önergesinde aşağıdaki soruları sordu.

1. Devlet Su işleri Genel Müdürlüğü yurdumuzun hangi illerinde bölge müdürlüğü kurmuştur? Kuruluşlarında hangi esaslar dikkate alınmıştır?
2. Seçim bölgem olan Maraş'ta bugüne kadar DSİ tarafından hangi işler yapılmıştır? Gelecekte neler yapılması düşünülmektedir?
3. Maraş toprak ve su kapasitesi bakımından üzerinde önemle durulacak illerimizden birisidir. Bu illimizde daha geniş kapasite ve imkânla çalışacağı

mutlak olan DSİ bölge müdürlüğünün kurulmasını zorunlu görmekteyim. Bu hususta bakanlığınızın görüşü ve hazırlıkları nelerdir? (TBMM, TD, D.3 C.03 B.102 s.554-555)

6.3.1.1.(3) Maraş ilinde bir stadyumun ne zaman yapılacağına dair soru önergesi

Maraş Milletvekili M. Nejat Çuhadar'ın, Maraş ilinde bir stadyumun ne zaman yapılacağına dair yazılı soru önergesi verdi. (3. Dönem 18. Cilt 168. Birleşim - Sayfa 124) Gençlik ve Spor Bakanlığı önergeye cevap olarak: Maraş spor sahası 20.02.1968 tarihinde 576 250 TL. keşif bedeli ile müteahhit Bayram Alp'e ihale edilmiş ve Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünce iki istihkak bedeli olarak ödenen 340 988,18 sonra inşaatın yürütülmesi 25.02.1970 tarihinde Bayındırlık Bakanlığına devredilmiştir. Mezkûr Bakanlıkça inşaata 56 501,63 TL. sarf edilmiş ve 19.09.1970 tarihinde işin keşfi dâhilinde bitmeyeceği anlaşıldığından tasfiyesi yapılmıştır. (TBMM, TD, D.3 C.19 B.10 s.240)

6.3.1.1.(4) Çeltik Taban fiyatlarının Biran Evvel Açıklanmasına Dair Soru Önergesi ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ayhan Çilingiroğlu'nun Yazılı Cevabı

Maraş Milletvekili M. Nejat Çuhadar vermiş olduğu soru önergesinde: Hükümetçe desteklenmeye tabi bu ürünlerin hâlâ fiyatları kamuoyuna duyurulmamış olduğunu söyledi. Çeltik ekenlerinin Türkiye çapında mağduriyetine meydan verilmemesi için çok yakın bir zamanın hasadına başlanacak olan bu ürünün taban ve tavan fiyatının açıklanması Türkiye çapında çeltik ekicilerine çok yararlı olacağı muhakkaktır. Bu nedenlerle çeltik taban ve tavan fiyatlarının biran evvel açıklanması için Bakanlığınızca ne gibi işlemler yapılmakta olduğunu sordu. Sanayi ve Ticaret Bakanı Ayhan Çilingiroğlu cevap olarak;1971-1972 döneminde çeltik alımı, pirinç ve çeltik atamı yapmak: üzene 3491 sayılı Kanunun 2, 3 ve 21. maddeleri gereğince ve 440 sayılı Kanunun 24. maddesine göre Toprak Mahsulleri Ofisine görev verilmesi maksadıyla 02.07.1971 tarih, 7/3202 sayılı Bakanlar Kurulu kararı çıkmış bulunmaktadır. (TBMM, TD, D.3 C.19 B.17 s.456-457)

6.4. Mehmet Zekeriya Kürşat'ın Biyografisi

Mehmet Zekeriya Kürşat 1918 yılında Maraş da doğdu. Annesinin adı Hatice, babasının adı Yusuf dur. Harp akademisine giren Mehmet Kürşat Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi daha sonra Türkiye ve Ortadoğu Amme İdare Enstitüsü, Berlin üniversitesinde Arkeoloji doktorasını yaptı. Daha sonra Çalışma Bakanlığında Ankara Bölge Müfettişi olarak çalıştı. Buradan İmar ve İskan Bakanlığı Tetkik Kurulu üyesi ve Bakanlık Baş müşaviri oldu. 12 Ekim 1969 tarihinde yapılan Milletvekili seçiminde Adalet Partisi Maraş milletvekili olarak meclise giren Mehmet Zekeriya Kürşat 06.08.1999 tarihinde vefat etti(Tercüme-i Hal Kağıdı, 14. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:884).

6.4.1. Mehmet Zekeriya Kürşat'ın Meclis Faaliyetleri

6.4.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

6.4.1.1.(1) Maraş İlinin Adının Kahraman Maraş Olarak Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifleri

Millet Meclisinin 10.01.1972 tarih 26. Birleşimin 1. Oturumun da Maraş milletvekilleri M. Zekeriya Kürşat ve İbrahim Öztürk Maraş ilinin adının Kahraman Maraş olarak değiştirilmesine dair kanun teklifi verdi. Millet Meclisinde ki görüşmede oylama sonucunda Maraş ilinin adı Kahraman Maraş değiştirildi. Zekeriya Kürşat Millet Meclisinde yaptığı konuşmasında şunları söyledi.

“Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; Maraş Türkiye'nin son derecede önemli coğrafi bir bölgesinde bulunmaktadır. İstiklâl Savaşından önce 1. Cihan Harbinin müstevli devletleri memleketimizi işgal etmişler ve bu arada Çukurova, Gaziantep, Urfa ve civarı da Fransız ve İngilizler tarafından işgal edilmişti. Memleketimizin Garbında İstiklâl Savaşı için yeni yeni hazırlıklar başlamıştı. Şark bölgemizde de Kâzım Karabekir komutasındaki büyük harekâtı devam ediyordu. Fransız ve İngilizler Anadolu'yu ikiye bölebilmek için evvelâ Gaziantep'e yerleşmişler ve sonradan son derecede önem taşıyan, Orta - Anadolu'ya açılan kilit mevkiindeki Maraş'ı işgale teşebbüs etmişlerdi. Maraş, bu haliyle İstiklâl «Savaşımızda son derecede önemli bir mücadelenin önünde 'bulunuyordu. Eğer Maraş, diğer vilâyet merkezlerimiz gibi düşmana teslim olmuş olsa idi, yahut düşman buraya rahat rahat yerleşebilse idi ve buradan Sivas istikametine, oradan da Samsun'a çıksa idi, Anadolu'da istiklâl için mücadele eden Garp ve Şark kuvvetlerimiz ikiye ayrılmış olacaklar ve istiklâl Savaşımız daha başlamadan, memlekette, maalesef sönmüş olacaktı. İşte böyle bir durumdaki Anadolu her haliyle gayri askerî bir duruma düşürülmüş, şehirlerde hiçbir asker bulunmamakta iken Fransızlar memleketi işgale teşebbüs etmişler ve fakat Maraşlılar öncelikle yedisinden yetmişine kadar bütün fertleriyle bu düşmana karşı koymuşlardır. Yüz on beş gün devam eden muharebelerin yirmi iki günü geceli gündüzlü, sokak sokak, ev ev yapılmak suretiyle Fransızlar mağlup edilmiş ve büyük zayıyat vererek yüz geri edilerek, arzu ettikleri istikametlerde ilerlemelerine mâni olunmuş, Ayntap ve İslâhiye istikametinde kaçmışlardır. Şu haliyle Maraş, Anadolu'nun kurtarılmasında ilk sancak, ilk kilit taşı olmuş oluyor. Bu bakımdan Maraş istiklâl Savaşımızda İlk örnek, düşmana karşı koyan ilk şehir olması yönünden bir gaziliği, bir kahramanlığı bundan elli iki yıl önce kabul edilmesi gereken bir husus idi. Esasen Genelkurmayın 1966 yılında neşrettiği, Güney savaşlarımızla ilgili bir eserde aynen şöyle denilmektedir; Genelkurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesinin resmî yayınlarından olan ve Genelkurmay Basımevin de 1966 yılında bastırılan (Türk istiklâl Harbi, Güney Cephesi isimli kitabın 98. Sayfasından aynen okuyorum. «Maraş'taki tarihî Maraş aslan heykeli bir taş parçası değil, bu kahramanlığın sembolüdür. Binlerce aslanlarla dolu Maraş şehri, ancak «Kahraman Maraş» unvanıyla anılabilir. Maraşlılar bu mücadelede Elbistan, Afşin, Göksün, Pazarcık ve diğer kazalarının önemli yardımlarını görmüşlerdir.» Yani, Genelkurmay, sizlerin şimdi kabul ettiğiniz karara 1906 yılında varmış

bulunmaktadır. Gerek kitaplarda, gerek filimler de; her yerde ve halkın dilinde de «Kahraman Maraş» deyimini zaten ayrılmaz bir birleşik isim olarak kullanılmaktadır. Bu haliyle de memleketimizin her taşı toprağı bir kahramanlık yeridir. Maraş İstiklal Savaşımızda böylesi önemli bir durumunun bulunması, Yüce meclis tarihî bir şeref payesi de getireceğinden ve gelecek nesillerimize de örnek olacağından, bunun kabul edilmiş olmasından dolayı Yüce Meclisi bütün Maraşlılar adına ve şahsım adına saygıyla selâmlıyor ve teşekkür ve minnetlerimi sunuyorum” dedi. (TBMM, TD, D.3 C.20 B.26 s.151-152)

6.4.1.1.(2) 12.5.1971 Günü Burdur ve 22.5.1971 Günü Bingöl'de Vuku Bulan Depremler Dolayısıyla Deprem, Bölgelerinde Çalıştırılacak Personele Yapılacak Ödemeler Hakkında Kanun Tasarısı ve İmar İskan ve Plan Komisyonları Raporları Münasebetiyle

Maraş Milletvekili Mehmet Zekeriya Kürşat Millet Meclisinde yaptığı konuşmada afetler bölgesinde çalıştırılacak olan personelin maaşlarına yüzde 100 e kadar ilâve yapılmasını uygun bulmadı. Memurların para ile hizmet eder hale gelmesi gibi fena bir yola girmesine neden olacağını söyledi. (TBMM, TD, D.3 C.16 B.142 s.446)

6.4.1.1.(3) Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı 1973 Yılı Bütçesi Münasebetiyle

Sosyal Yardım Bakanı Kemal Demir'in konuşması üzerine Maraş Milletvekili M. Zekeriya Kürşad 67 ile hizmet götürüldüğünü söyleyen bakana Kahramanmaraş'ta hastane ve sağlık ocaklarında sağlık personeli ve malzemesinin bulunmadığını söyledi. (TBMM, TD, D.3 C.34 B.65 s.770)

6.4.1.1.(4) Cumhuriyetin ilanının 50. Yıldönümünün kutlanması hakkında kanun tasarısı münasebetiyle

Cumhuriyetin 50. Yılında Sivas ilinde üniversite kurulması düşünüldü. Maraş milletvekili M. Zekeriya Kürşad açılacak olan üniversitenin bazı fakültelerinin Maraş ilinde açılmasını istedi. Maraş fakülte ve fakülteler açılmasına müsait bir şehir olduğunu söyledi. (TBMM, TD, D.3 C.32 B.39 s.179-180)

6.5. Mehmet Özdal'ın Biyografisi

Maraş Milletvekili Mehmet Özdal 1921 yılında Maraş'ın Pazarcık ilçesinde doğdu. Babasının adı Memiş, annesinin Selver'dir. Mehmet Özdal Pazarcık da çiftçilik yaptı. Mehmet Özdal bir süre Pazarcık Kızılay Şube Başkanlığı yaptı. 14. Dönem milletvekili seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisinden milletvekili adaylığını koyarak Maraş Milletvekili seçildi. Maraş milletvekili Mehmet Özdal evli ve 7 çocuk babasıdır. Pazarcık 27.03.1981 yılında vefat etti (Tercüme-i Hal Kağıdı, 14. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:885).

6.5.1. Mehmet Özdal'ın Meclis Faaliyetleri**6.5.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri****6.5.1.1.(1) Maraş Lisesinde Boş Geçen Derslere Dair Sorusu ve Milli Eğitim Bakanı Orhan Oğuz'un Yazılı Cevabı**

Maraş Milletvekili Mehmet Özdal Maraş Lisesinde boş geçen derslere dair yazılı soru önergesini, Millî Eğitim Bakanlığına verdi. (TBMM, TD, D.3 C.1 B.17 s.509)

Milli Eğitim Bakanı Orhan Oğuz, Özdal'ın soru önergesine cevap olarak;

Maraş Lisesinden alman sene baş ders dağıtım çizelgesinin tetkikinden anlaşılacağına göre dört dersin haftalık ders saati ve öğretmen durumu şöyledir.

<u>DERS</u>	<u>HAFTALIK SAAT TUTARI</u>	<u>ÖĞRETMEN SAYISI</u>
Matematik	155	4
Fizik	86	2
Kimya	80	1
Biyoloji	65	3

Ekim 1969 tarihi itibarıyla alman ders dağıtım çizelgesinde 38 saat fizik ve 20 saat kimya dersinin açık olduğu görülmekte ise de bu dersler ortaokul öğretmenleri tarafından kapatılmaktadır. Bu durum karşısında Maraş Lisesinde 1 matematik, 1 fizik, 2 kimya öğretmenine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu öğretmenler temin edildiğinde adı geçen lisenin ihtiyaçları dikkate alınacaktır dedi. (TBMM, TD, D.3 C.2 B.43 s.998)

6.5.1.1.(2) Orman Köylüsü Tarafından Üretilen Odunların Satılmasına Dair

Maraş Milletvekili Mehmet Özdal Orman Bakanlığına 02.01.1971 tarihinde vermiş olduğu soru önergesi verdi. Orman köylülerinin kendi emekleri ile elde ettikleri odunları ucuz fiyata müteahhitlere satmaya zorlandıkları ve bu odunların çok ucuz fiyata satarken, müteahhitlerin ihtiyaç sahiplerine kat kat fazlaya sattıklarını, orman köylülerinin tüketicilere kendi eli satmalarının sakıncası var mı? Şeklinde soru önergesi vermiştir. (3.Dönem 13.Cilt 98.Birleşim-Sayfa 364) orman bakanlığının vermiş olduğu cevap da:

6831 sayılı Orman Kanununun 34. maddesi, Hudutları içinde Devlet ormanı bulunan köy ve kasaba halfamın kesip satış istif yerine taşıdığı kerestelik tomrukların idarece tayin olunacaktı. Müddet içinde istedikleri takdirde 10 M³ ü geçmemek üzere % 25 ine kadarının istihkak sahiplerinin pazar ihtiyaçlarına tahsis olunacağını, yakacak odunda miktar mevzu bahis olmaksızın nispetin yüzde yüze çıkarılabileceğini âmir bulunmaktadır. (TBMM, TD, D.3 C.13 B.98 s.365)

6.5.1.1.(3) Kahramanmaraş'ın Türkoğlu İlçesindeki Tarımsal Toprakların Dağıtılmasına Dair Soru Önergesi

Maraş Milletvekili Mehmet Özdal Maliye Bakanlığına vermiş olduğu soru önergesinde Bataklik halindeki Gavur Gölünün kurutulması ile elde edilen toprakların bir kısmı 4753 sayılı Yasa ile tarımsal topraklardan bir bölümü topraksız köylüye dağıtılmış ise de bazı güçlü çevrelerin müdahaleleri sonucu toplam olarak 12577 dönüm arazi dağıtım dışı kaldı. Bu toprakların mevcut yasa hükümlerine uygun olarak (Toprak Reformu gerçekleşinceye kadar) ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza şimdilik kiralanması düşünülmekte midir? Şeklinde soru önergesi verdi. Önergeye cevap olarak; Sözü edilen arazinin hukuki ve fiili durumu Bakanlığımızca bütün detayları ile bilinmekte ve üzerindeki ihtilâfın en kısa zamanda çözümlenmesi için azami hassasiyet gösterilmektedir. Tedbirli olarak muhakemesi cereyan etmekte olduğu cihetle Toprak Reformu gerçekleşinceye kadar da olsa sözü edilen arazinin muhtaç çiftçilere Hazinece kiralanması mümkün bulunmamaktadır, şeklinde yazılı cevap veriydi.(TBMM, TD, D.3 C.37 B.113 s.519-520)

6.5.1.1.(4) Maraş'ın Pazarcık İlçesinde Vuku Bulan Deprem Felaketine Dair

Maraş'ın Pazarcık ilçesinde olan deprem sebebiyle gündem dışı olarak konuşan Mehmet Özdal konuşmasında;

“Burdur ve Bingöl illerimizde vuku bulan ve bütün ulusumuzu kedere boğan yer sarsıntılarında sonra, 29 Haziran 1971 günü, Maraş'ın Pazarcık ilçesinde de oldukça hasara yol açan ve Dedepaşa, Osmandede, Ördekdede, Sakızlıobası, Kirni, Çatalhüyük, Evri, Taşbiçme, Bezolar, Akdemir, Çiçek,, Hanobası, Hanzıkanlı, Cennetpınarı, Eylen, Narlıçerkezleri, Haydarhüyük, Karahüyük, Karaçay, Emiroğlu köylerinde oldukça ağır hasara sebeb olan yer sarsıntısı vuku bulmuştur. Can kaybı olmamıştır. Özellikle, Evri ve Ördekdede köylerinde evler oturulamayacak ölçüde harap olmuştur. Can kaybı olmadığı için çok şükretmekteyiz. Ancak dikkatlerden uzak kalmıştır. Bu nedenle evsiz kalan köylülerimiz günlerden beri açıkta ve çoluk çocuklarıyla perişan hale düşmüşlerdir. Maraş valiliği durumu ilgililere duyurmasına rağmen 9 günden beri tek yardım yapılmaması, bunu Yüce Meclis önüne getirmeme yol açmıştır. Vilâyet 500 çadır istemiştir. Bu, sağlanamayacak bir yardımı ifade etmez sanırım. Vatandaşlarımızın durumunu bizzat yerinde gördüm. Gerçekten, gecenin ayazında, gündüzün yakıcı sıcağında açıkta kalmaları kendilerini perişan etmektedir. Sayın Hükümet ve ilgililerden rica ediyorum, Pazarcık ilçesinin felâkete uğrayan halkına gereken yardımı ve ilgiyi lütfen esirgemesinler. Tanrının vatanımızı ve vatandaşlarımızı daha elim felâketlerden koruması dileği ile sizleri saygı ile selâmlarım.” (TBMM, TD, D.3 C.15 B.126 s.246-247)

6.6. Veysi Kadioğlu'nun Biyografisi

Bu milletvekilinin bir önceki dönemde milletvekilliği yaptığı için biyografisi 13. dönem de incelendi.

6.6.1. Veysi Kadioğlu'nun Meclis Faaliyetleri

6.6.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

Bu dönemin meclis zabıtlarında, milletvekilinin herhangi bir faaliyetine rastlanmamıştır.

7. 15. DÖNEM TBMM'DE YER ALAN MARAŞ MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOĞRAFİLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ

7.1. Ahmet Tevfik Paksu'nun Biyografisi

Ahmet Tevfik Paksu 1926 yılında K. Maraş da doğdu. Annesinin adı Fatma, babasının adı Nurettin'dir. İlk ve ortaokulu Maraş da okuduktan sonra İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret okulundan 1948 yılında mezun oldu. Bir süre ticaret yaptıktan sonra K.maraş Belediyesinde muhasebeci oldu. Çeltik fabrikası açarak ticarete devam etti. 1966 ile 1968 yılları arasında Cumhuriyet Senatosu Maraş üyesi oldu. 39. Hükümet de Çalışma Bakanlığı görevi yaptı. Ahmet Tevfik Paksu evli ve 4çocuk babasıdır. (Tercüme-i Hal Kağıdı, 15. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:1103).

7.1.1. Ahmet Tevfik Paksu'nun Meclis Faaliyetleri

7.1.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

7.1.1.1.(1) 1974 yılı Ticaret Bakanlığı Bütçesi münasebetiyle

Maraş Milletvekili Paksu M.S.P. Grubu atlına Ticaret Bakanlığı Bütçesi üzerindeki görüşlerini söylemek üzere 24.05.1974 yılında Millet Meclisin de yaptığı konuşmada 1973 yılında, ticaret ve ödemeler dengesiyle birlikte gelişen petrol ambargosu ve petrolde meydana gelen aşırı fiyat artışları bütün dünya enflasyonun artırması neden oldu. Eski hükümet tarafından yapılması gereken zamlar yeni hükümet tarafından yapıldığını söyledi. Türkiye ithalat ve ihracat muvazenesini henüz sağlamış değildir. 1973 yılında ihracatımızın 1.317.000.000 dolar olmasına mukabil, ithalatımız 1 634 000 000 dolardır. Aradaki fark 314 000 000 dış ticaret açığı olduğunu söyledi. 1972 yılında ihracı yapılan tarım ve hayvancılık ürünleri 1973 yılında % 37 nispetinde, 1972 yılında ihracı yapılan sanayi ürünleri de 1973 yılında % 83 oranında bir artış göstermiştir dedi. Bunun da dış ticaret açığı için olumlu olduğunu söyledi. Ticaret Bakanlığı bütçesinde hükümetin desteklendiği belirtti. (TBMM, TD, D.4 C.4 B.84 s.785-786)

7.1.1.1.(2) 1975 Yılı Bütçe Kanunu tasarısı münasebetiyle

Maraş Milletvekili Ahmet Tevfik Paksu 18.02.1975 tarihinde Millet Meclisinde 1975 yılı bütçe tasarısı sebebiyle yaptığı konuşmada

“Sayıştay Başkanlığı Anayasanın 127. maddesine göre kurulmuş ve aynı maddede vazife ve yetkileri gösterilen bir kuruluştur. Kısaca, vazifesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına genel ve katma bütçeli kuruluşlarla, sermayesinin % 50' den fazlası bu tip kuruluşlara ait olan müesseselerin gelir ve gider hesaplarını tetkik, teftiş ve hükme bağlamaktır. Bundan başka, Kesin hesap kanun tasarılarının uygunluğunu tetkik etmek ve bu vazifelerini yaparken, tetkik ettiği müessese ve kuruluşların mevzuata muhalif olarak yaptıkları fiilleri ortaya çıkarıp, müsebbiplerini bulmaktır. Bu kısa izahatımızdan anlaşılacağı üzere, Sayıştay Başkanlığı çok büyük vazife ve salâhiyeti olan bir kuruluştur. Hiç şüphe yok ki, bu vazifelerin tam olarak yapılması, kanun ve mevzuata uymayan hususları ortaya çıkaracak ve

milletin parasını israf ve suiistimallerden büyük ölçüde kurtarmış olacaktır. Söz buraya gelmişken, bir hususu Büyük Meclise ve Büyük Türk Milletine arz etmeden geçemeyeceğim. Muhterem arkadaşlar, Türkiye bugün diğer buhranların yanında büyük bir ahlâk buhranı geçirmektedir. Mevcut Hükümet zamanı için söylemiyorum; nice yıldan beri, Türkiye'de rüşvet yaygın hale gelmiştir. Her yerde yolsuzluk, suiistimal, adam kayırma bütün şiddetiyle devam etmektedir ve maalesef, o hale gelmiştir ki, artık, ne veren, ne alan en küçük bir suçluluk ve eziklik duymamaktadır. Rüşvet alanlar hakkını aldığını, verenler de onun hakkı olduğunu düşünerek yapıyorlar. Bu hususu arz ettikten sonra, böyle bir devirde, Türkiye Büyük Millet Meclisi namına hareket eden Sayıştay Başkanlığının ne kadar büyük bir ehemmiyet kazandığı ortaya çıkmış bulunmaktadır. Sayıştay Başkanlığının, şu anda dokuz bine yaklaşan kuruluşa ait hesapları tam ve kâmil manada tetkik edip etmediğini bilmek mümkün değildir. Bilhassa, belediye, özel idare gibi kuruluşlara ait hesapların zamanında ve tamamen tetkik edilemediğini görmekteyiz. Bu hususun en yakın zamanda ortadan kaldırılarak, kati hesapların zamanında neticeye bağlanmasını istemek hakkımızdır. Bundan başka, yapılan tetkiklerin formalite olmaktan çok, esas ve mevzuata uygunluk yönünden yapılıp yapılmadığı meselesi çok mühimdir. Ancak, bu yönden yapılan tetkikle yolsuzluk ve suiistimler önlenemez. Tamamen tetkik edilemeyen müesseselerin ciddiyetlerinde, lâzım gelen hassasiyetler bulunmayabilir. Bu sebeplerden Sayıştay Başkanlığına icap ediyorsa - lâzım gelen elemanlar verilmeli ve tetkikin bütün kuruluşlara şamil hale getirilmesi sağlanmalıdır. Bilhassa, yıllardan beri Sayıştay bütçesinde defalarca söylenen ve bu Kuruluşun elektronik hesap cihazlarıyla teçhiz edilmesi keyfiyeti, mutlaka yerine getirilmeli ve zaman kaybı önlenmelidir. Bugün artık dünyada kendi imkânlarımızla iktifa etmek mecburiyetinde kaldığımız şu zamanda, millet olarak her türlü israftan, suiistimallerden, bilhassa lüks belâsından süratle kurtulmak mecburiyetindeyiz. O itibarla Sayıştay Başkanlığı, kendisine verilen bu kadar ciddî ve millet bekasıyla ilgili tetkik ve hüküm vazifesini lâyıkıyla yapmaya mecburdur. Sayıştay Başkanlığı, hesaplarda yalnız rakamların mutabakatı şeklinde tetkikten çok daha öte, sarfiyatlar millî menfaatlere uygun olup olmadığı yönünden mevzuata uygunluğu mutlaka esas alınmalıdır. 1975 yılı Sayıştay bütçesi geçen yıla nazaran % 25'e yakın artışla, 57 milyon liradan 71 milyon liraya çıkarılmıştır. 330 denetçiyle vazife görmekte olan Sayıştay Başkanlığının, yukarıda izah etmeye çalıştığımız hususları esas alarak vazife gördüğüne inanmak istiyoruz.” dedi. (TBMM, TD, D.4 C.9 B.41 s.154-155)

7.1.1.1.(3) 1977 Yılı Ticaret Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Maraş milletvekili Paksu 1977 yılı Ticaret Bakanlığı bütçe münasebetiyle Millet Meclisinde yaptığı konuşmada Ziraat Bankasının tarımı destekleyen ciddi bir statüye kavuşmasını istedi. Ahlak ve manevi değerlere önem verilmesini istedi. İmanlı ve ahlaklı nesillerin yetişmesi en önemli meselelerden biridir dedi. Ticaret Bakanlığı, içte ve dışta ticareti geliştirmek, müteşebbislerin mallarını değerlendirmek ve bilhassa dış pazar bulmada yol gösterici ve yardımcı olmak, hayati ve zarurî ihtiyaç maddelerini yeteri kadar ve zamanında normal fiyatlarını temin edebilmek ve hazırlamakla vazifeli olduğunu söyledi. 1976 yılında ise, 10 aylık ihracatınız şu şekilde gözükmektedir; ziraî

mallarımız 1 milyar 030 milyon dolar, sınai mallarımız 490 milyon dolar, yer altı mallarımız 89 milyon dolar. Yekûn: 1 milyar 609 milyon dolardır. 10 aylık ithal ise, 4 milyar 182 milyon dolardır; fark 2 milyar 573 milyon dolardır. 1976 yılının tüm açığı ise, 3 milyar 150 milyon dolar civarında gözükmekte olduğunu belirtti. Açığın kapanması için ihracatın geliştirilmesi sınai mamullerine önem verilmesi gerektiğini söyledi. Dış ticaret açığı giderek büyümektedir. Mal ihracımız, hızlı bir şekilde artan ithalât gereklerini karşılayamadığı gibi, işçi gelirlerinde görülen gerileme, dış açık ve finansmanını büyük mesele haline geldiğini söyledi. Biriken borçlar eğer çoğalmaya bu süratle devam ederse, çok vahim neticelere neden olacağını belirtti. Türkiye'de ihracatı arttırıcı ve ithalâtı önleyici esaslara yönelik tedbirlerin alınması gerektiğini söyledi. (TBMM, TD, D.4 C.52 B.52 s.714-715)

7.2. Ali Zülfikaroğlu'nun Biyografisi

Maraş Milletvekili Ali Zülfikaroğlu 1916 yılında Maraş'ın Andırın ilçesinde doğdu. Annesinin adı Ayşe babasının adı Ali'dir. Milletvekili Ali Zülfikaroğlu'nun eğitim durumu ilkökul okudu. Ortaokulun ikinci sınıftan ayrılarak çiftçiliğe başladı. Ali Zülfikaroğlu 15 dönem milletvekili seçimlerinde Demokrat Partiden adaylığını koyarak Maraş milletvekili seçildi. Evli ve 9 çocuk babası olan Ali Zülfikaroğlu 03.09.1988 yılında vefat etti. . (Tercüme-i Hal Kağıdı, 15. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:1106).

7.2.1. Ali Zülfikaroğlu'nun Meclis Faaliyetleri

7.2.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

7.2.1.1.(1) 1976 yılı Bayındırlık Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Ali Zülfikaroğlu 22.02.1976 yılı 63. birleşimin birinci oturumunda 1976 Bayındırlık bütçesi münasebetiyle yaptığı konuşmada Bayındırlık Bakanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü faaliyetleri hakkında görüş ve düşüncelerini kısaca, madde madde olarak şu şekilde sıraladı.

1. — Türkiye'de nüfusun köyden şehirlere göç etmesi, şehirleşmeyi hızlandırmıştır. Hızlı şehirleşme ve sanayileşmenin gelişmesi kara, hava deniz ve demiryolu ihtiyaçlarını artırmıştır. Yurdumuz Avrupa ile Ortadoğu memleketleri arasında önemli bir geçit mevkiindedir. Bu bakımdan her türlü yol politikasının yeniden tanzim edilmesi gerekmektedir.
2. — Karayollarımız gün geçtikçe eskimekte ve bozulmaktadır. Artan trafiği karşılayacak kapasitede değildir. Avrupa, Edirne, İstanbul, Ankara, Ortadoğu ülkeleri güzergâhlarında trafik çok artmıştır. Halbuki mevcut karayollarımız bu trafiği taşıyacak durumda değildir. Bu bakımdan trafiğin kesif olduğu güzergâhta karayollarının genişletilmesi, onarılması ve yeni güzergâhlar tespit edilip, yeni yolların yapılması gerekmektedir. Yıllardan beri inşaatı devam eden Gebze - İzmit otoyolu inşaatının 1979 yılında tamamlanacağı bildirilmektedir. Görülüyor ki, bu yolun inşaatı gayet ağır yürümektedir. Bu vaziyet karşısında Avrupa memleketlerini Ortadoğu'ya bağlayacak sürat yolunun yapılması hayal olacaktır.
3. — Hükümetin karayolu yapımı ve karayolları makine parkının yenilenmesi gibi konularda İran'la yapmış olduğu görüşmelerin sonu ve

olmuştur? TIR kamyonları ile İran'a gitmek üzere çeşitli ülkelerden gelerek yurdumuzdan geçen 2,5 milyon tonluk taşıma işini mevcut yollarımız karşılayamamaktadır. İran bu konuda kredi vaadinde bulunmuştur. Hükümetin beceriksizliği yüzünden İran'dan, henüz yol yapımı ile ilgili kredinin alınmadığını öğrenmiş bulunmaktayız. Halbuki, İran Bulgaristan'la TIR anlaşması imzalamıştır. Türkiye İran'la TIR anlaşması yapma imkânım elinden kaçırmıştır.

4. — Yıllık programlara konulan karayolları ile ilgili prensiplerin gerçekleşmediğini görmekteyiz. Trafik Türkiye'de bir facia halini almıştır. Trafik kazaları yüzünden her yıl rekor seviyede mal ve can kaybı olmaktadır. Trafikte düzenin sağlanamamasını, gelmiş geçmiş hükümetler için büyük bir acizlik ve ayıp olarak vasıflandırıyoruz. Demokratik Parti olarak «Karayolları Taşımacılığı ve Trafik Kanunu» nun bir an evvel çıkarılmasını temenni etmekteyiz. Ayrıla, yol trafik kontrolünün sağlanmasının ve park yeri sorununun çözümlenmesini temenni etmekteyiz.

5. — Cephe Hükümetini oluşturan partiler Ankara - İstanbul demiryolu hattının, «Hız yolu» olması için vaatlerde bulunmuşlardır. Bu konuda şimdiye kadar ne yapılmıştır? Bu yolun 450 km'ye ve 5,5 saate indirileceği ısrarla söylenmiştir. 1971 yılından itibaren bazı çalışmalar da yapıldığını duymaktayız. Sormak ve öğrenmek hakkımızdır. Şimdiye kadar bu iş neden sürüncemede kalmıştır?

6. — Demiryollarımız eskimiştir. Bunların yenilenmesi gerekmektedir, Bu konuda şimdiye kadar ne yapılmıştır?

7. — İstanbul ve çevresi için büyük kapasiteli bir limanın yapılması lâzımdır. Doğu Karadeniz, İzmir, Antalya ve Mersin'de de büyük kapasiteli limanlar inşa edilmelidir.

8. — Hava ulaşımını temin etmek için yeterli havaalanlarından yoksun bulunmaktayız. İstanbul Yeşilköy havaalanının tamamlanması lâzımdır. Ayrıca İzmir, Bursa, Antalya, Adana hava alanlarındaki inşaatın da bitirilmesi gerekmektedir. Trabzon, Samsun, Van, Erzurum, Erzincan, Elâzığ havaalanları ki inşaatın da bitirilmesi gerekmektedir. Trabzon, Samsun, Van, Erzurum, Erzincan, Elâzığ havaalanları her mevsimde gece ve gündüz hizmet verecek duruma getirilmelidir. Gaziantep havaalanı inşaatı tamamlanmalıdır.

9. — Kamu hizmeti için yapılan binalar pahalıya mal olmaktadır. Yurdumuz zelzele kuşağında bulunmaktadır. Zaman zaman meydana gelen zelzele felâketleri neticesinde resmî binaların ne kadar çürük yapıldığı ortaya çıkarmaktadır. Bu durum resmî inşaatların kontrol edilmediğini göstermektedir. Resmî inşaatlarda suiistimal iddiaları yaygındır. Bayındırlık Bakanlığı ihalelerde ve kontrollerde daha titiz davranmak zorundadır.

10. — İnşaat sektöründe girdi olarak kullanılan malzemeler, bazen büyük ölçülerde dışarıdan getirilmektedir. Bu israftan vazgeçilmelidir. Yurdumuzda her türlü inşaat malzemesi yapılmakta ve bunlar da yüksek standart düzeyine ulaşılmış bulunmaktadır.

11. — Şimdiye kadar «Devlet Proje Ofisi» nin kurulmamış olması büyük bir noksanlıktır. Devletin inşaat ve yatırımları için böyle bir teşekküle şiddetle ihtiyaç vardır,

12. — Memleketimizde devlet karayolu, köy yolu ve orman yolu arasında hiçbir koordinasyon yoktur Maalesef henüz bir kısım ilçeler, il merkezlerine

dahi bağlanmamıştır. Kendi seçim çevrem olan Kahraman Maraş'tan bir misal vermek istiyorum: Andırın - Kadirli arası henüz bağlanamamıştır. Keza Kahraman Maraş - Andırın arasında ise hiçbir bağlantı yoktur. Halbuki, Kadirli - Andırın – Göksün güzergâhı Güney Anadolu'nun bel kemiğini teşkil eden bir güzergâhtır. Bu güzergâhlarda yol yapımlarına, etüdü yapılarak derhal başlanması gerekmektedir. Türkiye'de il merkezine bağlı olmayan tipik ilçe Andırın ilçesidir. Bu bakımdan bu konu üzerinde ısrarla ve önemle durmaktayız. Bir ilçenin 1976 yılı Türkiye'sinde il merkezine bağlı olmamasını, yani yolun bulunmamasını esefle dile getiriyoruz. Bu gibi yollarda vatandaş hiç bir fedakârlıktan çekinmemektedir. Meselâ Andırın - Kahraman Maraş yolunun geçeceği güzergâhta arazisi bulunan vatandaşlar, bu yolun yapımı için lüzumlu araziye Devlete hibe etmeye hazırdırlar. Keza Kadirli - Andırın – Göksün arasında da yapılacak yol için vatandaşlar aynı fedakârlığı göstereceklerdir. Sayın Bayındırlık Bakanlığının ve Karayolları Genel Müdürlüğü teşekküllerinin dikkatlerine sunuyorum. Sayın milletvekilleri, Demokratik Parti, bayındırlık hizmetlerinin ilme, teknolojiye ve memleket gerçeklerine dayandırılmasını istemektedir; yol ve okul yapımına önem vermektedir. Devlet - müteahhit arasındaki münasebetler iyi tanzim edilmelidir. 2490 sayılı ihale Kanunu son derece eskimiştir, memleket ihtiyaçlarına cevap vermemektedir. Tasarısının hazır olduğunu öğrendiğimiz Devlet İhale Kanunu daha fazla geciktirilmeden derhal çıkarılmalıdır. Şeklinde sıraladı. (TBMM, TD, D.4 C.16 B.63 s.158-159)

7.2.1.1.(2) 1977 Yılı Bayındırlık Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Maraş milletvekili Ali Zülkadiroğlu 1977 yılı Bayındırlık Bakanlığı bütçesi için 22.02.1977 yılın 52.birleşimin 1.oturumunda yaptığı konuşmada Bayındırlık Bakanlığı ve bu Bakanlığa bağlı Karayolları Genel Müdürlüğü, yatırımcı kuruluşlar olduğunu söyledi. Ülkenin kalkınması ve gelişmesi için çok önemli altyapının yapılması bu Bakanlığın görevleri arasındadır dedi. Teknik eleman yetiştirmenin bu bakanlığın gelişmesi için önemli olduğu halde başarılı olamadığını söyledi. Teknik eleman kadrosunun her geçen gün zayıflaması, tecrübeli ve yetenekli personelin Bakanlığa terk etmesi karşısında, Sayın Bakanın müessir tedbirler alabildiği kanaatinde olmadığını söyledi. Demiryollarının ihmal edildiği karayollarına ağırlık verildiği, karayollarının masraflarının gün geçtikçe arttığını söyledi. Bayındırlık Bakanlığı ve Karayolları ile ilgili diğer konularda da hizmetin gereği şekilde yürütülmediğini belirtti. (TBMM, TD, D.4 C.24 B.52 s.683-684)

7.2.1.1.(3) 1977 Yılı Köy İşleri Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

1977 Malî Yılı Köy İşleri Bakanlığı Bütçesi üzerinde Demokratik Parti adına yaptığı konuşmada Köy İşleri Bakanlığı, köylerimizin hızlı kalkınmasını sağlamak amacıyla kurulmuş olduğunu Köylerimizin kalkınması ise, Türkiye'nin kalkınması demek olduğunu söyledi. Fakat Köyün ve köylünün hayat seviyesi ve geliri, diğer gruplara göre çok düşük olduğunu belirtti. Köy İşleri Bakanlığı bir parti merkezi haline getirildiğini. YSE müdürlerinin çoğu, Hükümet partilerinin il başkanları gibi çalışmakta olduğunu, «Köyün yolu yapılacak, suyu getirilecek» diye muhtarları, YSE müdürleri önce A. P. teşkilâtına yollamakta ve oradan emir ve onay almalarını tavsiye etmekte

olduğunu belirtti. Devlet ve bütçe imkânlarının köylüye yeterince aktarılmadığı söyledi. (TBMM, TD, D.4 C.25 B.54 s.226)

7.3. Halit Evliya'nın Biyografisi

Maraş Milletvekili Halit Evliya 1939 yılında Maraş da doğdu. Annesinin adı Şerife babasının adı Mustafa'dır. Halit Evliya ilk okulu Maraş' da okudu. Daha sonra İstanbul da öğrenimini devam ettirerek Saint Joseph Lisesini bitirdi. İstanbul Eczacılık Fakültesini girdi, 1963 yılında eczacılık fakültesinden mezun oldu. Askerliğini İstanbul Kasımpaşa Deniz Hastanesinde bitirdi. Askerliğini tamamladıktan sonra 1966 yılında Maraş'a dönerek siyasi hayata atıldı. Adalet Partisine giren Halit Evliya 1968 yılında Adalet Partisi Maraş il başkanı seçildi. 4 yıl boyunca il başkanlığı yürüten Halit Evliya 1973 seçimlerinde Adalet Partisi milletvekili olarak meclise girdi. Bir süre eczacılık yapan Halit Evliya evli ve 4 çocuk babasıdır. Evliya 09.11.1997 yılında vefat etti (Tercüme-i Hal Kağıdı, 15. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:1102).

7.3.1. Halit Evliya'nın Meclis Faaliyetleri

7.3.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

7.3.1.1.(1) 1974 yılı Cumhurbaşkanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Maraş milletvekili Halit Evliya Millet Meclisinde 19.05.1974 yılı 79.birleşimin 1.oturumunda Cumhurbaşkanlığı Bütçesi üzerine yaptığı konuşmada Cumhurbaşkanının Anayasamızın verdiği görev ve yetkilerinin, daha aktif bir şekilde yürütülmesi gereken bir dönemde olduğunu söyledi. Cumhurbaşkanının hısım akraba nedenlerle kanunları zorlayarak tayin yapmasını doğru bulmadığını söyledi. Cumhurbaşkanının bir köşkten diğer köşke halı taşıma gibi mefruşat işleriyle uğraşmamasını söyledi. (TBMM, TD, D.4 C.4 B.79 s.203)

7.3.1.1.(2) Yüksek Dereceli Memurlarından Bazılarının Siyasî Toplantılara Katıldıklarına İlişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanından Sözlü Soru Önergisi

Kahraman Maraş Milletvekili Halit Evliya'nın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığın yüksek dereceli memurlarından bazılarının siyasî toplantılara katıldıklarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklarına Bakanından sözlü soru önergesi verdi. (TBMM, TD, D.4 C.12 B.75 s.82)

7.3.1.1.(3) 1976 yılı Dışişleri Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Maraş Milletvekili Evliya konuşmasının başında görevleri başında şehit olan bakanlık çalışanlarından Daniş Tunalıgil, İsmail Erez, Talip Yener, Beyrut büyükelçisi Oktar Cerit'i rahmetle anarak Dışişleri Bakanlığı mensuplarına ve Büyük Türk Milletine başsağlığı diledi.

Dışişleri Bakanlığı bütçesini, dünyanın siyasî çalkantılar içinde bulunduğu, ekonomik ve sosyal bunalımların arttığı ve Türkiye'nin hayati dış meselelerle karşı karşıya bulunduğu bir dönemde bulunduğunu söyledi. Doğu ve Batı blokunun liderliğini yapan iki süper devlet; Rusya ve Amerika olmak üzere, ülkelerin korkunç bir silâh

gücüne ulaşmaları sonunda, bloklar arasında çıkabilecek herhangi bir çatışmanın, insanlık için ne denli bir tehlike olacağını belirtti. Siyasî ve hukukî bir neticeye vardırılmamış bir Kıbrıs davası; Amerikan silâh ambargosu, Ege kıta sahanlığı meselesi ve karşımızda bir dünya kamuoyu... İşte Hükümetin 1975 Nisanında göreve başlarken devraldığı başlıca önemli dış konuların bunlardır dedi. Konuşmasında özetle:

“Türkiye gibi her zaman ve zeminde barışı savunan bir ülkedir. Yunanistan gibi komşusunun topraklarını ele geçirmeyi hedefleyen bir ülkenin komşu olmasının kadersizlik ve şanssızlık olduğu bilmeliyiz. Yunanistan’ın Kıbrıs’ta örgütlenerek Kıbrıs Türklerine çeşitli işkenceler yaptığı biliyoruz. Türkiye’nin de bu işkencelere daha fazla tahammül gösteremediği için 1960 Zürih Anlaşmasının kendisine verdiği garantör devlet yetkisini kullanarak Kıbrıs’a çıkarma yaptı. Ancak bu çıkarmada yanlış bir kararla erken ateşkes ilan etti. Birinci Cenevre Konferansı’nı da bu çıkarmadan sonra gittiği; konferanstan sonra Kıbrıs’a ikinci bir çıkarma harekâtı düzenledi. Ancak bu ikinci çıkarmanın dünya kamuoyunda bizi haksız konuma getirdi. Birleşmiş Milletlerin adadan yabancı devletlerin hemen çıkması gerektiğini söyledi. Bununla ilgili bir karar aldığı; propagandanın etkin bir silah olduğu zamanımızda propagandayı etkin kullanabilecek elemanların yetiştirilmesi gerektiği; bu konuyla ilgili yeni kadrolaşmaların yapılabileceği; Kıbrıs meselesiyle ilgili doğrudan Atina’yla irtibata geçilmesi gerektiği konularını ifade belirtmiştir (TBMM, TD, D.4 C.63 B.75 s.261-262).

7.4. İsmet Ağaoğlu’nun Biyografisi

İsmet Ağaoğlu 1933 yılında K. Maraş ili Türkoğlu ilçesine bağlı Göllühöyük köyünde doğdu. Annesinin adı Emine babasının adı Şihağa’dır. İlkokulu bitirdikten sonra ortaokulu 2.sınıfta ayrıldı. İsmet Ağaoğlu bir süre çiftçilik yaptı. Cumhuriyet Halk Partisine girişi 1950’den sonra oldu. 1960 yılında Gençlik kolları ilçe teşkilatında görev aldı. 1972 ile 1973 yılları arasında Türkoğlu C.H.P. ilçe başkanlığı görevini yürüttü. 14 Ekim 1973 tarihinde Milletvekili seçimlerinde C.H.P. K. Maraş milletvekili olarak meclise girdi. İsmet Ağaoğlu 11.07.1999 tarihinde vefat etti (Tercüme-i Hal Kağıdı, 15. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:1101).

7.4.1. İsmet Ağaoğlu’nun Meclis Faaliyetleri

7.4.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

7.4.1.1.(1) Kahraman Maraş ve Gaziantep İlindeki Bir Kaçak Sanığa ve Türkoğlu Kaymakamına İlişkin İçişleri Bakanından Yazılı Soru Önergisi

Kahraman Maraş Milletvekili İsmet Ağaoğlu’nun, Kahraman Maraş ve Gaziantep ilindeki bir kaçak sanığa ve Türkoğlu Kaymakamına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi verdi. (TBMM, TD, D.4 C.3 B.111 s.352)

İçişleri bakanı Oğuzhan Asiltürk önergeye cevap olarak 8 Haziran 1976 Salı günü Gaziantep de öğleden sonra başlayan ve ertesi gün, yani 9 Haziran 1976 Çarşamba gününe kadar devam olaylar operasyonla son bulduğunu söyledi. Anarşist grup Malatya

ve Kızıldere olaylarının intikamını almak maksadı ile böyle bir eyleme girdikleri anlaşıldı. Bu harekât sırasında zabıta kuvvetlerimiz biri polis, iki jandarma olmak üzere üç şehit vermiştir, 6 polis ve 1 er olmak üzere 7 yaralı olduğunu söyledi. Devlet Güvenlik Mahkemesi savcılarını olayı soruşturarak 22 kişiyi gözaltına aldı. Yapılan sorgulamadan sonra 10 kişi serbest bırakıldığı anlaşıldı. (TBMM, TD, D.4 C.20 B.111 s.213-214)

7.4.1.1.(2) Kahraman Maraş İli Sınırları İçindeki Belediyelere İlişkin İmar ve İskân Bakanından Yazılı Soru Önergesi

Kahraman Maraş Milletvekili İsmet Ağaoğlu'nun, Kahraman Maraş ili sınırları içindeki belediyelere ilişkin İmar ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi verdi. (TBMM, TD, D.4 C.3 B.111 s.352)

7.5. Mehmet Pamuk'un Biyografisi

Mehmet Pamuk 1939 yılında Maraş'ın Elbistan ilçesinin İğde Köyünde doğdu. Annesinin adı Fatma babasının adı Veli'dir. İlkokulu İğde köyünde tamamlayan Mehmet Pamuk, ortaokul ve liseyi 1963 yılında Adana İmam Hatip Ortaokulunda tamamladı. Aynı yıl İstanbul Yüksek İslam Enstitüsüne kayıt oldu. 1967-1968 yılında Enstitüden mezun oldu. 1968 yılında askere giden Mehmet Pamuk yedek subay oldu. Teğmen rütbesiyle 1970 yılında askerlik vazifesini tamamlayarak terhis oldu. Aynı yıl Malatya Merkez Vaizliğine tayin edilen Mehmet Pamuk 3 yıl vaiz olarak görev yaptı. 14 Ekim 1973 seçimlerinde Milli Selamet Partisi Maraş Milletvekili seçildi. (Tercüme-i Hal Kağıdı, 15. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:1104).

7.5.1. Mehmet Pamuk'un Meclis Faaliyetleri

7.5.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

7.5.1.1.(1) 1975 Yılı Cumhurbaşkanlığı Bütçesi Münasebetiyle

1975 malî yılı Cumhurbaşkanlığı Bütçesini görüşmelerinde Millî Selâmet Partisi Grubunun görüşlerini söylemek üzere söz alan Mehmet Pamuk Cumhurbaşkanlığı bütçesi 1975 yılı için 17.526.801 lira olarak tespit edilmiştir. Geçen yıl, 12.887.969 lira iken, bu, yıl 4.638.842 lira artışla, 17.526.801 liraya yükseldiğini söyledi. Genel bütçeye göre artış oranı fazla görülmektedir. Bu artışın da özellikle, personel giderleriyle, tüketim maddeleri ve malzeme alımlarında olduğu dikkati çekmektedir. Ayrıca, tazminat ve ödüller bölümünde de, 1 milyona yakın artış var olduğunu söyledi. Cumhurbaşkanının fakir vatandaşlara, fakir talebelere, dernek, birlik, sandık, kurum, vakıf ve benzeri teşekküllere yapacağı yardıma ayrılan meblâğ azdır. Bu, 160 binden 170 bine çıkarılmıştır. Bunlarla beraber bu bütçeye müspet oy vereceklerini söyledi. 14 Ekim 1973 genel seçimleri hiç bir partiye yalnız başına Hükümet kurma imkânı vermediğini bunun neticesinde, millî beraberlik hükümeti, azınlık hükümeti ve koalisyon hükümeti gibi modeller üzerinde durulduğunu, bazı alternatifler de denendiğini, üç buçuk aya yakın bir zaman sonra, Millî Selâmet Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi Koalisyonu kurulmuştur dedi. Bu üç aydan fazla süren hükümet buhranı sırasında, hükümet kurulması hususunda Sayın Cumhurbaşkanımızın çabalarını şükranla andıklarını söyledi. Konuşmasında dış münasebetlerimize değinerek; Kıbrıs

Barış Harekâtı hedefine ulaşmıştır. Ancak, Kıbrıs meselesi nihai çözüme bağlanmamıştır dedi. Kıbrıs zaferini masa başında da perçinlemek mecburiyetindeyiz. Bu hususta coğrafi temele dayalı - Millî Selâmet Partisinin görüşten istikametinde - Federe Türk Devletinin ilânı atılmış bir müspet adımdır. Sayın Cumhurbaşkanımızın Kıbrıs zaferindeki önemli katkılarını da hatırlatmak istiyoruz. Amerika'nın yardımı kesmek istemesi önemli değildir. Asıl önemli olan, Amerika'nın tek taraflı olarak yardımı kesebilmesidir. Bu, aslında bizim için faydalı olmuştur. Bundan sonra inşallah Türk harp sanayiinin kurulacağına inanıyoruz dedi. Kıta sahanlığı ayrı bir meseledir. Bütün bunlar göz önüne alınırsa, Hükümet buhranının uzamaya tahammülü olmadığını görürüz. İşte bunun için bu hususlara temas ettim. Bu hadiseler bize şunu göstermektedir ki, anarşik olaylara dur diyecek, üniversiteye çalışma imkânı verecek, pahalılığı önleyecek, temel gıda madde sıkıntılarını giderecek, dış ülkelerle münasebetlerimizi yeniden tanzim edecek, partilere dayalı güçlü bir hükümete ihtiyaç olduğunu söyledi. Bundan önceki hükümet buhranının çözülmesinde Sayın Cumhurbaşkanımızın samimî gayretlerini bu sefer de esirgemeyeceğine inanıyor ve bekliyoruz dedi. Cumhurbaşkanlığı bütçesine olumlu baktıklarını söyledi. (TBMM, TD, D.4 C.9 B.41 s.143-144)

7.5.1.1.(2) Son Yağışlar Nedeniyle Meydana Gelen Sel Baskınlarının Kahraman Maraş ve Çevresinde Sebep Olduğu Hasarlar ve Alınması Gereken Tedbirler Münasebetiyle

Maraş ili Elbistan-Afşin ilçeleri büyük bir ova üzerinde kurulduğunu söyledi. Ceyhan nehri bu ovadan doğar. Söğütlü, Sarsak gibi birkaç tane çay bu ovayı yararak Ceyhan nehrine karışır. Her sene yaz mevsiminde şiddetli yağışlarda bu çaylar taşar, Ceyhan nehrinin önünü keser, nehir geriye doğru gider. Bu durumda yapılması gerekenler şunlardır.

Birincisi; bir an evvel buradaki yaşayan vatandaşlara ellerini uzatıp, kışın en şiddetli geçmiş olduğu bir bölge olduğunu düşünerek, bir an evvel, öncelikle tamamen evleri yıkılıp, oturamaz hale gelen bu vatandaşlara acele olarak nereyi arzu ediyorlarsa, en uygun yer nere ise oraya bir köyün kurulması ve bu vatandaşların oralara taşınması. İkincisi; gıda, yiyecek yardımlarının tatmin edici şekilde, ihtiyacı karşılayacak şekilde gönderilmesi. Üçüncüsü hayvan yemi hususu idi. Ancak, vakit geçti. Dereler ıslah edilmeli, barajlar yapılarak sorun çözülmelidir dedi. (TBMM, TD, D.4 C.12 B.76 s.108)

7.5.1.1.(3) 1976 Yılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Maraş Milletvekili Mehmet Pamuk 1976 yılı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bütçesi münasebetiyle yaptığı konuşmada “Bizler hastanelere gittiğimiz zamanda kapıcılarla karşı karşıya geliyoruz ve insan, bir insanın göstermesi gereken nezaketle karşılanmıyor. İlgili arkadaşlara sorduğumuzda, «Ne yapalım, hepsi ilkokul mezunu» deyip, işin içinden çıkıyorlar. Daha önceki koalisyon devresinde Sayın Bakanın yayınladığı bir tamim vardı. Parlamenterlere kolaylık gösterilmesi, onlara yardımcı olunması, bir önceliğin - onların durumu icabı - tanınması hususunda bir tamim var. Maalesef bu tamim idareciler tarafından personele ulaştırılmamıştır, bilinmemektedir ve bize insan dışı hareketlerle davranmaktadırlar. Bu hususta Sayın Bakanımızın almış olduğu bir tedbir var mı? İkinci husus: Bilhassa küçük yerlerde, hastanelerde, sayın doktorlar daima bir sürtüşme içerisindedirler. Bunların sürtüşmesinden, orada bulunan müstahdem istifade ederek gruplara ayrılmakta ve bundan en büyük sıkıntıyı da

vatandaş çekmektedir. Bunun bir örneğini, kendi seçim bölgem olan Kahraman Maraş'tan verebilirim. Neticede Sayın Bakan, Bakanlık, oradaki doktorların tayinini çıkarmıştır, güçlülük. Ama mesele yine halledilmiyor. Bu hususta aldıkları bir tedbir var mıdır? Üçüncü bir sualım, kendi seçim bölgem olan Kahraman Maraş'ın hastane sorunları üzerindedir. 150 bine yaklaşan bir nüfus, çevresiyle beraber büyük bir kitleyi bulan bir nüfus, bir bölge; maalesef hastanesi her türlü tedavi imkânlarından mahrum. Hatta şu anda yataklarına bakıldığı zaman hemen bütün yatak yüzleri ve çarşaflarının toplanıp çöpe atılması gerekecek bir durumdadır. Burası için bir yardımları olacak mıdır? Başka bir sualım: Sosyal hizmetlerde istihdam edilmek üzere elemanlar yetiştirmekte, yani sosyal hizmet uzmanları yetiştirilmektedir. Bu cümleden olarak gerek hastanelerde, gerekse sağlık merkezlerinde istihdam edilmek üzere yüksek tahsil yapmış din görevlisini tayin etmeyi, istihdam etmeyi düşünüyorlar mı? Biz, bunun çok faydalı olduğuna inanıyoruz. Florance Nightingale, inancının icabıdır ki, bugün sembolleşmiş ve yapılan hastanelere bunun ismi verilmektedir.” dedi. (TBMM, TD, D.4 C.16 B.64 s.393-394)

7.5.1.1.(4) 1977 Yılı Cumhurbaşkanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Maraş Milletvekili Mehmet Pamuk 1977 Cumhurbaşkanlığı bütçesi münasebetiyle Milli Selamet Partisi yaptığı konuşmada cumhurbaşkanının veto yetkisi kullanarak yeniden görüşülmek üzere bazı kanunları gerekçeleriyle birlikte iade etti. Veto edilen kanunların gerekçeleri Meclisi ikna edemedi. Millî Eğitim Temel Kanununda değişiklik yapan kanunlardır ki bunlardan birisi 1929, diğeri de 1930 numaralı kanunlardı. Birisiyle, meslek liselerinin kanuna dayat olarak açılması sağlanıyor; diğeriyle de, meslek liseleri mezunlarına üniversiteye girme hakkı tanımıyordu. Bunlar ayrı ayrı şeyler olduğu halde, her iki kanunun vetosunda, veto gerekçesi aynı olarak yazılmıştı. Bunun da tutarsız olduğu açıkça görülmekte. Bu kanunların iade edilmesinde fırsat eşitliği prensibi gözden uzak tutulmuştur dedi. Bunu, geçen sene yine bütçe konuşmalarında da ayrıca hatırlatmıştık; tekrar hatırlatıyoruz ve yine hatırlatmamıza da devam edeceklerini söyledi. Cumhurbaşkanlığı makamına, 15 senatör tayin etmek yetkisini vermiştir. Cumhuriyet Senatosunun şekli göz önüne alındığında

1. Genel oyla seçilenler,
2. Milli Birlik Komitesi Başkan ve üyeleri,
3. Emekli Cumhurbaşkanları,
4. Kontenjan senatörleri

Şeklinde cumhuriyet senatosunun olduğu görülmektedir dedi. Millet iradesini temsil eden bir meclisin özelliğini taşımadığını söyledi. Anayasamızın 72. maddesinde, 15 Senato üyesini seçme hakkının Cumhurbaşkanlığına verildiğini beyan etti. Buda millet iradesine uygun olmadığını söyledi. Başkanlık sisteminin gelmesi ile birçok sorunun çözüleceğini söyledi. Birçok problemler, bu sistemin memleketimizde olmamasından ileri söyledi. Geçirmiş olduğumuz birçok buhranların, başta Hükümet buhranının asıl sebebi budur. Bunu biz her defasında söyledik, söylüyoruz, yine de İnşallah söyleyeceğiz muhterem milletvekilleri diyerek konuştu. Memleket için çok önemli bir husus olduğunu Başkanlık sisteminin uygulandığı ülkelerde buna bağlı birçok problemlerin halledilmektedir dedi. Buna örnek olarak, bir Hükümet buhranı, Cumhurbaşkanının Meclislere muhatap olması ve Meclislerde kendini ve makamını müdafaa edebilmesi gibi sorunların görülmediğini Millî Selâmet Partisi olarak,

başkanlık sisteminin millî görüşe ve millî bünyemize daha uygun olacağı kanaatinde olduklarını söyledi. (TBMM, TD, D.4 C.24 B.47 s.195-196)

7.6. Mehmet Özdal'ın Biyografisi

Bu milletvekilinin bir önceki dönemde milletvekilliği yaptığı için biyografisi 14. dönem de incelendi

7.6.1. Mehmet Özdal'ın Meclis Faaliyetleri

7.6.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

7.6.1.1.(1). Eğitim Enstitüsü ile Öğretmen Lisesinin Öğrenci Alış Şekline İlişkin Millî Eğitim Bakanından Yazılı Soru Önergesi

Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Özdal'ın, Millet Meclisinde Milli Eğitim Bakanlığına Kahramanmaraş Eğitim Enstitüsü ile Öğretmen Lisesinin öğrenci alış şekline ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi verdi. (TBMM, TD, D.4 C.14 B.49 s.868)

7.6.1.1.(2). 1976 yılı Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Mehmet Özdal 25.02.1976 yılı Millet Meclisinin 66.birleşimin 3.oturumunda C. H. P. Meclis Grubu adına, Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bütçesi hakkında görüşlerini ve eleştirilerini sundu. Yaptığı konuşmada Nüfusumuzun % 65'inin, geçimini tarımdan sağladığını, gayri safi millî hâsılanın % 30'unun tarım sektöründen geldiğini ve yine toplam ihracatımızın % 63,2'sinin tarım ürünlerinden sağlandığını söyledi. Tarımın bu denli önemine rağmen, sorunları her geçen gün daha büyük boyutlara ulaşmaktadır dedi.

Konuşmasında “Bakanlık, halen çok eski ve o günün koşullarına göre hazırlanan, bir Teşkilât Kanununa göre yönetilmektedir. Geleneksel yöntemlerin gittikçe değişmesi, yeni yöntem ve tekniklerin daha yaygın kullanılması nedeniyle çağımızdaki tarım, büyük bir teknoloji düzeyine ulaşmış bulunmaktadır. Hızla ilerleyen teknoloji, tarım kesiminde yer alan bölümleri gittikçe büyüyen boyutlara götürmektedir. Tarımın temel unsurları olan; güneş enerjisi, iklim, toprak, su ve bitki örtüsü gibi doğal kaynaklar, bugün geliştirilmiş biyolojik, fiziksel, kimyasal ve mekanik girdilerin kullanılması ve modern tekniklerin uygulanması sonucunda gelecek kuşaklara güven verecek rasyonel ölçülere ulaşmıştır. Ülkemizde tarım, bu anlamda bir çalışmadan yoksun olduğu gibi, örgütlenme bakımından da çok gerilerde kalmıştır. Tarımsal görev ve hizmetlerle yükümlü olan Bakanlık, tarımın bünye özelliklerine ve önkoşullarına göre örgütlenme ve çalışma zorunluluğundadır. Bu nedenle Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının bünye ve hizmetlerinin yeniden düzenlenmesine ve güçlendirilmesine çok ivedi olarak ihtiyaç vardır. Bakanlık örgüt ve görevleri, zaman zaman başka bakanlıklara aktarılmış veya kuruluşlar eksik bırakılmıştır. Bünyede kalmış olan kuruluşlar arasında ise, koordinasyon ve bütünleşme yoktur. Aynı şekilde genel müdürlüklere bağlı alt kesimlerde de yönetim ve kontrol güçlükleri kendini göstermektedir. Taşra üniteleri

arasında da hiçbir koordinasyon yoktur. Böyle bir iş akımı, sevk ve idare ilkelerinin en önemlilerinden biri olan kumanda birliği esasını sarsmaktadır. Böylece, köye ve köylüye giden hizmetin niteliği ve etkinlik derecesi istenilen seviyede tutulamamaktadır. Bakanlığın önemli faaliyet kollarından biri de hayvancılıktır. Ülkemiz hayvancılık yönünden doğal olarak büyük bir potansiyele sahiptir. Her yıl giderek artan hayvan sayısı bakımından dünya ülkeleri arasında ön sıralarda yer almamıza rağmen, verim yönünden en geri sıralarda bulunmaktayız. Toplumsal beslenme yönünden hayvansal orijinli gıda maddelerine ve bu arada ete olan ihtiyacın büyük bir önem taşıdığı bilinmektedir. Ancak, üretim ve bu arada tüketimimiz ileri ülkelere kıyaslanmayacak derece düşük bulunmaktadır. Fert başına düşen protein miktarı günde 19,3 gram gelişmiş ülkelerde 50 - 75 gramdır. Hayvansal ürünlere yurt dışı talepleri de gider ayak artmaktadır. Başta Arap ülkeleri gelmektedir. Keza Ortak Pazar ülkelerinde de 801 bin tona çıkan et açığı halen mevcuttur. Dünya nüfusunun halen 500 milyonu açlık içindedir ve binlerce kişi açlıktan ölmektedir. Nüfus patlaması karşısında gelecek kuşakların sorunları daha da büyüyecektir. Hayvancılığımızın ülke ekonomisindeki önemine rağmen, bir türlü çözilemeyen önemli sorunları vardır. Teknik bilgi yetersizliği, hayvan ıslahı alanında yetersizlik, hayvan hastalıkları ile savaşta yetersizlik, beslenmede yetersizlik, pazarlamada yetersizlik, kredi politikasında yetersizlik, örgütlenmede yetersizlik, yatırımlarda yetersizlik, yasalarda yetersizlik ve nihayet kamu kuruluşlarında yetersizlik vardır. Bunlar satır başları olarak sayabileceğim ve acil çözüm bekleyen önemli hayvancılık sorunlarımızın bir bölümüdür. Halen Bakanlık bünyesinde on adet Genel Müdürlük hayvancılık konusunun çeşitli dalları üzerinde hizmet vermektedir. Tek tek isimlerini saymak dahi çok zaman alacaktır. Bu birimler arasında hakiki bir koordinasyon ve işbirliği yoktur. Netice olarak Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, isim değiştirmesinin dışında, tarımın bünye özelliklerine ve önkoşullarına göre örgütlenmeli ve bugünün teknolojik ve kamusal gelişmelerine paralel olarak, tarımsal çalışmaları modernleştirilmeli ve köye, özlenen ileri bir düzeyde hizmeti götürmelidir” dedi. Mehmet Özdal ayrıca çiftçiye traktör almada yardım sağlanması ve destek olunmasını istedi. Tohumluk üretimi ve dağıtım konusunda da beklenen hedeflere ulaşılamamış ve başarılı hizmet verilemediğini söyledi. (TBMM, TD, D.4 C.17 B.66 s.99-100)

7.7. Oğuz Söğütlü'nün Biyografisi

Maraş Milletvekili Oğuz Söğütlü 1933 yılında Maraş'ın Elbistan ilçesinde doğdu. Annesinin adı Fatik, babasının adı Hulusi'dir. İlkokul ve ortaokulu Elbistan da okudu. Lise öğrenimini ise İstanbul Kabataş Erkek Lisesinde tamamladı. Oğuz Söğütlü İstanbul Üniversitesi Eczacılık fakültesini kazandı. 1963 yılında Eczacılık Fakültesinden mezun olarak eczacılık yapmaya başladı. 14 Ekim 1973 yılında yapılan Milletvekili seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi Maraş milletvekili seçildi. CHP'den 15. ve 16. dönem Kahramanmaraş Milletvekilliği yapan Oğuz Söğütlü 27 Eylül 2012 yılında vefat etti. . (Tercüme-i Hal Kağıdı, 15. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:1105).

7.7.1. Oğuz Söğütlü'nün Meclis Faaliyetleri

7.7.1.1. Meclis Konuşmaları ve Soru Önergeleri

7.7.1.1.(1). Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne Atanan Kişiye İlişkin Başbakandan Yazılı Soru Önergesi

Kahraman Maraş Milletvekili Oğuz Söğütlü'nün Bağ - Kur Genel Müdürlüğüne atanan kişiye ilişkin Başbakanlığa yazılı soru önergesi verdi. (TBMM, TD, D.4 C.14 B.54 s.980)

8. 16. DÖNEM TBMM'DE YER ALAN MARAŞ MİLLETVEKİLLERİNİN BİYOĞRAFİLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ

8.1. Halit Evliya'nın Biyografisi

Bu milletvekilinin bir önceki dönemde milletvekilliği yaptığı için biyografisi 15. dönem incelendi.

8.1.1. Halit Evliya'nın Meclis Faaliyetleri

8.1.1.1. 1980 Yılı Dışişleri Bakanlığı Bütçe Münasebetiyle

Maraş Milletvekili Halit Evliya 1980 yılı bütçesi münasebetiyle yaptığı konuşmada Dışişleri bakanına görev başında şehit edilen dış temsilciler için başsağlığı diledi. Türkiye'nin dış politikasında fazla değişiklikler olmadığını söyledi. Cumhuriyetten bu yana görev alan hükümetlerin çoğu, ülkenin çıkarlarını doğru değerlendirmiş ve dış politikadaki isabetli kararlarıyla ülkemizin badirelere sürüklenmesini önlemişlerdir dedi. Konuşmasında Rusya ile olan ilişkilere de Rusya'nın Kurtuluş Savaşında Milli Mücadeleye destek olduğu iyi ilişkilerin kurulduğunu söyledi. Daha sonra Rusya'nın bu emperyalist yayılma arzusu karşısında, Amerika Başkanı Truman, ülkelerin bütünlüğüne yönelik müdahalelere karşı Birleşik Amerika'nın vaziyet alacağını bildirdi. Truman Doktrini diye sonradan adlandırılan bu hareketten bir ittifak doğdu. İşte NATO böyle bir ittifaktan doğmuştur değerli arkadaşlar dedi. Türkiye böyle bir ihtiyaçtan NATO'ya girmiş güvencesini Batı ittifakında görmüştü. Halit Evliya konuşmasında Sovyet Rusya tarafından verilen bir notada bakınız ne diyordu: «Gürcistan ve Ermenistan Cumhuriyetlerinin tarihi, coğrafi ve ırki tetkikler sonunda elde ettikleri ilmi gerçeklere göre, Doğu illerinden bazılarının bu Cumhuriyetlere ait olduğu tespit edilmiş» gereğinin ifası isteniyordu. Rusya'nın bu yayılmacı politikasını üzerine Türkiye NATO'ya girerek kendini güvence altına aldı. Yaptığı konuşmada şunları söyleyerek devam etti.

“Değerli arkadaşlarım, 22 aylık Ecevit Hükümet dönemini Türk dış politikası için şanssız bir dönem olarak görüyoruz. Zamanın Başbakanı, Avrupa'da basına verdiği demeçte «Bir Sovyet Rusya tehlikesine inanmadığımı» söyler, birkaç gün sonra NATO'nun bildirisinde yer alan Sovyetler Birliğinin saldırgan emellerinin devam ettiğine dair alınan karara (ki doğrudur. Afganistan işgali bunu kanıtlamıştır) imza atabilmiştir. Sayın Ecevit, kimi zaman NATO'nun en güçlü müttefiki olmaya talip olmuş, kimi zaman Sovyetler Birliğinden tehlike gelmeyeceğini söylemek suretiyle bir anlamda NATO'yu gereksiz sayacak kadar çelişkili, bir başka zaman Amerika'ya kafa tutacak kadar iddialı «Gölge etme başka ihsan istemem» diyor.

Ama dönüp birçok ihsan için Amerika'yı suyu yapacak kadar dönüşü çabuk ve unutkan. «Duvarın öbür tarafına geçerim ha..» diye Batıya rest çekecek kadar cüretkâr ve kabadayı, neticesinin Türkiye'ye ne sağlayacağını, neler sağlayacağını bilemeyecek kadar hesaptan yoksun. Sayın milletvekilleri, İran olaylarıyla başlayıp, Afganistan işgaliyle son bulan gerginlik sonrası Amerika Başkanı Carter, Rusya'nın sıcak denizlere inme arzusu karşısında ciddi bir vaziyet almıştır. Basra Körfezi ülkelerine yapılacak bir müdahalenin Amerikan çıkarlarına karşı bir girişim olarak

değerlendirileceğini ve derhal mukabele göreceğini Rusya'ya bildirmiştir. Bir taraftan Çin'e askeri malzeme satacağını açıklarken, bir taraftan Ortadoğu ülkelerine ekonomik yardım yapacağını ifade etmiştir. Bu bölgede hareket kabiliyeti yüksek yeni güçler için İngilizlere ait olan Hint Okyanusundaki adalarda üs kurma teşebbüslerine girmiştir. Bütün bunlardan anlaşılacağı gibi, Amerika'nın Ortadoğu da daha ciddi tedbirler alma mecburiyetini duyduğunu görüyoruz. Sayın milletvekilleri, İslam ülkeleriyle olan münasebetlerin daha da geliştirilmesinden yanayız. Ekonomik ve kültürel işbirliğinin arzu edilen düzeye ulaşmadığı vakıadır. Hükümetin, bu ilişkileri geliştireceğini umuyoruz. Komşumuz İran'ın kısa süre içerisinde kendi problemlerini halletmesini ve politik istikrara kavuşmasını temenni ediyoruz. Hükümetin, AET'ye tam üye olarak girme teşebbüsünü cesur ve olumlu karşılıyoruz. Türk işçisi ve sanayicisi Avrupa'da rahat dolaşabilmelidir. Avrupa, Türkiye'ye bir başka türlü bakmalıdır. Yalnız tekstil sanayiimiz başlı başına bir imkândır. Yalnız turizm sanayiimiz başlı başına bir imkândır. Yalnız turizm potansiyeli Türkiye'nin sıkıntılarını giderebilir. AET ile ilişkiler istenilen düzeye ulaştığında ekonomimizin kendi kabuğuna çekilmeden kurtulup, rekabetin getireceği kamçılama ile istenilen atılımı yapacağına inanıyoruz. CHP iktidarı zamanında dondurulması istenilen AET ilişkilerine yeniden önem verilmesini olumlu karşılıyoruz” dedi (TBMM, TD, D.5 C.14 B.50 s.636-637)

8.2. Hasan Seyithanoğlu'nun Biyografisi

Hasan Seyithanoğlu 1939 yılında Maraş'ta doğdu. Annesinin adı Emine, babasının adı Mehmet'tir. İlkokul, ortaokul ve lise tahsilini Maraş'ta tamamladı. Ankara ilahiyat fakültesini kazanarak 1965 yılında mezun oldu. Ankara müftülüğünde göreve başlayan Hasan Seyithanoğlu daha sonra Diyanet İşleri Başkanlığında müfettiş olarak atandı. 1976 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı Başkan Yardımcılığına görevini yürüttü. 5 haziran 1977 yılında yapılan Milletvekili seçimlerinde Milli Selamet Partisinden adaylığını koyarak Maraş milletvekili seçildi (Tercüme-i Hal Kağıdı, 16. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:1347).

8.2.1. Hasan Seyithanoğlu'nun Meclis Faaliyetleri

8.2.1.1. Milli Eğitim Bakanlığında Yapılan Tayin ve Nakiller Konusunda Açılan Genel Görüşme Münasebetiyle

Hasan Seyithanoğlu Milli eğitim bakanlığındaki Tayinler konusunda yaptığı konuşmada yeni iktidar değişikliği ile öğretmenlerin bir kısmının tayin yapılacağı, adam kayırmacılığının olacağını söyledi. Öğretmen ailelerin parçalanacağını belirtti. Cumhuriyet Halk Partili arkadaşımız, bir ayırım getiriyor; öğretmenlerimizin bir kesimini devrimci sayarken, diğer kesimi çağdışı, sömürü düzeninden yana, faşist, teokratik devlet özlemcisi olarak adlandırılıyordu. Bu bakış açısıyla konu çözümlenemez. Bu, bir camia içindeki ayırımı daha da çoğaltacak ve sivriltecek bir anlayış olduğunu söyledi. Politikacılar kendi yedeklerinde gördükleri bir kısım öğretmeni dost, diğer kimseleri düşman saydıkça eğitimin düzelmesi beklenemez dedi. (TBMM, TD, D.5 C.2 B.98 s.465-466)

8.2.1.2. 1978 yılı Kültür Bakanlığı Bütçesi münasebetiyle

Hasan Seyithanoğlu 22.02.1978 tarihinde Kültür Bakanlığı bütçesi ile yaptığı konuşmada; Bir milletin, tarih içerisinde geliştirdiği kendine mahsus bir yaşama biçimini belirler. İnançlar, geçirdiği tarihi serüven, milletlerarası ilişkiler, bir milletin kültür varlığının oluşmasını sağlayan başlıca etkenler olmuştur. Her millet yaşadığı özel bir tarihi serüven sonunda özel kabiliyetlerinin geliştirdiği ayrı hayat tarzı edinirdi. Onun örf, âdet, sanat, edebiyat, folklor, müzik varlığı kültürünün birer unsurlarıdır. Bu bakımdan kültüre, her ulusun kendine özgü inanış, sanat ve fikir hazinesi denebilir. Bunlarsa her ulusun yaşama biçimini düzenlemiş olan unsurlardır dedi. Batı müziğine, opera ve balesine bir aydın olarak ilgi duymak olağandır. Hatta gerekli görülebilir. Ama bunların Türk Hükümetinin bir Kültür Bakanlığı hizmeti sırasına sokulup sokulamaması gündeme getirilmemeli midir? Batı Kültürünün uzantısı olan bu müzik ve balenin kendi müzik ve folklorumuzdan çok daha öne alınmış olmasını niçin tartışmıyoruz şeklinde konuştu (TBMM, TD, D.5 C.3 B.113 s.568).

8.2.1.3. Kahramanmaraş'ta Meydana Gelen Olaylarla İlgili Olarak Emniyete Götürülen Vatandaşlara İşkence Yapılmasına Dair İçişleri Bakanı İrfan Özaydınlı Hakkında Bir Gensoru Açılmasına İlişkin Önerge Münasebetiyle

Maraş Milletvekili Hasan Seyithanoğlu Maraş olaylarında karakollarda polisler tarafından vatandaşlara işkence yapıldığına dair konuştu. Konuşmasında:

“Kahramanmaraş'ta sahnelenen oyunla birçok vatandaşlarımız zulme re işkencelere uğramıştır. Sanık olarak karakollara getirilenler, gençler en vahşi ve sadist işkencelere tabi tutulmuştur. Bu sanık gençlere, kanunların öngördüğü adaletle muamele eden hâkim, cezaevi görevlisi, tel emriyle görevlerinden alınarak, bu şehir ve sanık gençler sadist ruhlu yeni görevlilerin eline terk edilmiştir. Ancak bir dönem Avrupa'sının engizisyon mahkemelerinde rastlanabilecek işkenceler bu Hükümetin zamanında, bu toprağın çocuklarına reva görülüyor. Karakola celp edilen sanık vatandaşlara, ağızlarına cop sokulmak suretiyle işkence yapılmıştır. Bu durum doktor raporu ile sabittir. Burada işkence nevilerini teferruatıyla saymak hepinizin tüylerini ürpertecektir. Fakat hepsi sabittir, belgeye müstenittir. Bu çocuklar, bu vatandaşlar bizim vatandaşlarımız; yurtlarımız işgale gelen düşmanın bile cesaret edemediği işkencelere maruz bırakılıyorlar. Hiç bir adalet, hiç bir hukuk ve insanlık duygusuyla bağdaştırılması mümkün olmayan işkenceyi hepimiz en yüksek sesimizle protesto ediyoruz. Bu ülkenin insanlarını birbirine eşit ve kardeş yapan bir anlayış, bir adalet anlayışı ile görev yapmak mecburiyetindedir Hükümet. Biz bu vasfı, bu iktidarın bu İçişleri Bakanında görmüyoruz” şeklinde konuşarak içişleri bakanı hakkında gensoru önergesini Milli Selamet Partisi olarak desteklediklerini söyledi. (TBMM, TD, D.5 C.5 B.141 s.505-506)

8.2.1.4. Milli Eğitim Bakanlığında Yapılan Uygulamaların Yasalara Aykırı Olup Olmadığını Saptamak Amacıyla Bir Meclis Araştırması Açılmasına İlişkin Önergesi Münasebetiyle

Hasan Seyithanoğlu 16.05.1978 tarihinde meclis de Turan Koçal ve arkadaşlarının Milli Eğitim Bakanlığının uygulamaları hakkında Meclis araştırması

önergesi münasebetiyle yaptığı konuşmada okullarda ülkücüleri tasfiye bahanesiyle yüzlerce öğretmenin kıyımına tabi tutulduğunu eğitim kurumlarına solun en ucundaki kişilerin getirildiğini söyledi. Her iktidara gelen hükümet kendi siyasi düşüncesine uygun düşen kadroları çevresinde toplamak geleneği içinde olduğunu söyledi. Enstitülerde idareci kadrolarına uygulanan kıyımı, bütün öğretim kadrosuna da uygulamanın hazırlığını bitiremediler, bu yüzden okulların hala kapalı olduğunu söyledi. Eğitim enstitülerinde mescitlerin kapatıldığını belirterek vicdan duygusunun ortadan kalktığını söyledi. (TBMM, TD, D.5 C.6 B.145 s.19-20)

8.2.1.5. Kahramanmaraş Olaylarına Sebebiyet Verdiği İddiasıyla Bakanlar Kurulu Hakkında Bir Gensoru Açılmasına İlişkin Görüşme Münasebetiyle

Kahramanmaraş olaylarıyla ilgili olarak verilmiş bulunan gensoru önergesi hakkında grubu adına söz Hasan Seyithanoğlu Kahramanmaraş'ta cereyan eden olayların dinamiğinde bir Alevi - Sünni çekişmesi asla yoktur. Bu olayları Alevi - Sünni çatışmasına dönüştürenler, kalabalıkları bu yola tahrik edip, yönlendirenler, yıllar yılı halkımıza kabul ettiremedikleri yabancı kaynaklı ideolojilerine böyle bir çatışmada vasat arayanlardır dedi.. Yüzyıllarca ziraatı ortak, ticareti ortak, işyeri ortak olan, sevinci ve kederi birlikte paylaşan insanların birbirine düşürüldüğünü söyledi. Türkiye'miz özellikle 20 yıldır, ülkemizin gelişme süreci içerisinde, ekonomik bağımsızlık açısından önemli hamleler yapma dönemlerinde kargaşalıkların şiddetlendirildiği, bir iç savaş gerilimine sokulduğu görmekteyiz dedi. «Sağ - sol» diyerek, «Kürt - Türk» diyerek, «Komünist - faşist» diyerek milletimizi bölmek isteyenler, gözü dönmüş politikalarını halk kitlelerine mal edemeyince, bu sefer de mezhep kavgaları ihdas etme yoluna girmişlerdir. Osmanlı Devletini, benzeri metotlarla parçalayanlar, bugün aynı metotlarla Cumhuriyetimizi parçalamak yoluna girmişlerdir dedi.(TBMM, TD, D.5 C.8 B.31 s.308-309)

8.2.1.6. 1979 Yılı Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

1979 yılı Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler bütçesi üzerinde Milli Selamet Partisi adına 22.02.1979 tarihinde Hasan Seyithanoğlu meclis de ki konuşmasında eğitim sistemimizde batının örnek alındığı hatta A'dan Z'ye batı eğitim sisteminin kopyasından ibaret olduğunu söyledi. Batı ülkelerinin kendi kültürlerinin isteklerine göre geliştirdikleri her sistemi çok geçmeden üzerinde asla kafa yormadan bizim yerli kültürümüze ve ihtiyaçlarımıza uygun mu düşünmeden aynen kabul etmemizin doğru olmadığını söyledi. Zihnen Batı'nın mağduru olarak yetişen bu öğrenciler, ülkeyi siyaseten de Batı'nın mağduru haline getireceklerini düşündüğünü söyledi. İnsanımızı böyle yetiştiren bir eğitim sisteminin değiştirilmesini fakat hamasi milliyetçilik propagandalarıyla değil yerli kültürümüze sahip çıkarak kendi kültürünü ve şahsiyetini hor görmeyen bir zihniyetin yeniden ortaya çıkarılması ile mümkün olduğunu söyledi.

Konuşmasında “Kulağı Batı müziği ile eğitilmiş ve o müziğe alıştırılmış bir kimse Beyaz Saray'a kolay kolay hayır diyemez, Kremlin'e kolay kolay hayır diyemeyeceğini söyledi. Uygarlığımızın yetiştirdiği fikir ve sanat adamların bile, çarpık Batıcı bakış ve ölçülerle öğretmeye kalkışırsanız; mesela bir Yunus'u, bir Mevlana' yi, bir Fuzuli'yi, bunların özüne hakaret edercesine, zorca ve komik bir tarzda hümanist ve laik bir açıdan yorumlayıp, öğretmeye çabalarsanız, böyle bir eğitime millidir diyemezsiniz. İtri'yi tanımayan, İbni Kemal'i, Ebu Suut Efendi'yi bilmeyen

ve anlamayan bir aydın yetiştirmeyi hedef almışsanız, konservatuvarınızla, opera ve balenizle Batı uygarlığının verilerini baş tacı etmişseniz, bu, yurt için bir başka aydın tipini ortaya çıkarmayı amaç edinmişsiniz demektir. Emperyalizme, hegemonyaya yenik düşmeye hazırlıklı, daha baştan Batı'ya mağdur bir aydın takımı yetiştiriyorsunuz demektir. Peygamberinin adını bilmeyen gençlerin yaşadığı bir toplumdur. Batı fikriyatı içinde, ancak muayyen bir düşünür grubu ile mahdut bulunan bir çeşit dinsizlik görüşü, bizim eğitim sistemimizin âdeta temel esprisini teşkil etmektedir. Bursa Tıp Fakültesinde, şu yakınlarda geçen bir olay şayanı dikkattir. Kantinde yemek duası yapan bazı öğrencilere bu fakültenin idaresi tarafından ceza verilmiştir. Hadisenin yorumunu yüksek takdirlerinize bırakıyorum. Bu hadisede yansıyan zihniyeti hangi ölçüyle değerlendireceksiniz” dedi. (TBMM, TD, D.5 C.10 B.59 s.561)

8.2.1.7. 1980 Yılı Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının 1980 yılı bütçesi üzerine söz alan Hasan Seyithanoğlu konuşmasında Türkiye, esas itibariyle bir tarım ülkesidir. Zengin yerüstü ve yeraltı kaynaklarımızla birlikte, zengin bir insan potansiyeline, sonsuz çeşitte tarımsal kaynaklara sahip olduğumuzu, şu halimizle bile, yiyeceğini ve giyeceğini üreten, bu suretle kendi kendine yeten nadir şanslı ülkelerden birisiyiz fakat birim başına tarımsal üretimin düşük olduğunu söyledi. 3203 sayılı Kanunla devlet teşkilatı içerisinde memleketin ziraat, hayvan ve orman yasaları tatbik edilmelidir dedi. Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde bulunan, tarımımızın gelişmesi için gayret sarf eden ziraat yüksek mühendisleri ve ziraat teknisyenleriyle ilgili mesleki görev ve yetki ve sorumluluklarını belirleyen kanun halen çıkarılmamış bulunmaktadır. Bu kanunun en kısa zamanda çıkarılması gerekmektedir. Ziraat alet ve makinelerinde herhangi bir standart tespit edilmeden, hangi bölgelerde ne tip makine kullanılması gerektiğine önem verilmeden ithal edilmektedir. Bu ithalat durdurularak, ülkemizin şartlarına uygun yerli ziraat alet ve makinelerinin yapımına başlanılmalı, zirai kredilerin dağıtımında düzensizlikler giderilmeli, zirai üretim planlaması yapılmalı, bölgelerin özelliklerine uygun bitki ve hayvan türleri tespit edilmeli dedi. (TBMM, TD, D.5 C.15 B.54 s.269)

8.3. Hüseyin Doğan'ın Biyografisi

Hüseyin Doğan Maraş'ın Pazarcık İlçesinde 1942 yılında doğdu. Babasının adı Veli, annesinin adı Gülistan'dır. İlkokulu Pazarcık da ortaokulu Gaziantep de, yüksek tahsilini İstanbul Hukuk Fakültesin de yaptı. 1964 yılında fakülteden mezun olunca Kırıkhan hakimi olarak göreve başladı. 25 Mayıs 1977 yılında görevinden ayrılarak Cumhuriyet Halk Partisinden siyasete girdi. 1977 yılında yapılan milletvekili seçimlerinde CHP Maraş milletvekili seçildi (Tercüme-i Hal Kağıdı, 16. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:1345).

8.3.1. Hüseyin Doğan'ın Meclis Faaliyetleri**8.3.1.1. Kahramanmaraş'ta Meydana Gelen Olayların Faillerine İlişkin İçişleri Bakanından Yazılı Soru Önergesi**

Maraş Milletvekili Hüseyin Doğan İçişleri Bakanlığına vermiş olduğu soru önergesinde Maraş'ta elinde bomba patlayan gencin evinde yapılan aramada çok sayıda bomba yapım malzemesi bulunması sebebiyle aşağıdaki soruları sordu:

1. Kahramanmaraş'ta bir süre önce bombalanan Cumhuriyet Halk Parti binası, Barış Apartmanında CHP li iş adamı Alaettin Çiftaslan'ın evi, Akif Ağaoğlu'nun arabasındaki patlamalardan sonra da aynı maddenin bulunduğu göz önüne alınırsa bu olayların faillerinin de bomba olayının failleriyle aynı kişiler olup olmadığı?
2. Bomba imaliyle ilgili bu olay hakkında zabıta önlemlerinin dışında ne gibi önlemler alındığı?
3. Adı geçen olay failinin ilişki içinde bulunduğu çevreler bulunup bulunmadığının Sayın İçişleri Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Millet Meclisi içtüzüğünün 94. maddesi gereğince saygıyla arz ederim.

Sözlü önergeye cevap olarak İçişleri Bakanı Korkut Özal yazılı olarak;

İlgi: 2 Aralık 1977 tarih ve Genel Sek. Kanunlar Müd. 7/118, 818/3530 sayılı yazınız.

Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Hüseyin Doğan'ın önergesinde yer alan hususlar tetkik edilmiş, cevapları aşağıdaki maddelerde belirtilmiştir.

Mahallinden alınan bilgilere göre;

1. — 06.10.1977 Günü Kahramanmaraş'ta Fevzipaşa, Mahallesi Aladan Sokak 58 numaralı, Ali Kahraman'a ait evde bir patlamanın meydana geldi. Olay yerine gelen zabıta ekibince yapılan tetkik ve tahkikat neticesinde. Gaziantep Eğitim Enstitüsü 1.sınıf öğrencisi Ali oğlu Mustafa Kahraman'ın imal etmekte olduğu bombanın infilak etmesi neticesinde yaralandı. olayla ilgili olarak yakalanan ve adliyeye sevk edilen 5 kişiden yaralı Mustafa Kahraman ile kardeşi Mahmut Kahraman'ın tevkif edildikleri; Evde yapılan aramada bomba imalinde kullanılan demir su borusu, demir parçaları, kükürt, barut ve bazı kimyevi maddeler, duvarlara yazı yazmaya yarayan boya, fırça gibi malzeme ve MHP sloganlar taşıyan duvar afişlerinin bulunduğu;
2. — 26.08.1977 CHP binasına değil, binanın bitişiğindeki Petek pastanesinin önüne patlayıcı madde konulduğu ve infilaktan Petek pastanesinin zarar görmüştür. Petek pastanesi önüne ve 28.08.1977 günü Alaattin Çiftaslan'ın evine atılan patlayıcı maddelerin parçaları ile Mustafa Kahraman'ın imal ettiği bombanın parçaları arasında benzerlik bulunduğu ilgili mahkemeye verilen bilirkişi raporunda da belirtti. Barış apartmanı ile Akif Ağanoğlu'nun arabasına patlayıcı madde atan şahısların kimliklerinin tespit ve yakalanmalarına çalışılmakta olduğu Patlayıcı madde atma fiilleri ile ilgili olarak, gerekli bütün zabıta tedbirlerinin alındığı, bunun dışında olay yerlerinde uzmanlara icap eden tetkiklerin yaptırıldı.

Bulunan parça ve kalıntıların olay faillerinin tespiti de değerlendirilmek üzere muhafaza edildiği, bomba imalinde kullanılan maddelerin nasıl ve nereden temin edildiği hususunun tahkikine devam edilmekte.

3. — Olay sanıklarının herhangi bir siyasi partiye veya derneğe resmen kayıtlarının bulunmadığı, anlaşılmıştır. (TBMM, TD, D.5 C.2 B.84 s.93)

8.3.1.2. 1979 Yılı Diyanet İşleri Başkanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesinin Yüce Mecliste görüşülmesi sırasında söz alan Maraş Milletvekili Hüseyin Doğan Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi münasebetiyle yaptığı konuşmada, Anayasamızın ve yasalarımızın belirttiği görev ve sorumlulukları yerine getirirken, dini siyasetin dışında tutmalıdır dedi. Dinin ve inancın baskı altına alınmasına da, dinin siyasete âlet edilerek kişisel ve siyasal çıkarlar için sömürülmesine de izin verilmeyecektir. Din görevlilerinin yeterli düzeyde eğitim görmelerine özen gösterilecektir. Bugün ülkemizde din hizmetleri ve din eğitimleri belli inançların tekelinde yürütülmekte, yatırımlar belli bölgelere, belli köylere, belli inanışların sahiplerine götürülmektedir. Laik bir devlette din ve mezhep çoğunluğu veya azınlığı olamaz. Devletin bütün din ve mezheplere karşı tarafsız olması lazım olduğunu söyledi. Hükümet bu konuya dengeli bir şekilde mutlaka eğilmesi gerektiğini belirtti. (TBMM, TD, D.5 C.10 B.57 s.382)

8.3.1.3. Kahramanmaraş'ta Meydana Gelen Sel Felaketi Sonucu Yapılan Çalışmalar İle Bölgedeki Bazı İşçi ve Üreticilerin Hakları Münasebetiyle

Maraş milletvekili Hüseyin Doğan Kahramanmaraş'ta meydana gelen sel felaketi sonucu yapılan çalışmalar ile bölgedeki bazı işçi ve üreticilerin haklarına ilişkin soru önergesi verdi. Önerge de

1. Nisan ayı başlarında Kahramanmaraş'ta meydana gelen sel felaketi insan ölümüne, yüzlerce binanın ağır, orta ve az miktarda hasarına, birlerce dönüm ekili arazi ile bir o kadar arazimin kullanılamaz hale gelmesine yol açmış. On binlerce dikili ağaç yok olmuş, yüzbinlerce kilogram zahire ve hayvan yemi kaybolup, hasarlardan köy yolları ile merkezi yollar geçilmez olmuş, birçok köprü yıkılmış bulunmaktadır.

a) Bu hasarlardan dolayı Kahramanmaraş'ta kaç kişi ölmüş? Kaç bina hasar görmüş? Ne kadar ekili arazi zarar görüp ne kadar kullanılamaz hale gelmiştir? Yok olan dikili ağaç miktarı nedir? Ne kadar zahire, gübre, saman zarar görmüştür? Mevcut sellerden kaç köyün yolları bozulmuş? Ne kadar karayolu kullanılamaz duruma girmiş? Kaç köprü yıkılmıştır?

b) Kahramanmaraş'ta sel felaketiyle ilgili özeli bir imar iskân kuruluşu ile yolların ivedilikle yapılması bakımından. YSE ve karayollarına ait bir makine parkını kurmayı düşünüyor musunuz?

c) Sal felaketinden dolayı Kahramanmaraş'a bugüne kadar gönderilen acil yardım miktarı nedir? Bunun artırılması yönünde çalışmalarımız var mıdır?

d) Sel felaketime uğrayanların borç ertelemeleri yapıldı mı? Felaketzedelere yapılması gereken başkaca bir yardım var mıdır? Bir yardım var mıdır?

e) Hükümetimizin başa gelmesinden sonra programdan çıkarılan Türkoğlu - Narlı karayolunun, özellikle sel felaketinden sonra karayolu ulaşımı bakımından bu yolun sağladığı imkânı göz önüne alarak bu yolla ilgili çalışmaları yeniden başlatacak mısınız?

2. Afşin - Elbistan tek tesislerinde bağlı olarak çalışan ve Türk Gez - İş Sendikasına kayıtlı olarak çatışan 1 200 civarındaki işçiler, Türk Bez - İş Sendikası ile yetki uyuşmazlığının Türk Bez İş Sendikası lehine neticelenmesinden sonra dayanışma aidatlarını adı geçen bu sendikaya ödemektedirler. Ödenen para sırf bu ay 60 bin TL. yi bulmaktadır. Bu duruma rağmen:

a) Türk Bes - İşle yapılan toplu sözleşmeye ve makamınızdan en som çıkarılan 7.1.1980 gün ve 1980/1 sayılı genelgeye rağmen bu işçilere geriye dönük hakları neden ödenmemektedir?

b) Çok acı olaylar yaşamış olan Kahramanmaraş'ın hassas bünyesinde, Tarihine benzer olayların meydana gelmemesi için yasalar, hukuk kararları ve toplu iş sözleşmesine tek yönlü hareket ederek uymayan İşverene «geriye dönük haklarım, verilemeyeceğini» öngören TEK Kurumunun ilgilileri hakkımda ne düşünmektesiniz?

3. Ve nihayet Güneydoğu Tarım Kredi Kooperatifine nohut ve fasulyelerini verip bugüne kadar parasını alamadıkları içim perişan durulma düşlem üreticilerle, bugüne kadar Çukobirlik deki pamuk fiyat farkını alamayan üreticilere ve ayrıca pancar paralarının arta kalan kısımlarını alamayanlara para ve fiyat farkları ne zaman ödenecektir?

Hüseyin Doğan'ın Başbakan Süleyman Demirel'e verdiği soru önergesine Devlet Bakanı Köksal Toptan cevap olarak:

İlgi: 6.5.1980 gün ve 7/786-4783/29091 sayılı yazımız.

28.3.1980 günü Kahramanmaraş İlinde meydana gelen sel ve heyelan afetinden 8 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Afet sonucu (hasar tespiti yapılan yerlerde) 680 konut yıkık, 236 konut orta, 276 konut az hasar görmüştür. Bu ilde 47.261 dekar arazi zarar görmüş olup, bunun para karşılığı 291 309 400 TL.'dir. 4.369 dekar arazi kullanılmaz hale gelmiştir. 1 116 430 adet meyve ağacı ve fidanı zarar görmüş olup, bunun 7 000'i meyvalı ağaçtır. Bu ilimize 23 050 adet ücretsiz meyve fidanı, 10 000 adet bağ fidanı tahsis edilmiştir. Ayrıca 4 değirmen zarar görmüş olup, para karşılığı 7 656 567 TL zarar gören 17 adet hayvanın para karşılığı 209 000 TL.'dir. Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca mezkûr ilimize 5254 sayılı Kanuna göre 100- ton arpa tohumluğu tahsis edilmiştir. İlden gelecek Hasar Tespit Rapor ve cetvelleri Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına ulaştıktan sonra, Bakanlıkça 2090 sayılı Kanun ve 7/16642 sayılı Yönetmeliğe göre icap eden' muamelenin yapılacağı bildirilmiştir. Mevcut sellerden hasar gören ve kullanılmaz duruma giren karayolları ve köprüler:

Hasar Gören Yolumun Adı	Yolumun Hasar yeri
Kahramanmaraş-Göksun yolu	92 km
Göksun - Elbistan yolu	65 km
Kahramanmaraş - Narlı yolu	29 km
Kahramanmaraş - Andırın yolu	70 km
Kahramanmaraş - Bertiz yolu	62 km
Süleymanlı yolu	18 km
<u>Kahramanmaraş - Kozludere yolu</u>	<u>15 km</u>
Toplam	351 km

Hasar Gören Köprüler :

Kahramanmaraş - Narlı yolunda: Narlı Köprüsü
 Kahramanmaraş - Göksün: Kılavuzlu Köprüsü
 Göksün - Elbistan yolu: Kömür Köprüsü
 Göksün - Elbistan yolu: Karaahmet Köprüsü
 Göksün - Elbistan yolu: Falyan Köprüsü
 Kahramanmaraş - Andırın yolu: Yenice kale Köprüsü
 Kahramanmaraş - Andırın yolu: Ölçü Köprüsü

Narlı - Türkoğlu yolu; Narlı'yı Türkoğlu ilçesine bağlayan bir yoldur. Devlet yolu bu ili diğer bir ile veya bir ili bir ilçeye bağlayan yoldur. Narlı – Türkoğlu yolu Devlet yolu tarifine uymamaktadır. Narlı, il merkezine Devlet yolu ile bağlıdır. Türkoğlu ilçesi de aynı şekilde il merkezine Devlet yolu ile bağlıdır. Narlı - Türkoğlu yolu, sel afetinden hasar görmemiştir. Yolun normal bakımı yapılmaktadır.(TBMM, TD, D.5 C.16 B.94 s.355-356)

8.4. Mehmet Şerefoğlu'nun Biyografisi

Mehmet Şerefoğlu 1935 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi Maraş'ta bitirdi. Yükseköğrenimini Ege Üniversitesi Ziraat fakültesinde yaptı. Ziraat Fakültesinden 1961 yılında mezun oldu. Askerlik görevini yaptıktan sonra Türkiye Şeker Şirketi A.Ş. çalıştı. 1972 yılında görevden ayrılarak Kahramanmaraş'a yerleşti. 1973 yılı Adalet Partisi il kongresinde il başkanı seçildi. 5 Haziran 1977 yılı seçimlerine kadar il başkanlığında bulunan Mehmet Şerefoğlu Kahramanmaraş milletvekili seçilerek Meclise girdi (Tercüme-i Hal Kağıdı, 16. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:1349).

8.4.1. Mehmet Şerefoğlu'nun Meclis Faaliyetleri**8.4.1.1. 1978 yılı Gıda-Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bütçesi münasebetiyle.**

Gıda - Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı 1978 Bütçesi üzerinde Adalet Partisi adına yaptığı konuşmada ülkemizin coğrafi durumu, iklim ve jeolojik yapısı itibarıyla narenciyeden muzuna, pamuğundan pirincine, tütününden çayına, buğdayından mısırina, patatesinden ormancılığından hayvancılığına, su ürünlerinden, her türlü turfanda sebze ve meyveleri yetiştiren bir üretime sahiptir dedi. Şerefoğlu konuşmasında durumun böyle olduğu halde ilacını Almanya'dan, ayakkabısını Macaristan'dan, elbisesinin kumaşım ve kefen bezini İngiltere'den, iğne ipliğini bilmem hangi Avrupa devletlerinden satın alıyordu. Bu durumun sorumlusu olarak CHP'yi sorumlu gösterdi. Atatürk'ün yaptığı esere bir taş bile ilave etmeyen bu zihniyetin 27 yıl boyunca ülkeyi yerinde saymış ticarette, sanayide, ulaştırma ve daha birçok sanayi sektöründe nasıl bir miras devretmiş, nasıl bir enkaz devralınmışsa, tarımda da öyle bir enkaz ile karşılaştıklarını söyledi. 1978 mali yılı Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bütçesinin tüm Bakanlık mensuplarına, Müslüman Türk milletine hayırlı olsun dilekleriyle konuşmasına son verdi. (TBMM, TD, D.5 C.4 B.116 s.170)

8.4.1.2. Bakanların Yurt Dışı Seyahatlerine İlişkin Başbakandan Yazılı Soru Önergesi

Maraş Milletvekili Mehmet Şerefoğlu bakanların yurt dışı seyahatlerine ilişkin yazılı soru önergesini Millet Meclisinde başbakanın cevaplaması için verdi. (TBMM, TD, D.5 C.7 B.3 s.77)

8.4.1.3. 1979 Yılı İçişleri Bakanlığı Bütçesi münasebetiyle

Mehmet Şerefoğlu 1979 yılı İçişleri başkanlığı bütçesinin hayırlara vesile olmasını dedi. İçişleri Bakanlığını 1978 ve 1979 yılında olan olaylar nedeniyle 1000 den fazla vatandaşımız hayatını kaybetmiş 6000 üzerinde olay meydana geldiğini söyledi. Devletin yüzlerce diyebileceğimiz bankaları soyulmuş Kars, Malatya, Erzurum, Erzincan, Elazığ, Sivas, Gaziantep ve hele hele Kahramanmaraş'ta bir iç savaş yaşandı. Hâkimler, savcılar öldürülmüş; Danıştay, Anayasa Mahkemesi bombalandığını, Yüce Meclisimizin Başkanının evine kurşun sıkıldığını. Kurulan halk mahkemelerinde ortaçağ işkenceleriyle insanlar katledildiğini söyledi. Şerefoğlu Maraş olayları üzerinde biraz durarak böyle bir olayın bir daha yaşanmamasını temenni etti. İlegal sol örgütler ve komünistlerin CHP içine sızmaları partiyi ele geçirme gayreti içinde olduklarını söyledi. 40 sene zarfında komünizm memleketin ekonomik, sosyal, kültürel yapılarının akışına göre çeşitli biçim ve kıyafetlere bürünerek aramızda dolaşmaya devam etmiş ve memleketi bu akim duruma getirmiştir. Memleketin bu noktaya gelmesinde hepimizin belirli ölçülerde muhakkak ki kabahati vardır; ama Sayın Başbakan Ecevit'in kabahati hepimizin kabahatinden fazla olduğunu söyledi. (TBMM, TD, D.5 C.10 B.58 s.496-497)

8.4.1.4. 1979 Yılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Deniz Baykal konuşması sırasında Afşin - Elbistan Termik Santralına ehemmiyet verdiğini öğrenmiş bulunmaktayız dedi. Cevaplaması için aşağıdaki soruları sordu.

1. Dış kredisi halledilmiş olup 90 bin ton malzeme de, işyerine getirilmiş olarak devredilen bu işlerin 1978 Mart ayında başlaması gereken montaj işleri hala başlamamış ve malzeme hava şartlarının tahribatına terk edilmiştir. Bu malzemeden ne kadar kullanılabilir hale gelmiştir? Bundan dolayı 3. ve 4. ünitelerin gecikme ihtimali var mıdır? Bunlardaki zararın miktarı nedir?
2. TEK, iç ve dış finansman sıkıntılarından dolayı yatırımlarını yürütemiyor. Ne gibi tedbirler almayı düşünüyor Sayın Bakan?
3. TEK raporlarında işyerlerinde güvenlik sorunları olduğundan bahsediliyor. Bu sorunlar nelerdir? Ne gibi tedbirler alıyorsunuz? İşyerinde güvenlik sağlanmış mıdır?
4. Zonguldak Kömür İşletmelerinde 1970'lerde 25 - 30 bin işçi çalışırken ve 4,5 milyon ton kömür üretilirken; 1978'lerde 50 bin işçi çalıştığı halde 4,2 milyon ton kömür üretildiği basında ifade ediliyor. Bunun sebebi nedir? Gereken tedbir alınıyor mu?
5. 300 bin dekar araziye sulayacak, elektrik üretecek ve aynı zamanda taşkınlarla mani olacak çok yönlü Orta Ceyhan Menzelet ve Kandili

barajlarının programa göre 1978 de ihaleleri gerekiyordu. 1979'a gediğimiz halde bu ihalelerden hiçbir haber yoktur. Sayın Bakan, ne düşünmektedir?

6. Sayın Bakan bu yaz Afşin - Elbistan termik santralının inşaatlarını teftişe gittiğinde Elbistan'da hangi sloganlarla karşılanmıştır.(TBMM, TD, D.5 C.11 B.61 s.133-134)

8.4.1.5. 1979 Yılı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Bütçesi üzerine Adalet Partisi Grubunun görüşlerini açıklamak üzere söz alan Mehmet Şerefoğlu konuştu. Türkiye'nin ekonomik ve sosyal meselelerini çözmek, uluslararasıdaki varlığını koruyabilmesi, hürriyetçi demokrasiyle idare edilen ülkeler arasında yerini muhafaza, memur ve müreffeh bir topluluk haline gelebilmesi sanayileşmesine bağlı olduğunu söyledi. Cumhuriyet Halk Partisi Hükümetleri, sanayileşmeye önem vermemekte, bu işi becerememekte, büyük Türkiye'yi kafasına ve gönlüne sığdıramamaktadır. Cumhuriyet Halk Partisinin «Enkaz devraldık» dediği 1977 Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Bütçesi, yine 1977 fiyatlarıyla 14,7 milyar lirayken, 1979 yılında aynı bakanlığın bütçesi, 3,3 milyar liraya indirildiğini söyledi. Sanayiye geliştirmek için tüm bu olumsuzluklara rağmen hayırlı olsun diyerek konuşmasını sonlandırdı.(TBMM, TD, D.5 C.11 B.63 s.358)

8.5. Mehmet Yusuf Özbaş'ın Biyografisi

Mehmet Yusuf Özbaş 1920 yılında Maraş'ta doğdu. İlk ve Ortaokulu Maraş'ta okudu. Lise öğrenimini Ankara Erkek Lisesinde okudu. 1938 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesini kazandı. 1941 de mezun olan Özbaş askerliğini 17. Kolorduda yedek subay olarak yaptı. Ödemiş ve Osmaniye de hakimlik yaptıktan sonra serbest avukatlığa başladı. 1949 ile 1977 yılları arası avukatlık yapan Mehmet Yusuf Özbaş baro başkanlığında bulundu. Bu görevler yanında Kahramanmaraş MHP il başkanlığında bulunan Özbaş 1977 yılı milletvekili seçimlerinde Kahramanmaraş milletvekili seçildi. Mehmet Yusuf Özbaş 01.08.2007 tarihinde vefat etti . (Tercüme-i Hal Kağıdı, 16. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:1146).

8.5.1. Mehmet Yusuf Özbaş'ın Meclis Faaliyetleri

8.5.1.1. 1978 Yılı Sayıştay Başkanlığı Bütçesi Münasebetiyle

1978 Mali Yılı, Sayıştay Bütçesi hakkında MHP Meclis Grubunun görüşlerini Mehmet Yusuf Özbaş Millet Meclisinde açıkladı. Özbaş konuşmasında 115 yıldan beri, ülkemizdeki kamu kuruluşlarının mali icraatını murakabe eden, 1961 Anayasamızın 127. Maddesi Genel ve katma bütçeli dairelerin, bütün gelir ve giderleri ile mallarını, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetleyip sorumlularının, hesap ve işlemlerini, kesin hükme bağlama Sayıştay'ın görevi dedi. Danıştay, Sayıştay hükümlerini tetkik ve kontrol etmekle Yüce Meclisi denetliyor demektir. Dolayısıyla «kuvvetler ayrılığı» prensibine aykırı bir tutum ve uygulamadır. Bu nedenlerle Yüce Meclisin kanuni haklarına titizlikle sahip çıkması, teşrii kuvvetin tek kaynağı oluşu, ilkesi üzerine gölge düşmemesi için hassas davranması ve icap ederse gerekli olduğunu söyledi. 1967 yılında kaldırılan, "vize usulü de Hazineye büyük zararlar vermektedir. Harcamalar için Sayıştay'dan önceden vize alınması birçok Hazine zararını önlediği gibi gereksiz harcamaları önlemiştir dedi. (TBMM, TD, D.5 C.3, B.109, s.150)

8.5.1.2. 1978 Yılı Adalet Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Adalet Bakanlığı bütçesi hakkındaki grubunun görüşünü açıklamak üzere söz alan Mehmet Yusuf Özbaş Millet Meclisinde konuştu. Anayasa Mahkemesinden ve Seçim Kurulu Başkanlıklarından siyasi partilere yapılan nakiller, Parlamenteoya intikaller, zihinlerde birtakım sorular yarattığını görmekteyiz dedi. Hakimlerin özlük hakları artırılmalı ayrıca ilk atamalarda ağır ceza teşkilatının olduğu yerlerde göreve başlaması gerektiğini söyledi. Batı memleketlerine atamalarının yapılarak mesleki tecrübeleri artması sağlanmalı dedi. (TBMM, TD, D.5 C.3, B.112, s.442)

8.5.1.3. 1978 yılı Orman Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Millet Meclisinde Orman Bakanlığı Bütçesi hakkında konuşmak üzere söz aldı. Konuşmasında topraklarımızın aşağı yukarı 1/4'i ormandır, geri kalan 3/4 ile bu toprakların üzerinde yaşayanların geçimlerini sağlayan bölüm olduğunu söyledi. Ormanlarımızın zaman yok olduğunu bilinçsiz kesimlerle geçimlerini sağlayan orman köylülerinin zor duruma düştü dedi. Orman kanunun 19. maddesi, orman suçlularının, haklarında düzenlenen tutanağı kabul etmedikleri takdirde mahkemeye çağrılıp dinlenmesinin zaman aldığını söyledi. Hakimin keşfe gitmesi gerekmekte bazen bu keşfe gitmeler yıllarca zaman almakta ve bu zaman diliminde deliller kaybolmakta olduğunu söyledi. Ormanla ilgili cezaların çabuk uygulayan bir sisteme geçilmesinde fayda olduğunu söyledi. Ayrıca keçi otlatma tarla açma gibi nedenlerle ormanların yok olduğunu belirtti. Yeni dikilen ağaçlarıyla yetinilmemeli iklimin uygun olduğu yerlerde badem, zeytin, çamfıstığı gibi ekonomik değeri olan ağaçların dikilmelidir dedi. (TBMM, TD, D.5 C.4, B.117, s.312)

8.5.1.4. Kahramanmaraş'ta Meydana Gelen Olaylarla İlgili Olarak Emniyete Götürülen Vatandaşlara İşkence Yapılmasına

Kahramanmaraş'ta meydana gelen olaylarla ilgili olarak emniyete götürülen vatandaşlara işkence yapıldığını söyledi. Pol-Der üyeleri, inanışları icabı, hasımlarını yok etmek için türlü işkenceler yaptı. Maraş'ta Pol-Der üyesi polislerin karakollara düşen gençlere çeşitli işkenceler yaparak yapılan suçlamaları kabul etmeleri istendi dedi. Bu işkencelere oğlu Edip Özbaş'ında maruz kaldığını söyledi. Maraş'ta yapılan tutuklamalardan önce TRT haberlerinde bunların tutuklandığını haberinin yayınlanması bir anarşi ortamı yaratılmaya çalışıldığının göstergesi olduğunu söyledi. İçişleri Bakanının Maraş'taki olaylarda yeterince önlem almadığı, olaylara göz yumduğunu söyledi. (TBMM, TD, D.5 C.5, B.141, s.516)

8.5.1.5. 1980 Yılı Maliye Bakanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Maraş Milletvekili Mehmet Yusuf Özbaş 1980 Yılı Adalet Bakanlığı Bütçesi münasebetiyle Maliye Bakanı İsmet Sezgin'e aşağıdaki soruları yazılı olarak cevaplamasını istedi.

1. 1978 Aralık ayında Kahramanmaraş'ta meydana gelen olaylarda zarar gören kişilere tazminat ödenmesi konusunda Bakanlar Kurulunca bir kararname çıkarılmış ve özel bir soruşturma ve uygulama yapılmıştı. Bu

kararnameyi ve uygulama tarzını kanunlarımıza uygun görmekte misiniz? Uygun değilse, bu konuda ne yapmayı düşünmektesiniz?

2. Ödemelerde çok büyük yolsuzluk yapıldı. Zarar görmeyenlere bile tazminat ödendiği, bu arada bir Cumhuriyet Halk Partili milletvekilinin kardeşi 300.000 liralık zarara uğradığı halde 17,5 milyon lira para aldığı öğrenildi. Grubumuz tarafından gensoru önergesi şeklinde iddia edildiği ve bu iddiayı Kahramanmaraş Belediyesi, Kahramanmaraş İmar İskân Müdürlüğü ve Kahramanmaraş Muhasebe Müdürlüğü soruşturmaları teyit ettiği halde, durdurulan bakiye ödemelerin 14 Ekim seçiminden 2 gün evvel kimin emriyle ve ne sebeple yeniden yapıldığını açıklar mısınız?

3. Ödenen paraların millet varlığı olmasına ve ortada bu kadar ciddi deliller bulunmasına rağmen, olayın tahkiki için niye Kahramanmaraş'a hep muayyen bir ideolojiye sahip kişiler müfettiş olarak gönderilmiş, Kahramanmaraş'taki resmi belgeler ne sebeple nazarı itibara alınmamıştır? Müfettişleri kim ve neye müsteniden tayin etmiştir? Bu müfettişlerin açık kimlikleri nedir? Bu tazminat alanlar İçerisinde, meydana gelen anarşik olaylarda sanık olarak yakalanıp tutuklananlar ve yakınları var mıdır? 4. Paralar ödenirken tazminat alanlardan birer taahhüt senedi istenmiştir. Bu taahhütnamelerde ileride zararın az olduğu veya hiçbir zarar bulunmadığının tahakkuku halinde, Hazinesin verdiği istirdada hakkı bulunduğuyazılıdır. Bu sebeple, iddiaların yalan olduğunun anlaşılması takdirinde, hiç olmazsa iddiayı yapanların müfteri olarak teşhirleri ve namuslu vatandaş ve memurların ise, bir şaibeden kurtarılması lazımdır. İddianın doğru olduğunun anlaşılması takdirinde de, Hazine zararlarının tazminini ve suçluların cezalandırılması için, Hazine vekilleri tarafından delil tespiti yoluyla zararların hakiki miktarlarının tespitinden sonra gerekli davaların açılmasını düşünmekte misiniz ve bu konuda bir hazırlığınız var mıdır? (TBMM, TD, D.5 C.15, B.55, s.410)

8.5.1.6. 1980 Yılı Sayıştay Başkanlığı Bütçesi Münasebetiyle

Mehmet Yusuf Özbaş 1980 yılı Sayıştay bütçesi nedeniyle 17.02.1980 yılında Millet Meclisinde yaptığı konuşmada Sayıştay denetleme yapan üst bir mahkeme olduğunu söyledi. Sayıştay kadrolarının genişletilemediği için şekilci bir çalışmaya mecbur bırakıldı konuşmasında;

Sayıştay ve benzeri üst denetim organlarının kuruluş, görev, yetki ve denetim yöntemleriyle, buna ilişkin mali ve iktisadi konularda inceletme ve araştırma yapmak ve dış temsilciliklerimizin ayniyat saymanlıkları, idare hesaplarıyla ayniyat mutemetliği işlerini denetlemek için görevlendirilecek kişilerin yolluklarını karşılamak için oluşturulan bir kurumdur. dedi. (TBMM, TD, D.5 C.14, B.45, s.159)

8.6. Oğuz Söğütlü'nün Biyografisi

Bu milletvekilinin bir önceki dönemde milletvekilliği yaptığı için biyografisi 15. dönemde incelendi.

8.6.1. Oğuz Söğütlü'nün Meclis Faaliyetleri

Bu dönemin meclis zabıtlarında, milletvekilinin herhangi bir faaliyetine rastlanmamıştır.

8.7. Orhan Sezal'ın Biyografisi

Maraş Milletvekili Orhan Sezal 1937 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. Annesinin adı Habibe, babasının adı Abdulkadir'dir. İlkokul, ortaokul ve Liseyi Maraş'ta tamamladı. Lise öğreniminden sonra Ankara Hukuk Fakültesini kazandı. Hukuk Fakültesini 1961 yılında bitirdi. Orhan Sezal askerlik görevini tamamladıktan sonra 1963 yılında Kahramanmaraş'ta serbest avukatlığa başladı. Sezal 05.06.1977 tarihinde yapılan seçimlerde CHP Kahramanmaraş milletvekili olarak Millet Meclisine girdi. (Tercüme-i Hal Kağıdı, 16. Dönem TBMM Arşivi, ŞDN:1148).

8.7.1. Orhan Sezal'ın Meclis Faaliyetleri

Bu dönemin meclis zabıtlarında, milletvekilinin herhangi bir faaliyetine rastlanmamıştır.

9. SONUÇ VE TARTIŞMA

Çalışmada 12. ile 16. Dönem TBMM’de yasama faaliyetlerinde bulunan Maraş milletvekillerinin sosyo-ekonomik konumları ile bu süre içerisinde yapmış oldukları siyasi çalışmaları ortaya konuldu.

27 Mayıs 1960 yılındaki askeri harekât ile Milli Birlik Komitesi (MBK) yasama görevini üstlendi. 17 Haziran 1960 tarihinde çoğu sivillerden oluşan yeni bir hükümet kurulmuştur. MBK, Aralık 1960’da yeni Anayasa ve seçim yasası hazırlamakla yükümlü “Kurucu Meclis” in oluşturulmasını kararlaştırdı. Bu Meclis, 6 Ocak 1961’de görevine başladı. Kurucu Meclis tarafından hazırlanan yeni Anayasa, 9 Temmuz 1961’de yapılan halk oylaması sonucu kabul edilerek yürürlüğe girdi. 1961 Anayasası’na göre Türkiye Büyük Millet Meclisi iki meclisten oluşmaktaydı. Bunlar Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu’ydu.

1961 Anayasası’nın kabulünden sonra yeniden düzenlenen 25 Mayıs 1961 tarih ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu’nda kabul edilen çevre barajlı nispi temsil seçim sistemi, 15 Ekim 1961 tarihinde yapılan milletvekili seçiminde uygulandı. 1961 seçiminde ilk kez milletvekili sayısı sabitleştirildi ve 450 olarak belirlendi. Yine bu yasaya göre, milletvekili seçilebilme yaşı 30, seçmen yaşı 21, milletvekilliği süresi 4 yıl olarak belirlendi. 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu’nda değişiklik yapılarak, 1965 yılında yapılan milletvekili seçiminde, milli bakiye seçim sistemi, 1969, 1973 ve 1977 yıllarında yapılan seçimlerde ise barajsız seçim sistemi uygulandı.

O dönemde yapılan milletvekili seçimlerinde milletvekili seçilirken aynı anda Cumhuriyet Senatosu üyelerinin bir kısmı da seçilmekteydi. Cumhuriyet Senatosu, Millet Meclisinin denetimi niteliğindeydi. Millet Meclisinden geçen kararlar önce Cumhuriyet Senatosu inceler ve onaylar sonra Cumhurbaşkanı’nın onayına sunulurdu.

Millet Meclisi çalışmalarında senatoya bir anlamda bağımlıydı. Bu koşullarda seçilen milletvekilleri rahat hareket alanı bulamadılar. Çalışmada 12. ile 16.dönem Maraş milletvekillerinin meclis çalışmalarında sorunların çözümüne katkıları, şehrin geçmişinde bıraktıkları izler incelendi ve yaşanan ulusal ve bölgesel sorunlarının çözümünde Maraş milletvekillerinin meclis içerisinde performansları yetersiz kaldığı görüldü. Seçilen vekillerin bölgenin yerlisi olduğu gibi farklı bölgelerden merkez tarafından atanan kişiler vardı. Bu dönemde seçilen milletvekillerinin eğitim durumlarına bakıldığında ise hukuk fakültesi ağırlıklı olduğu görülmekle beraber çiftçilik, ticaret ve devlet memurluğu gibi işlerde bulunan kişiler vekil seçildi. 12. Dönem ile 16. Dönem de seçilen Maraş milletvekillerinin bir kısmı sadece tek dönem milletvekili kaldığı gibi bazıları da sonraki dönemde de milletvekili seçildi.

Maraşlı olan vekillerin Maraş merkez, Elbistan, Andırın, Pazarcık, Göksun ve Türkoğlu kökenli olduğu görülmektedir. Milletvekilleri seçiminde parti merkezlerinin adayların alabilecekleri oylar, ailelerin geniş olması, eğitim durumları gibi durumlara da dikkat ettikleri görülmektedir. Maraşta seçilen bu vekiller öncelikle kendi seçim bölgelerindeki sorunların çözümü için çalıştılar.

Kahramanmaraş il genelinde seçimlerde partilerin oy oranlarına baktığımızda 1961 seçimlerinde Maraş ilinin 6 milletvekilinin 4 tanesi Adalet Partisine, 2 tanesinin Cumhuriyet Halk Partisine mensuptu. 1965 seçimlerinde ise 6 milletvekilinin 3 tanesi Adalet partisine, 2 tane Cumhuriyet Halk Partisine, 1 tanesi ise Millet Partisine mensuptur. 1969 seçimlerinde 3 AP, 2 CHP, 1 tane de bağımsız milletvekili meclise girdi. 1973 seçimlerinde Maraş ilinin milletvekili sayısının 7’ye çıktı. Partilere dağılımı ise 1 Adalet Partisinden, 3 Cumhuriyet Halk Partisinden, 1 Demokrat Partiden, 2 tane de Milli Selamet Partisinden seçildi. 1977 seçimlerinde ise 2 tane Adalet Partisi, 3 tane

Cumhuriyet Halk Partisi, 1 tane Milliyetçi Hareket Partisi ve 1 tanede Milli Selamet Partisi'nden milletvekili Kahramanmaraş'ta seçilerek meclise gönderildi. 12. Dönem ile 16. Dönem de seçilen Maraş milletvekillerini mecliste etkin bir konumda olamadıkları görüldü.

Maraş milletvekillerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yaptıkları konuşmalarda ve verdikleri soru önergelerinde gerek K.Maraş gerekse de ülkemizi kalkındıracak projeler üretemedikleri görüldü. Bunun nedenleri olarak baktığımızda TBMM'nin Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu olarak ikiye ayrılmasıydı. Ayrıca Cumhuriyet Senatosundaki Senatörlerin, ülkeyi meclisteki vekillerin sağlıklı yönetemeyeceğini düşünmesiydi. Mecliste çıkan kanunlar senato tarafından onaylanırsa kanunlaşıyordu. Çift meclisli sistemde Cumhuriyet Senatosu ön plana çıkarken Meclis, senatonun gölgesinde kalmıştı.

TBMM'nin 12. Dönem ile 16. Döneminde ABD ile SSCB'nin arasındaki soğuk savaş artarak devam ediyordu. Soğuk savaş ABD ile SSCB arasında olmasına rağmen tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde olumsuz etkilendi. Ülkemizde görülen sağ- sol çekişmesi, Maraş'ta da yaşandı. Meclisteki siyasi çekişmeler Maraş'ta sağ-sol çatışmasına neden oldu. TBMM'deki 12.dönem ile 16. Dönemki bu çatışmalar ileriki dönemde Maraş Olayları'nın yaşanmasına neden oldu. 12. Dönem ile 16. Dönem de seçilen milletvekillerinin etkin bir rol oynayamamaları, ülkedeki siyasi çekişmeler, 1971 yılındaki askeri muhtıra başlıca nedenler olarak görülmektedir. Maraş milletvekilleri kendi bölgesindeki sorunları öncelikli gördü. Çalışmalarında ise bölgesel olan bu sorunların çözümüne ağırlık verdi.

12.Dönem Maraş milletvekillerinin Meclis çalışmalarına baktığımızda önemli bir çalışmanın olmadığını görülmektedir. Kemali Bayazıt bu dönemde TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğüne Bağlı Sağlık Teşkilâtında Çalışan Tabip, Dış Tabibi ve Eczacıların 472 ve 224 Sayılı Kanunların İmkânlarından Faydalanmalarına Dair teklif verdi. Hasan Fehmi Evliya 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Bazı Maddelerinin İlgası ve Yeni Hükümler İhdasına Dair Kanun Teklifinin Gündeme Alınması için önerge verdi. Kemal Bağcıoğlu, Enver Kaplan, Ali Hüdayioğlu ve Adnan Karaküçük'te de Maraş ve ülke sorunlarının çözümü için önemli bir çalışmanın olmadığını görülmektedir.

13. Dönem Maraş milletvekillerinin Meclis çalışmalarına baktığımızda Enver Kaplan'ın Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesiyle ilgili çalışma yaptığı, Hacı Ahmet Özsoy'un seçim bölgesi olan Elbistan da yaşanan olaylarla ilgili çalışmalarının olduğu görülmektedir. Veysi Kadioğlu, Maraş için çalışmalarında ise köy yollarının yapımı ve açık derelerin kapatılması ile ilgili çalışmalar yaptı. Bu dönem de Kemali Bayazıt ve Vefik Pirinçcioğlu'nun mecliste Maraş ve ülke sorunları ile ilgili çalışma yapmadıkları görülmektedir.

14. dönem de ise Maraş Milletvekillerinin daha aktif çalıştıklarını görülmektedir. Soru önergeleri, meclis konuşmaları ve Maraş iline "Kahraman" unvanı verilmesi gibi faaliyetler de bulunarak etkin bir rol oynadı. Bu dönemde Maraş milletvekili hizmet olarak ildeki öğretmen ihtiyaçları, Maraş-Andırın yolunun yapımı, Maraş da milli park kurulması, stadyum yapılması, Ceyhan barajı, sulama kanalları gibi birçok sorunu mecliste dile getirdi. Bu sorunların bir kısmı çözüldüğü görülmektedir.

15. dönem Maraş Milletvekilleri TBMM'deki bütçe görüşmelerinde söz aldı. Maraş milletvekili Mehmet Pamuk, 1975 yılında Maraş da aşırı yağışlar sonucu sel baskınlarının olduğunu ve bunun maddi hasara neden olduğunu, buna önlemlerin alınması gerektiğini söyledi.

16. dönem Kahramanmaraş Milletvekilleri Meclis çalışmalarında etkin bir çalışma sergileyemediler. Ülke genelindeki karışıklıkların Kahramanmaraş'ta da yaşanması ayrıca "Maraş Olaylarının" vuku bulması ve meclisteki karşıt görüşlü K.Maraş milletvekillerinin ortak hareket etmemesi ilin sorunlarının tam olarak TBMM dile getirilememesine neden oldu. 16. Dönem Kahramanmaraş Milletvekillerinden Orhan Sezal ve Oğuz Söğütlü'nün mecliste Maraş ve ülke sorunları ile ilgili çalışma yapmadıkları görülmektedir.

Çalışmada, Maraş milletvekillerinin TBMM'deki faaliyetleri gerek K.Maraş gerekse de ülkenin diğer gelişmelerine katkıları anlatılmaya çalışıldı.

KAYNAKLAR

ARŞİV BELGELERİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi Arşivi (Milletvekilleri ve Şahsi Dosya Numaraları)

Abdükadir Kemali Bayizit Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:1098
Adnan Karaküçük Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:330
Ahmet Tefik Paksu Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:1103
Ali Hüdayioğlu Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:328
Ali Zülkadiroğlu Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:1106
Atıla İmamoğlu Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:883
Enver Kaplan Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:329
Hacı Ahmet Özsoy Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:630
Halit Evliya Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:1102
Hasan Fehmi Evliya Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:327
Hasan Seyithanoğlu Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:1347
Hüseyin Doğan Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:1345
İbrahim Sadı Öztürk Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:886
İsmet Ağaoğlu Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:1101
Kemal Bağcıoğlu Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:325
Mehmet Nejat Çuhadar Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:882
Mehmet Özdal Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:885
Mehmet Pamuk Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:1104
Mehmet Şerefoğlu Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:1349
Mehmet Yusuf Özbaş Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:1346
Mehmet Zekeriya Kürşat Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:884
Oğuz Söğütü Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:1105
Orhan Sezal Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:1348
Vefik Pirinçcioğlu Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:135
Veysi Kadioğlu Tercüme i Hal Kağıdı, TBMM Arşivi, ŞDN:629

Meclis Tutanakları

TBMM Cumhuriyet Senatosu, 1. Dönem, 2. Cilt, 35. Birleşim, s. 48-49
TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 30. Cilt, 115. Birleşim, s. 485
TBMM Cumhuriyet Senatosu 1. Dönem 30. Cilt 104. Birleşim - Sayfa 513
TBMM Cumhuriyet Senatosu 1. Dönem 33. Cilt 1. Birleşim - Sayfa 14
TBMM Cumhuriyet Senatosu 1. Dönem 33. Cilt 1. Birleşim - Sayfa 16-17
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 35. Cilt 44. Birleşim - Sayfa 116
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 35. Cilt 44. Birleşim - Sayfa 118
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 42. Cilt 127. Birleşim - Sayfa 82
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 43. Cilt 143. Birleşim - Sayfa 264
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 2. Cilt 39. Birleşim - Sayfa 173
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem. 1.Cilt 13. Birleşim - Sayfa 117
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 2. Cilt 35. Birleşim - Sayfa 48-49
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 39. Cilt 106. Birleşim - Sayfa 283
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 40. Cilt 113. Birleşim - Sayfa 366
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 1. Cilt 27. Birleşim - Sayfa 422
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 12. Cilt 45. Birleşim - Sayfa 105

- TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 20. Cilt 126. Birleşim - Sayfa 443
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 34. Cilt 36. Birleşim - Sayfa 564
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 41. Cilt 119. Birleşim - Sayfa 429
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 17. Cilt 83. Birleşim - Sayfa 105
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 24. Cilt 30. Birleşim - Sayfa 409
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 42. Cilt 134. Birleşim sayfa 445
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 29. Cilt 80. Birleşim - Sayfa 200
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 5. Cilt 101. Birleşim - Sayfa 577
TBMM Cumhuriyet senatosu 1. Dönem 9. Cilt 1. Birleşim - Sayfa 13
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 1. Cilt 16. Birleşim - Sayfa 420
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 11. Cilt 32. Birleşim - Sayfa 186
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 33. Cilt 52. Birleşim - Sayfa 250-251
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 22. Cilt 16. Birleşim - Sayfa 487-488
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 27. Cilt 60. Birleşim - Sayfa 283
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 26. Cilt 53. Birleşim - Sayfa 590
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 28. Cilt 74. Birleşim - Sayfa 56
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 28. Cilt 74. Birleşim - Sayfa 57
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 18. Cilt 116. Birleşim - Sayfa 323
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 12. Cilt 43. Birleşim - Sayfa 126
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 12. Cilt 44. Birleşim - Sayfa 199- 200
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 14. Cilt 62. Birleşim - Sayfa 285-286
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 14. Cilt 62. Birleşim - Sayfa 288
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 26. Cilt 49. Birleşim - Sayfa 217-218
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 26. Cilt 49. Birleşim - Sayfa 219
TBMM Cumhuriyet senatosu 2. Dönem 34. Cilt 57. Birleşim - Sayfa 250-251
TBMM Cumhuriyet senatosu 3. Dönem 21. Cilt 46. Birleşim - Sayfa 686
TBMM Cumhuriyet senatosu 3. Dönem 34. Cilt 65. Birleşim - Sayfa 690-691
TBMM Cumhuriyet senatosu 3. Dönem 32. Cilt 48. Birleşim - Sayfa 697
TBMM Cumhuriyet senatosu 3. Dönem 12. Cilt 66. Birleşim - Sayfa 90-91
TBMM Cumhuriyet senatosu 3. Dönem 15. Cilt 122. Birleşim - Sayfa 80
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 38. Cilt 118. Birleşim - Sayfa 161
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 38. Cilt 118. Birleşim - Sayfa 164
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 13. Cilt 102. Birleşim - Sayfa 554-555
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 19. Cilt 10. Birleşim - Sayfa 240
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 19. Cilt 17. Birleşim - Sayfa 456-457
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 20. Cilt 26. Birleşim - Sayfa 151-152
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 16. Cilt 142. Birleşim - Sayfa 446
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 34. Cilt 65. Birleşim - Sayfa 770
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 32. Cilt 39. Birleşim - Sayfa 179-180
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 1. Cilt 17. Birleşim - Sayfa 509
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 2. Cilt 43. Birleşim - Sayfa 998
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 13. Cilt 98. Birleşim - Sayfa 365
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 37. Cilt 113. Birleşim - Sayfa 519-520
TBMM Cumhuriyet Senatosu 3. Dönem 15. Cilt 126. Birleşim - Sayfa 246-247
TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 4. Cilt 84. Birleşim - Sayfa 785-786
TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 9. Cilt 41. Birleşim - Sayfa 154-155
TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 24. Cilt 52. Birleşim - Sayfa 714-715
TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 16. Cilt 63. Birleşim - Sayfa 158-159
TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 24. Cilt 52. Birleşim - Sayfa 683-684

- TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 25. Cilt 54. Birleşim - Sayfa 226
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 4. Cilt 79 Birleşim - Sayfa 203
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 12. Cilt 75. Birleşim - Sayfa 82
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 16. Cilt 63. Birleşim - Sayfa 261-262
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 3. Cilt 111. Birleşim - Sayfa 352
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 20. Cilt 111. Birleşim - Sayfa 213-214
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 9. Cilt 41. Birleşim - Sayfa 143-144
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 12. Cilt 76. Birleşim - Sayfa 108
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 16. Cilt 64. Birleşim - Sayfa 393-394
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 24. Cilt 47. Birleşim - Sayfa 195-196
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 14. Cilt 49. Birleşim - Sayfa 868
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 17. Cilt 66. Birleşim - Sayfa 99-100
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 4. Dönem 14. Cilt 54. Birleşim - Sayfa 980
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 14. Cilt 50. Birleşim - Sayfa 636-637
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 2. Cilt 98. Birleşim - Sayfa 465-466
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 3. Cilt 113. Birleşim - Sayfa 568
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 5. Cilt 141. Birleşim - Sayfa 505-506
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 6. Cilt 145. Birleşim - Sayfa 19-20
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 8. Cilt 31. Birleşim - Sayfa 308-309
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 10. Cilt 59. Birleşim - Sayfa 561
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 15. Cilt 54. Birleşim - Sayfa 269
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 2. Cilt 84. Birleşim - Sayfa 93
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 10. Cilt 57. Birleşim - Sayfa 382
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 16. Cilt 94. Birleşim - Sayfa 355-356
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 4. Cilt 116. Birleşim - Sayfa 170
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 7. Cilt 3. Birleşim - Sayfa 77
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 10. Cilt 58. Birleşim - Sayfa 496-497
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 11. Cilt 61. Birleşim - Sayfa 133-134
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 11. Cilt 63. Birleşim - Sayfa 358
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 3. Cilt 109. Birleşim - Sayfa 150
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 3. Cilt 112. Birleşim - Sayfa 442
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 4. Cilt 117. Birleşim - Sayfa 312
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 5. Cilt 141. Birleşim - Sayfa 516
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 15. Cilt 55. Birleşim - Sayfa 410
 TBMM Cumhuriyet Senatosu 5. Dönem 14. Cilt 45. Birleşim - Sayfa 159

KİTAPLAR

- ARSLAN, Z.2011. Türk Parlamento Tarihi TBMM XI. Dönem (1957-1960), C.3, TBMM Vakfı Yay., Ankara, 724s.
 ATATÜRK, Mustafa Kemal (2006), Nutuk (1919–1927), Bugünkü Dille Yayına Hazırlayan: Zeynep Korkmaz, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara: 420s.
 AYDEMİR, Ş.S., (1993), Menderes'in Dramı, Remzi Kitapevi, 5. Basım, st., 263s.
 BURÇAK, R. S. (1979), Türkiye'de Demokrasiye Geçiş, Olguç Yayınevi, Ankara, 259s.
 BURÇAK, R. S. (1979), Türkiye'de Demokrasiye Geçiş, Olguç Yayınevi, Ankara, 259s.
 DEMİREL, S. (1995). 1973'e Bakarken, Atak Matbaası, Ankara, s. 3., Atak Matbaası, Ankara, 251s.

- DOĞAN, O, 2011. Atatürk İlkeleri Ve İnkılap Tarihi, (XIX. –XX Yüzyıl Türkiye Tarihi), Okutman Yayıncılık, Ankara, 364s.
- DOĞAN, O, 2011. Atatürk İlkeleri Ve İnkılap Tarihi, (XIX. –XX Yüzyıl Türkiye Tarihi), Okutman Yayıncılık, Ankara, 364s.
- ERDOĞAN. M. (1991). “ Türkiye’de Demokrasiye Geçiş Deneyimi ” Liberal Düşünce Topluluğu, 3: 284s.
- EROĞUL, C. (2003). Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi, İmge Kitapevi, 4. Baskı, Ankara, 208s.
- EROĞUL, C. (2003). Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi. İmge Kitapevi, 4. Baskı Ankara. 208s.
- EROĞUL, C.(2003). Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi, İmge Kitapevi, 4. Baskı, Ankara, 208s.
- EYİCİL, A., 2009. Yakın Çağda Kahramanmaraş, Vefa Kitap Kütüphanesi, Kahramanmaraş ,418s..
- GÖKHAN, İ., 2011. Başlangıçtan Kurtuluş Tarihine Kadar Maraş Tarihi, Öncü Basımevi, Ankara, 384s.
- İNSEL. A. (2002), Demokrasinin Sancılı Yılları. Cumhuriyet Ansiklopedisi, Yapı Kredi Yayınları, c. 3,İst., 386s.
- KIŞLALI, A.T. (1993), Siyasal Çatışma ve Uzlaşma, İmge Yayınları, Ankara: 343s.
- LEWIS, B. (1984), Modern Türkiye’nin Doğusu, (çev. Metin Kırıatlı), TTK Yayınevi, 2. Baskı, Ankara, 728 s.
- ÖZDAĞ, Ü. (2004). Menderes Döneminde Ordu - Siyaset İlişkileri ve 27 Mayıs İhtilali, Boyut Yayın Grubu, 2. Basım, 273 s..
- POLAT, C., 2009. Maraş Bibliyografyası, Ukde Yayınları, Kahramanmaraş, 208s.
- TOKER, M., 1998. Tek Partiden Çok Partiye, Milliyet Yayınları, İstanbul, 248 s.

MAKALELER

- KAYA, S., 2007. “Haçlı İstilası Öncesi Ortaçağ’da Maraş Şehri”, Belleten, 262 (LXXI),TTK Yayınları, Ankara, ss. 857-890.
- KAYA, S., 2008. “Maraş Tarihi Bibliyografyası (Maraş Tarihi ile İlgili Yapılan Çalışmaların Tespiti, Tasnifi ve Değerlendirilmesi)” Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Kahramanmaraş Ve Yöresi Kültür Değerlerini Araştırma ve Uygulama Merkezi adına yayınlanan Maraş Tarihi Ve Sanatı Üzerine, Ed: Prof. Dr. Mehmet Özkarıcı vd., Kahramanmaraş, ss.442-473.

TEZLER

- ALPASLAN, E .,2013 “1923-1950 Dönemi Türkiye Büyük Millet Meclisinde Maraş Milletvekilleri ve Siyasi Faaliyetleri” Doktora Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, K.Maraş.s.4
- TORCU, L., 1994 “ Demokrat Partiyi 27 Mayıs’a Götüren Nedenler”, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri Ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir.s.109
- TORCU, L., 1994 “ Demokrat Partiyi 27 Mayıs’a Götüren Nedenler”, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri Ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir.s.113

İNTERNET SAYFALARI

Milletvekili Genel Seçimleri 1923 – 2011 TÜİK Yayın No 3685

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı – Soyadı : Zeynel KOLUTEK
Doğum Yeri ve Tarihi : Suruç- 1978

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :KSÜ. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi :
Doktora Öğrenimi :
Bildiği Yabancı Diller :
Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Stajlar :
Projeler :
Çalıştığı Kurumlar :Damat İbrahim Paşa Anadolu Lisesi

İletişim

E-Posta Adresi :zeynelkolutek@hotmail.com
Tel. :0530-3213060
Tarih :AĞUSTOS-2015